

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre

KALENDÁR VÝROČÍ

osobností a udalostí okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce na rok 2018

Súpis jubilujúcich osobností a udalostí okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

Nitra 2017

OBSAH

Úvod	5
Menný register	7
Miestny register	10
I. Osobnosti	14
II. Udalosti	94

ÚVOD

Vážení čitatelia,

Kalendár výročí okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce na rok 2018, ktorý Vám prekladáme, je výberovým súpisom osobností životom a dielom spätých s týmito okresmi. Nájdete v ňom mená významných vedcov, umelcov, lekárov, pedagogických a kultúrnych pracovníkov, národných dejateľov a cirkevných predstaviteľov jubilujúcich v tomto roku. Jeho súčasťou sú aj výročia udalostí, ktoré sa udiali v spomínaných okresoch.

Heslá osobností obsahujú priezvisko a meno, dátum a miesto narodenia, úmrtia, stručnú charakteristiku osobnosti, základné životopisné údaje vo vzťahu k regiónu a výročie. Pri nejednotnosti prameňov o dátach narodenia alebo úmrtia sme použili údaje uvádzané v Slovenskom biografickom slovníku zv. I-VI (1986-1944). Heslá udalostí obsahujú dátum, ich stručnú charakteristiku a výročie. U oboch typov hesiel sú uvedené literárne pramene, umožňujúce používateľovi získať podrobnejšie informácie o osobnosti alebo udalosti, ktorá ho zaujíma.

Záznamy o osobnostiach sú uvádzané chronologicky podľa mesiacov a dní, udalosti sú radené chronologicky podľa rokov.

Pri spracovaní tohto súpisu bola použitá elektronická databáza regionálnych osobností a udalostí a ďalšie kartotéky Oddelenia metodiky, bibliografie a koordinácie Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre, fond regionálnej literatúry a všeobecné i špecializované encyklopedické diela. Prehľad o nich poskytuje bibliografia použitej literatúry, ktorá je súčasťou tohto kalendára. Všetky v nej uvedené informačné pramene sú záujemcom k dispozícii na oddelení metodiky, bibliografie a koordinácie.

Pre ľahšiu orientáciu je kalendár doplnený menným a miestnym registrom. V registroch sa uvádzajú čísla záznamov o príslušnej osobnosti a údaje o miestach, ktoré sa vzťahujú k jej životu.

Materiál je určený kultúrno-osvetovým pracovníkom, pedagógom, študentom a všetkým tým, ktorí sa zaujímajú o dejiny okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce.

Zostavovateľka

MENNÝ REGISTER

(číslo uvedené pri mene znamená číslo záznamu)

ADAMOVSÁ (Mitická), Liliana	203	DUBAY, Dezider Anton	204
AMBRÓZY-MIGAZZI, Štefan	172	DUDEK, Ján	137
ANTALÍK, Jozef	46	DUDEŠEK, Jan	38
BABIAK, Tomáš	190	DUŠINSKÝ, Leopold	260
BARÁTH, Ján	107	DZIAN, Ján	6
BARTAKOVIČ (Bartakovics), Jozef	78	ĎATEL (Gyattel), Anton	61
BARTAKOVIČ, Vojtech	114	ĎURČEK, Ján	178
BARTO, Miroslav	149	EGRI, Anton	148
BARTOSIEWICZ, Dominik	200	ERDÉLYI, Ignác	30
BATTHYÁNY (Baťán), Viliam	242	ERDÉLYI, Július Ladislav	45
BÁBI, Tibor	130	ESE, Tomáš	110
BÁRTFAY, Július	188	ESTERHÁZI, Imrich	236
BÁTOVSKÝ, Ľubor	20	ETHEY, Gyula	234
BEDNÁRIK, Jozef	167	FARKAŠ, Jozef	277
BELÁK (Čučo), Jozef	28	FARMADY, Martinián Juraj	86
BELICA, Jozef	81	FAZEKAS, Imre	116
BELICOVÁ, Marína	95	FEDOR, Viliam	1
BEŇADIK, Ján Kamil	26	FERÉNYI, Juraj	231
BERCHTOLDT, František	156	FIELES, Henrich	166
BEZÁK, Štefan	152	FILO, Elemír	120
BIJACOVSKÝ (Biatzovský), Ján	27	FLEISCHHACKER, Ján	15
BOLDIŠ, Jozef	271	FOLTÁN, Ľubomír	62
BOLEČEK, Michal	49	FORIŠ, Anton	111
BORGULA, Michal	63	FRAJKA, Ondrej	230
BOROS, Peter	273	FRAKNÓI, Viliam	43
BOŠANSKÝ, Vojtech	266	FRAŠTACKÝ, Štefan	256
BOŠNÁK, Rudolf	9	FRIMMEL - TRAISENAU, František	75
BOŠNÁK, Peter	93	FRANCISCI, Ľudovít	76
BOTKA, Teodor	210	GAÁL, Tibor	117
BRESTOVSKÝ, Juraj	169	GALGÁNEK, Teodor	187
BRTÁŇ, Rudolf	72	GÁBRIŠ, Július	249
BUCHINGER, Emanuel	163	GERALDINI, Koloman Kolomi	215
CARRILLO, P. Alfonz	212	GERLEI (Hrdlička), Matej	2
CSARADA, Ján	71	GRESNÁRYK (Gresznárik), Ladislav	94
CSETE (Čete), Štefan	267	GRIESBACH, Augustín	244
CSIBA, László	195	GRIESBACH, Štefan	74
CSŐSZ, Michal Imrich	192	GROSSMANN, Izrael	199
ČAJDA, Jozef	213	GRUBY, Dávid	232
ČÁDY, Pavol	250	HAŠA, Jozef	48
ČÁNKY, Viliam	32	HAŠKO, Ladislav	92
ČERENEI (Cserenyey), Štefan Anton	7	HAVETTA, Eliáš (Elo)	121
ČULÍK, Matej	226	HAVETTA, Jonáš	258
DAVIDEK - Dežő, Adolf	196	HERMAN, František	66
DEÁK, Jozef	104	HLAVATÝ, Jozef	67
DEDEK - CRESCENS, Ľudovít	179	HLBINA, Pavol Gašparovič	103
DERKAY, Juraj	87	HODÁL, Juraj	85
DESEŐ, Dezider	24	HOLLÝ, Juraj	23
DEUTSCH, Jakub I.	274	HOLZSCHUCH, František	39
DEVÍNSKY, Fraňo	133	HORNÁ, Anastázia	37
DÉRI, Aladár	225	HORVÁT, Pavol (Pavel)	12
DIDI, Ľudovít	181	HORVÁTH, Eduard	214
DÓCZY, Jozef	18	HORVÁTH - AJTICS, Dezider	278
DODEK, Andrej	233	HOZLPEK, Ignác František	125
DOLINSKÝ, Jozef	80	HÖLLRIGL, Jozef	108
DOŠEK, Ján	150	HUDEC, Ján	31
DUALSKÝ, Ján	4	HULJAK, Peter Andrej	19

HUSÁR, Matej	50	MARSINA, Alojz	113
CHLEBO, Ján	115	MAŤAŠOVSKÝ (Mattyašovský), Ladislav	106
CHOMKOVIČ, Gregor	201	MELICHER, Jozef	11
CHREN, Stanislav	128	MERCADER, Kamil	275
CHRENÓCI-NAGY, Jozef	139	MĚRKA, Vojtech	29
INFNER, Štefan	143	MERREL, Štefan	99
JANICS, Kálmán	164	MIKLÓSY, Zoltán	52
JARÁBEK, Karol	91	MILO, Štefan	88
JAVOR, Pavol	248	MILOV (Milo), Ján	34
JENIS, Július	205	MORVAY, Gyula	40
JESENSKÝ, Jozef	123	NÉCSEY, Eduard	127
JOHANIDES, Ján	118	NÉČEI (Nécsey), Valentín	193
JURÍK, František	134	NEHÉZ, Imrich	68
KALINA, Jozef	140	NOVOTNÝ, Ján	176
KALIX, Eugen	264	OLÁH (Olahus), Mikuláš	13
KAPSZ, Viktor Karol	89	ONDREJKOVIČ, Ján	57
KASALA, Ján	3	OROS, Ján	112
KAZÍK, Rudolf	109	OZÁBAL, Jozef	16
KLUCH, Jozef	65	PARTOS, Alexander	100
KLÚČOVSKÝ, Štefan	217	PALUCKÝ (Palugyay), Imrich	138
KMEŤKO, Karol	265	PATKA, Andrej	235
KNAPP, Jozef Armín	105	PAULÍČKA, Pavel	257
KOLLMAN, Dávid	79	PÁSZTOR, Ján	224
KONŠTANTÍN Preslavský	272	PETROVIČ, Jozef	33
KORBELL, Tibor	141	PÉTERFFY, András	182
KOREC, Rudolf	41	PODHORNÝ, Július	157
KOSOVIČ, Karol	261	POLÓNYOVÁ - ŽALUDOVÁ, Ružena	135
KOSPER, Andrej	98	PORUBSKÝ, Štefan	159
KOVÁČ, Ján	263	PROHÁZKA (Prohászka), Otakar	197
KOVÁČ, Ľudovít	252	PULLMANN, Ján	180
KOVÁČOVÁ, Margita	58	RAJČÁNI, Ján	53
KOZUMPLÍK, Július	147	REPKOVIČ, Marek	5
KRÁLIK, Štefan	25	RÉVAI, Anton	47
KRAMÁR, František	119	RIŠŇOVSKÝ, Ján	151
KROBOT, Ján	218	ROSINSKÝ, Jozef	229
KRUTÝ, Rudolf	222	ROVAN, Karol	227
KUBOLKA, Aurel	146	RUTKAI, Štefan	145
KUBRANSKÝ, Ladislav	241	RYBÁNY, Oliver	262
KUNST, Teodor	83	SABÓ (Szabó), Alojz	202
KUSENDA, Ján	208	SAMASSA, Jozef	191
KÜHNOVÁ, Katina	165	SARTÓRIUS, Štefan Ladislav	69
LACA, Ján	255	SATIN, Jozef	10
LANG (Láng), Adolf František	240	SCOLARI, Ignác	259
LAPÁR, Zdenko	44	SCHEIMER, Emil	269
LATKÓCI, Imrich	174	SCHLIESZTER (Schlister), Alojz	102
LEVÝŇ, Alexander	42	SCHRONK, Alojz	154
LIESKOVSKÝ, Andrej	237	SLAVKOVSKÝ, Benedikt	84
LITOBORSKÝ, Bohumil	253	SOKOLOVEC, Ján Václav	160
LONGAUEROVÁ, Marta	194	SOLÁR, Štefan	136
LÖGER, Gustáv	207	SOPÓCI, Ján	185
LÖWY, Anton	238	SOUCHES, Louis Rattuit	161
MAAR, Karol	247	STEER, Martin František	175
MAJER (Mayer), Štefan Ján	158	STRNISKO, Július	153
MAJOR, Štefan	184	STRUHÁR, Alojz	97
MALOVEC, Jozef	59	SŤTÓ, Štefan	64
MALÝ, Vincent	21	SVOBODOVÁ, Etela	243
MANKOVECKÝ, Peter	36	SZITÁS, Daniel	211
MARKHOT, Július (Gyula)	276	SZLÁVY (Slávy), József	239
MARKO, Mikuláš	189	SZONDI, Leopold	51
MARKOVIČ, Karol	168	SYSEL, Štefan	223

ŠAFAROVIC, Anton Daniel	270	URBANEC, Bartolomej	228
ŠAMKO, Jozef	35	URBANOVSKÝ, Ján	198
ŠČASNÝ (Scsaszny), Jozef	77	UŽOVIČ, Ján	90
ŠEDIVÝ, Vladimír	14	VAGNER, Jozef	129
ŠEMBERA (Schembera), Jozef	126	VALACH, Michal	183
ŠEVELLA, Ladislav	173	VALENT, Štefan	142
ŠÍMA, Anton	206	VARGA, Augustín	171
ŠPALDON, Emil	101	VAŠKO, Alexander	73
ŠPÁNIK (Spányik), Michal Glycér	209	VAVRICA, Ján	268
ŠVEC, Marián	251	VÁCI, Ján Tadeáš	220
TAGÁNYI, Karol	55	VÁJLOK, Sándor	221
TAKÁCS, József	246	VONTORČÍK, Jozef	70
TATARKA, Dominik	54	VRABLEC, Jozef	56
TERLANDAI, Ján	219	VRBA, Karol	82
TOČÍK, Anton	22	VURUM, Jozef	245
TOPOĽČIANSKY - Turkobijec, Ján	144	WEIL, Shraga	186
TÓTH, František	162	ZÁHOREC, Emil	131
TÓTH, Viliam	124	ZATHURECKÝ, Ladislav	17
TÓTHOVÁ - KAŇOVÁ, Teodora	155	ZÁTURECKÝ, Peter	216
TRUCHLÍKOVÁ, Viola	132	ZEMANOVIČ, Koloman	96
TURBA, Ján	254	ZEMANOVIČ, Štefan	122
TURČIANSKY (Thuróczy), Viliam	177	ZVON, Peter	8
TYRŠEL, Ludovít	60		
UHRÍN, Jozef	170		

MIESTNY REGISTER
(číslo uvedené pri mene znamená číslo záznamu)

Alcala de Henares	212	Devínska Nová Ves	35
Argenteuil	131	Diakovce	221
Báb	24,75,130	Dlhá nad Váhom	281
Balážske Ďarmoty	198	Dolná Krupá	33
Bánovce nad Bebravou	44,61,137,229,260,266	Dolné Držkovce-Vel'ké Držkovce	265
Banská Bystrica	84,170,223,259,263	Dolné Krškany	82,170,177
Banská Štiavnica	12,39,52,218,239,243,269	Dolné Lefantovce	114,282
Beckov	9,160,200	Dolné Obdokovce	309
Beladice	123,203	Dolné Orešany	81
Beluša	256	Dolné Rykynčice	171
Bernolákovo	44	Dolné Štitáre	283
Blansko	223	Dolný Kubín	118
Bojnice	94,263	Dömös	234
Bobrovec	194	Dražovce	7,77,284
Borský Peter	77	Drnava	273
Bobot	103	Dubová pri Modre	233
Bošáca	208	Dvorníky	49
Branč	184	Dyčka (Dicske)	68
Branovo	140	Eger	114,191
Bratislava	1,8,17,21,25,31,32,35, 36,44,54,59,67,72,77,80,82,83,85,86,95,96, 97,99,109,117,117,119,120,121,122,128, 130,132,133,134,141,147,149,164,167,170, 174,184,188,194,198,204,206,210,211,214, 216,217,218,221,222,226,227,228,237,243, 247,249,250,255,261,263,271,273,277	Frýdlant nad Ostravicí	196
Brno	161,216,	Gačov (obec Neverice)	66
Bučany	9	Gajary	111
Budapešť	24,43,51,52,55,71,73,81, 97,100,104,108,137,163,172,179,180,197, 202,221,225,232,233,234,240,246,264,265, 268,277	Galanta	79
Budín	198	Golianovo	52
Budmerice	152	Gottwaldov	38
Buffalo	95,152	Graz	78
Buková	148	Güssing	242
Bzince pod Javorinou	211	Győr	239,267
Bzovík	111	Hamilton	10
Cabaj	46	Haogen	186
Cabaj-Čápor	32,180,214	Hájske	285
Cífer	16,252	Heřmanice	126
Cleveland	10	Hetměň	286
Čadca	101	Hlohovec	15,27,200,237,238
Čachtice	234	Hodruša	269
Čaradice	183	Hodruša-Hámre	64
Častá	5,233	Hokovce	64
Čápor	180	Hontianske Nemce	248
Čechynce	311	Horná Kráľová	287
Čeľadice	280	Horné Lefantovce	3,288
Čierne Kľačany	21	Horné Orešany	67
Čína	30	Horné Trhovište	198
Dachau	185	Horné Vestenice	3
Debrecín	209	Hostie	269
Dekýš	39	Hronské Kľačany	11
		Hronský Beňadik	91
		Hurbanovo	59
		Hybe	72
		Chrásťany - Malé Chrásťany	50
		Chrudim	8
		Chynorany	152,219
		Ilava	219
		Innsbruck	242
		Ivanka pri Nitre	124,177,194,261,276
		Jablonica	148

Jacovce	2	Maršová-Urbanová	198
Janíkovce	289	Martin	36,118,128,257
Jarok	223,270,290	Martinová	117
Jász-kunság	202	Melek	128
Jedľové Kostol'any	269	Michal nad Žitavou	168
Jela	172	Míramar	215
Jelenec	291	Močenok	47,56,65,77,129,138,157,158, 223,224,235,236,245,266,298
Jelšava	164	Modra	91,97,122
Jelšovce	107,154	Mojmírovce	15,35,43,129,206
Kecskemét	192	Moravský Ján	16
Kittsee	274	Mödling	266
Klagenfurt	210	Nadlice	257
Klášt'or pod Znievom	57,65	Nedašovce	85
Klíž	41	Neded	195,202,262
Kluž	234,267	Nedožery-Brezany	26
Kokava nad Rimavicou	115	Nemčiňany	227
Kolačno	6	Nemecko	199
Koliňany	181,292	Nemšová	235
Komárno	116,136,164,195	Neverice	66,111,209
Komjatice	176	Nevidzany	184,226,271,299
Kostoľany pod Tribečom	73,293	New York	95
Košice	78,166,221,263	Nice	172
Kovarce	7	Nitra	1,2,3,4,5,6,7,9,10,11,12,14, 16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,32, 34,35,42,43,47,48,49,51,52,53,54,55,56,57,58, 59,60,61,62,64,65,66,67,68,69,70,71,73,74,76, 77,78,80,82,83,84,85,86,88,89,91,92,96,97,98, 99,100,101,102,103,104,105,106,107,108,109, 110,112,113,115,120,125,126,127,129,131,132, 133,135,137,138,139,140,142,147,149,150,151, 152,153,154,155,157,160,162,163,165,166,167, 169,170,171,173,174,175,178,179,180,181,185, 186,187,188,189,190,191,192,193,196,197,199, 200,201,203,205,207,208,209,211,215,217,218, 219,220,222,223,224,226,229,231,232,235,236, 237,238,239,240,241,245,248,250,251,253,254, 255,256,257,260,261,263,264,265,266,268,270, 272,275,276,310,317,318,321,324,325,326,327, 331
Kráľová nad Váhom	164,294	Nitra-Čermáň	82
Krásno nad Kysucou	22	Nitra-Horné Krškany	63,148
Krnišov	64	Nitra-Chrenová	107
Krnov na Morave	223	Nitra-Dolné Krškany	105,177,251
Krompachy	228	Nitra-Janíkovce	88
Krupina	84,92	Nitra-Kynek	90
Kynek	90	Nitra-Mlynárce	49,208
La Rochelle	161	Nitrianske Hrnčiarovce	200,300
Ladice	116	Nižná	58
Lapáš	170	Nováky	211
Lassnitzhöhe	174	Nová Ves nad Žitavou	189,239,263
Lednice	75	Nové Mesto nad Váhom	82,217,227
Lefantovce - Horné Lefantovce	83,114	Nové Sady	17
Lehota	313	Nové Vozokany	121
Lehota pod Vtáčnikom	211	Nové Zámky	28,86,195,222
Leopoldov-Mestečko	132	Obyce	122,134
Letohrad	260	Olomouc	75,223
Levice	20,21,91,117,137, 141,191,233	Oponice	129
Liptovská Osada	194	Opatovce nad Žitavou	57
Liptovské Matiašovce	106	Oradea	50
Liptovský Mikuláš	194		
Lovce	314		
Lozorno	70		
Lúčnica nad Žitavou	295		
Ludanice	159		
Lužianky	21,296		
Ľudovítová	315		
Macedónia	272		
Machulince	96		
Malacky	204		
Malé Chyndice	184		
Malé Vozokany	210		
Malý Cetín	297		
Malženice	152		
Maňa	159		
Maracaibo	264		

Orávka	70	Sila	185
Orechové	178	Skačany	68
Oslany	127,193	Skalica	48,60,125
Ostrava	29	Skýcov	269
Ostrihom	30,57,81,90,152, 158,179,191,197,262	Sládečkovce	235
Pačejov	14	Slopná	270
Palárikovo	195	Slovenská Lupča	146
Palúdzka	138,155	Sľažany	145,234
Paňa	104	Smolinské	150
Paríž	188,232	Smolník	1
Partizánske	62	Sobotište	207
Pata	58	Solčany	49
Pécs	40	Sopron	202,267
Pešť	90,105,139,174, 191,193,202,209,218,240,277	Spišská Kapitula	87
Pezinok	48,159	Spišské Bijacovce	27
Philadelphia	275	Staré Hory	211
Piešťany	227	Starý Smokovec - Vyšné Hágy	190
Plavecký Mikuláš	154	Starý Tekov	20
Plavecký Peter	111	Stoličný Belehrad	197
Plevník - Drienové	54	Streda nad Váhom	247
Podhorany	301	Strekov	158
Podhorany-Sokolníky	76,78,99	Svätoplukovo	211
Podlužany	112	Svätý Jur pri Bratislave	160
Podolíneč	209	Svätý Kríž nad Hronom	156
Pohranice	151	Svodín	195
Poľný Berinčok (Mezőberény)	63	Szekszárd	182
Poľný Kesov	3,35,155,302	Székesfehérvár	188,267
Praha	8,10,14,17,20, 32,59,103,135,186,204,221,224,228,231, 253,260,264	Szombathely	236
Prenčov	64	Šaľa	6,13,44,67,79,81,87, 93,94,97,114,118,146,152,164,182,212,223,225, 243,247,267,273,316,328,330
Preslav	272	Šaľa-Veča	274,278
Prešov	251	Šalgočka	37
Pribeta	21	Štefanovičová	322
Příbram	135	Štiavnické Bane	39,64
Prievidza	102,224,241	Štvrtok na Ostrove	182
Prílepy (súčasť Zlatých Moraviec)	66	Šurany	35,100,136,168
Przegonina	201	Šúrovce	159
Psiare (Hronský Beňadik)	183	Tajná	255
Púchov	23,181,219	Tana	172
Pustý Chotár	89	Tatabánya	221
Rača	44	Tarpa	110
Radvanka	199	Tekovské Nemce	141,183,233
Rajec	19,113	Terchová	215
Rakúsko	162	Tesárske Mlyňany	172,176,249,259
Rimavská Sobota	40,216	Tešedíkovo	40,262
Rím	10,30,188,197, 212,212,242,266,273	Tlmače	20
Rišňovce	91	Toledo	212
Rohožník	204	Topoľčany	7
Rostock	105	Topoľčianky	96,109,144,213,230, 257,269,312,329
Rumanová	37	Tótkomlós	246
Sarnia	73	Trenčianska Teplá	98,231
Seceani	124	Trenčín	19,41,54,164,180, 201,219,220,253,268
Segedín	93,209	Trnava	13,15,21,53,58,64, 81,86,87,120,152,156,159,175,176,182,191, 198,219,243,244,245,247,249,262,267,273
Selice	279	Trnovec nad Váhom	44,118,303
Senica	4,64	Trstín	111
Sibiu	13		

Turá Lúka	33	Vlčany	246,306
Turček	257	Vlková	277
Turčianska Štiavnička	47	Voderady	73
Turčiansky sv. Martin	165	Vráble	2,38,57,63,117,136,
Tvrdošovce	40		143,156,168,181,184,189,203
Uhorské Hradište	38	Vřesovice	29
Urmín (Mojmírovce)	43	Vysoká	39
Užhorod	87,267	Výčapy-Opatovce	319
Vacov	19,209	Washington	246
Veča	286	Zalaszentgrót	242
Veľké Chyndice	39	Zalavár	45
Veľké Janíkovce	34,276,289	Závod	56
Veľké Kostofany	159	Závodie (súčasť Žiliny)	25
Veľké Kršteňany	103	Zbehy	198
Veľké Leváre	159	Zeleneč	167
Veľké Vozokany	91,121,258	Zemianske Sady	49
Veľké Zálužie	26,33,46,269	Zlaté Moravce	8,16,20,21,26,31,
Veľký Báb	24		36,41,57,66,72,83,91,95,119,131,134,137,143,
Veľký Cetín	82		157,159,176,191,204,213,216,226,230,249,252,26
Veľký Lapáš	304		3,269,307,320,323
Veselé	120	Zlatno	123
Viedeň	75,95,100,105,	Zlín	38
	106,139,163,172,175,191,204,219,225,232,	Zohor	44,97
	245,247	Zrenjanin	192
Vieska nad Žitavou	119	Zürich	51
Viktring	210	Zvolen	34,208,263
Vinodol	74,159,244,305		
Želiezovce	247		
Žihárec	30,45		
Žikava	204		
Žilina	113,203		
Žirany	236,308		
Žitavce	117		

I. OSOBNOSTI

JANUÁR

1.

FEDOR, Viliam - 105. výročie narodenia

3. január 1913 Smolník - 28. november 1979 Bratislava

Hudobný pedagóg, zbormajster. V rokoch 1966-1978 vedúci Katedry hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty v Nitre. Venoval sa metodike vyučovania hudby a hudobnej výchovy. Autor štúdií a viacerých metodických príručiek a učebníc z oblasti metodiky hudobnej výchovy.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 513-514.

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 244.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 62.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 39-40.

2.

GERLEI (Hrdlička), Matej - 105. výročie úmrtia

23. február 1840 Jacovce - 4. január 1913 Nitra

Organista, hudobný skladateľ, učiteľ. V rokoch 1870-1902 pôsobil ako organista a učiteľ vo Vrábľoch. Autor niekoľkých omší, pochodov a tancov, smútočných a rozlúčkových piesní.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 183.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 167.

Vrábľa / Jozef Trubín. - Vrábľa : Mesto Vrábľa, 1994. - S. 63.

3.

KASALA, Ján - 85. výročie úmrtia

13. december 1872 Poľný Kesov - 5. január 1933 Horné Vestenice

Kňaz, cirkevný pedagóg, sociálny organizátor. Študoval a pôsobil v Nitre ako špirituál a profesor základnej i špeciálnej dogmatiky. Od roku 1898 správca farnosti v Horných Lefantovciach, od 1907 hlavný bibliotekár Diecéznej knižnice v Nitre. Ľudomil a vedúci predstaviteľ kresťansko-demokratického hnutia v Nitre i v diecéze. Zakladateľ Kresťanského robotníckeho spolku (1905) a Kresťanského murárskeho spolku (1906).

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 643.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 73-74.

Z histórie obce Poľný Kesov a jej občanov : [900 rokov Zoborskej listiny] / [Jozef Gál]. - [1. vyd.]. - Poľný Kesov : Obecný úrad, 2013. - S. 26-27.

4.

DUALSKÝ, Ján - 210. výročie narodenia

6. január 1808 Senica - 22. marec 1881 Nitra

Regionálny historik, cirkevný hodnostár, národovec. Študoval na gymnáziu v Nitre, kde v roku 1830 absolvoval i štúdium teológie. Od roku 1871 sídelný kanonik v Nitre a hradniansky archidiakon. Zaoberal sa miestnymi dejinami a v roku 1875 vydal knihu " Nyitra vár és város történelmi vázlatá" (Historický náčrt hradu a mesta Nitry), v ktorej podal stručné dejiny hradu i mesta a profily viacerých svätcov.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 337.

Lexikón katolíckych kňazských osobností. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 262.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1 : A - D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 508.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 33-34.

5.

REPKOVIČ, Marek - 260. výročie úmrtia

1694 Častá - 6. január 1758 Nitra

Hudobný pedagóg a skladateľ, františkán. V rokoch 1753-1754 magister chori v bratislavskom františkánskom kláštore, do Nitry prišiel pravdepodobne okolo roku 1756. Autor, kopista cirkevných skladieb, kt. zapísal v zbierke Symphonia coelestis sive Liber sacrorum.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1149-1150.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 69.

6.

DZIAN, Ján - 45. výročie úmrtia

28. december 1927 Kolačno - 6. január 1973 Šaľa

Hospodársky pracovník. V rokoch 1951-1957 pôsobil v Nitre ako vedúci odboru Krajského výboru Komunistickej strany Slovenska, 1970-1973 podnikový riaditeľ Slovnaftu v Bratislave. Spoluorganizátor chemického veľkopriemyslu na Slovensku, najmä petrochémie.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 406.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 536.

7.

ČERENEI (Cserenyey), Štefan Anton - 140. výročie narodenia

7. január 1878 Topoľčany - 16. august 1947 Kovarce

Cirkevný historik, katolícky kňaz. Študoval a v rokoch 1901-1916 pôsobil v Nitre, od roku 1917 administrátor farnosti v Dražovciach, potom v Kovarciach. R. 1926 pápežský komorník. Autor životopisov nitrianskych biskupov v 16. - 19. stor. a monografií, v ktorých spracovával cirkevné dejiny.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 135-136.
Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 182-183.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 415-416.
Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 119.

8.

ZVON, Peter - 105. výročie narodenia

9. január 1913 Chrudim (Česká republika) - 19. október 1942 Bratislava

Dramatik, divadelný kritik. V roku 1932 maturoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach. Právo študoval v Prahe a v Bratislave, kde od roku 1939 pracoval ako bankový úradník. Ako dramatický autor uprednostňoval hry s lyrizujúcimi a reflexnými prvkami, svoje kritické referáty uverejňoval v Eláne (1940 - 42).

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 277-278.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 480-481.
Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 520-521.

9.

BOŠNÁK, Rudolf - 100. výročie narodenia

9. január 1918 Bučany - 28. jún 2009 Nitra

Cirkevný hodnostár, publicista, prekladateľ, trpiteľ za vieru. Študoval v Nitre a pôsobil ako kaplán, v rokoch 1991-1996 rektor kňazského seminára v Nitre, potom správca fary Beckov. So svojimi úvahami prispieval do viacerých kresťanských periodík a prekladal z nemčiny.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 137-138.
Zomrel prvý rektor kňazského seminára Mons. Rudolf Bošňák / (rm). - Fotogr. 1. In: Nitra. - Roč. XXXIV, č. 9 (2009), s. 26.

10.

SATIN, Jozef - 105. výročie narodenia

9. január 1913 Nitra - 29. marec 1956 Hamilton (Kanada, pochovaný v Clevelande)

Akademický maliar. V rokoch 1937-1939 študoval na Akadémii výtvarných umení v Prahe a na Kráľovskej akadémii vied a umení v Ríme. Venoval sa sakrálnemu umeniu, maľovaniu portrétov, figurálnych kompozícií a krajíniek. Od roku 1946 žil v USA.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 181-182.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 126-127.

11.

MELICHER, Jozef - 10. výročie úmrtia

20. marec 1929 Hronské Kľačany - 9. január 2008 Nitra

Literárny historik a kritik, prozaik, folklorista, bibliograf, vysokoškolský pedagóg. V rokoch 1966-1973 a od roku 1990 až do odchodu do dôchodku pôsobil na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre.

V rokoch 1973-1979 pracoval v Bytovom podniku v Nitre. Ako knihovník Archeologického ústavu SAV v Nitre spracoval desať ročníkov Bibliografie slovenskej archeológie. Celý svoj tvorivý život sa zaoberal literárnym regionalizmom, interpretáciou folklórnych textov a zamlčovanou literatúrou, najmä katolíckou modernou. K jeho najznámejších dielam patria Tekovské povesti, Poézia katolíckej moderny, Zamlčovaná literatúra, Hontianske povesti, Požitavské povesti, Od Zobora po Sitno, Literárne stopy pod Zoborom, Literárne stopy pod Slovenskou bránou. Ako spoluautor sa podieľal na publikáciách Nitra, naša Nitra a Významné osobnosti Nitry.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.].- Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 308.

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 215 - 216.*

Realie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 192.

12.

HORVÁT, Pavol (Pavel) - 105. výročie narodenia

10. január 1913 Banská Štiavnica - 18. február 1995 Nitra

Výtvarný pedagóg, maliar. Ako pedagóg pôsobil na školách rôzneho typu, od roku 1947 na Katedre výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty v Nitre. Venoval sa komornej maľbe - krajinomalbe v technike oleja a akvarelu.

Literatúra:

Malý slovník slovenských výtvarných umelcov. - 1. diel : A-K. - Bratislava : Slovenský fond výtvarných umení, 1988. - S. 182.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 61-62.

13.

OLÁH (Olahus), Mikuláš - 525. výročie narodenia 450. výročie úmrtia

10. január 1493 Sibiu (Rumunsko) - 14. jún 1568 Trnava

Humanistický vzdelanec, krajinový a cirkevný hodnostár. Ako cirkevný hodnostár zastával funkcie v kráľovskej kancelárii, v roku 1542 sa stal kancelárom Ferdinanda I. Bol prvým predstaviteľom protireformačného hnutia na území Uhorska. V Trnave usídlil rád jezuitov a založil seminár pre výchovu kňazov. Podarilo sa mu rekatolizovať asi 300 rodín najmä na Žitnom ostrove a okrem iných aj v Šali.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.:M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 327.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.]; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 206.

Nitrianski humanisti / Štefan Milo. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 6, č. 5 (1982), s. 24-27.

14.

ŠEDIVÝ, Vladimír - 130. výročie narodenia 35. výročie úmrtia

17. január 1888 Pačejov (Česká republika) - 7. marec 1983 Praha (Česká republika)

Jazykovedec, spisovateľ, stredoškolský učiteľ. V rokoch 1919-1932 pôsobil na gymnáziu v Nitre. Zostavovateľ cvičebnice slovenčiny, učebnice slovenskej a francúzskej gramatiky, redaktor divadelnej a kultúrnej rubriky v novinách, autor dobrodružných kníh pre mládež.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 440.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 179.

15.

FLEISCHHACKER, Ján - 215. výročie úmrtia

20. marec 1740 Hlohovec - 18. január 1803 Mojmírovce

Právnik, pedagóg. Korepetítor viedenského Tereziána, prokurátor na panstve grófa Zičiho, 1777-1784 profesor kráľovskej akadémie v Tnave, 1784-1800 v Bratislave, zároveň dekan právnickej fakulty, 1785-1800 zástupca riaditeľa akadémie. Prednášal uhorské súkromné právo a dejiny uhorského práva, o čom aj publikoval.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 594.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 97.

16.

OZÁBAL, Jozef - 65. výročie úmrtia

10. september 1880 Moravský Ján - 18. január 1953 Cífer

Pedagóg, osvetový pracovník, didaktický spisovateľ. V rokoch 1919-1923 školský inšpektor v Nitre, 1923-1939 v Zlatých Moravciach. Zakladateľ Miestneho odboru Matice slovenskej v Nitre a v Zlatých Moravciach, dirigent speváckeho zboru tekovských učiteľov Žitavan. Organizátor prvého slovenského divadelného predstavenia po 1918 v Nitre.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 687-688.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 361.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 177.

17.

ZATHURECKÝ, Ladislav - 105. výročie narodenia

20. január 1913 Nové Sady - 9. júl 2000 Bratislava

Farmaceut, vedecký pracovník, profesor. Študoval na gymnáziu v Nitre a na Prírodovedeckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Priekopník a zakladateľ štúdia farmácie na Slovensku. V rokoch 1942-1957 vedúci Katedry galenickej farmácie na Farmaceutickej fakulte Univerzity Komenského, 1957-1963 pracovník Chemického ústavu SAV v Bratislave. Autor publikácií, vedeckých statí a článkov, prednášok na domácich a medzinárodných kongresoch, 4 zlepšovacích návrhov a 1 vynálezu.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 6.: T-Ž.- Bratislava : Veda, 1982. - S. 513.

Osobnosti slovenského lekárnictva / Anton Bartunek. - Martin : Osveta, 2001. - S. 194-198.

18.

DÓCZY, Jozef - 5. výročie úmrtia

19. november 1929 Nitra - 21. január 2013 Nitra.

Divadelný a filmový herec, zaslúžilý umelec. Niekoľko rokov bol divadelným ochotníkom, v rokoch 1956-1992 člen umeleckého súboru Divadla Andreja Bagara v Nitre, jedna z jeho najvýraznejších hereckých osobností. Účinkoval vo viacerých filmoch a v mnohých televíznych inscenáciách. V N-rádiu moderoval obľúbenú reláciu Hráme jubilantom. Čestný občan mesta Nitra.

Literatúra:

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 3.: Č-Eg. - Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2003. - S. 450.

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 315.

Do hereckého neba odišiel významný nitriansky herec Jozef Dóczy. - Fotogr. 1. In: Nitra. - Roč. XXXVIII, č. 2 (2013), s. 12-13.

19.

HULJAK, Peter Andrej - 240. výročie narodenia

22. január 1778 Rajec - 17. august 1811 Nitra

Piarista, stredoškolský profesor, básnik. Do Rehole piaristov vstúpil v Trenčíne, rehoľné sľuby zložil v Nitre. Filozofiu študoval vo Vacove, teológiu v Nitre. V roku 1811 pôsobil ako stredoškolský profesor v Nitre. Autor príležitostných básní, niektoré vyšli tlačou.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 537-538.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 430-431.

Významné osobnosti Nitra / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 172.

20.

BÁTOVSKÝ, Ľubor - 20. výročie úmrtia

5. február 1925 Starý Tekov - 22. január 1998 Tlmače

Spisovateľ, básnik, novinár. Gymnaziálne štúdiá absolvoval v Leviciach a v Zlatých Moravciach, tri roky študoval na Vysoké škole politických a sociálnych vied v Prahe. Začas bol dôstojníkom z povolania, potom pôsobil ako úradník, 1958-1960 šéfredaktor literárneho mesačníka Rozkvet v Nitre, odbytový referent v Tlmačoch. Vydal dve knižky veršov pre deti, venoval sa zbieraní ľudovej slovesnosti z tekovského regiónu.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maňovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 28-29.

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 24-25.

21.

MALÝ, Vincent - 10. výročie úmrtia

3. september 1922 Čierne Kľačany - 26. január 2008 Nitra, poch. v Čiernych Kľačanoch

Cirkevný hodnostár, vysokoškolský pedagóg, náboženský spisovateľ. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach, teológiu absolvoval v Bratislave. Ako kaplán pôsobil v Pribete, v Leviciach, ako administrátor farnosti v Bratislave-Trnávke, v Trnave na Kopánke, od roku 1969 v Lužiankach.

V rokoch 1990-1999 pôsobil na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave. Od roku 1991 bol šéfredaktorom časopisu Liturgia, autor a spoluautor mnohých liturgických kníh a príspevkov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 872-873.

Čierne Kľačany : 800. výročie prvej písomnej zmienky 1209-2009 / Sprac. Zuzana Miháľková. - Čierne Kľačany : Obecný úrad, 2009. - S. 36.

22.

TOČÍK, Anton - 100. výročie narodenia

28. január 1918 Krásno nad Kysucou - 15. jún 1994 Nitra

Archeológ. Od roku 1952 pôsobil v Archeologickom ústave SAV v Nitre, v rokoch 1953-1970 ako jeho riaditeľ. Vedec svetového formátu, autor mnohých monografických prác, štúdií a článkov publikovaných doma i v zahraničí. Zaoberal sa výskumom pohrebísk a sídlisk z doby bronzovej na Slovensku.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 444.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 150-152.

Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 247-248.

23.

HOLLÝ, Juraj - 200. výročie úmrtia

13. február 1760 Púchov - 28. január 1818 Nitra

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ, zberateľ cirkevných piesní, bernolákovec. Od roku 1776 študoval v Nitre, v rokoch 1790-1795 a od 1814 pôsobil ako profesor pastorálky a morálky na teológii. Od roku 1814 riadny kanonik, aktívny člen Pobočného stánku Slovenského učeného tovaríšstva v Nitre. Je autorom diela Náboženské katolícke pesničky (1804), ktoré biskup František Fuchs ako notovaný spevník nariadil používať v celej Nitrianskej diecéze.

Literatúra:

Československý hudobní slovník. - Zv. 1.: A-L. - Praha : Státní hudební vyd., 1963. - S. 457.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 503.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 366.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 59-60.

24.

DESEŇ, Dezider - 125. výročie narodenia

30. január 1893 Báb-Veľký Báb - 12. máj 1967 Budapešť (Maďarsko)

Lekár-biológ. Študoval na gymnáziu v Nitre, medicínu na univerzite v Budapešti. Autor mnohých článkov z teoretickej a praktickej biológie.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 466.

25.

KRÁLIK, Štefan - 35. výročie úmrtia

8. apríl 1909 Závodie (teraz súčasť Žiliny) - 30. január 1983 Bratislava

Spisovateľ, dramatik, lekár, zaslúžilý umelec, národný umelec. V rokoch 1919-1927 študoval na gymnáziu v Nitre, 1927-1933 na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Významný predstaviteľ modernej slovenskej dramatickej tvorby. Autor 17 hier, televíznych poviedok a memoárových próz.

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 334-336.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 236-237.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 254.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 174.

FEBRUÁR

26.

BEŇADIK, Ján Kamil - 45. výročie úmrtia

18. júl 1912 Nedožery-Brezany - 1. február 1973 Nedožery-Brezany

Pedagóg, publicista, kultúrny pracovník. V rokoch 1933-1961 pôsobil ako učiteľ v Nitre a v Zlatých Moravciach, potom pracoval ako ekonóm v Združených službách obce Veľké Zálužie, 1966-1970 plánovač Zeleninárstva a kvetinárstva v Nitre. Venoval sa literárnej a osvetovej práci. Propagátor matičného hnutia, spoluorganizátor Miestneho odboru Matice slovenskej v Nitre v r. 1968.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 336.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 203.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 167.

27.

BIJACOVSKÝ (Biatzovský), Ján - 170. výročie úmrtia

1772 Spišské Bijacovce - 2. február 1848 Nitra

Ludovýchovný pracovník, lekár. Pôsobil v Hlohovci, od roku 1825 v nemocnici na oddelení nákazlivých chorôb v Nitre, hlavný lekár Nitrianskej stolice. Z jeho iniciatívy stoličný úrad postavil župnú nemocnicu, pre ktorú vypracoval prevádzkový poriadok a dozeral na jej činnosť. Autor spisu o spôsobe liečenia cholery.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 421.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 251.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 19.

28.

BELÁK (Čučo), Jozef - 85. výročie narodenia

3. február 1933 Nové Zámky - 31. december 2014 Nitra

Športovec, futbalista. Študoval a pôsobil v Nitre. Pracoval v Okresnom útvare územného plánovania v Nitre. V 50. rokoch minulého storočia bol známym nitrianskym futbalistom a československým

futbalovým reprezentantom. Prešiel celou futbalovou školou a v každej vekovej triede reprezentoval bývalú Československú republiku.

Literatúra:

Sedemdesiat rokov nitrianskeho futbalu 1909 - 1979 / Tibor Galgánek, Zoltán Hübsch. - Nitra : Plastika, 1979. - 99 s.

Čučo Belák má na čo spomínať : legenda nitrianskeho futbalu.... / Emil Vontorčík. - Fotogr. 1. In: Nitra. - Roč. XXVIII, č. 6 (2003), s. 30-31.

Navždy odišiel RNDr. Jozef Belák / (JD). - Fotogr. 1. In: Nitra. - Roč. XXXX, č. 2 (2015), s. 14.

29.

MĚRKA, Vojtech - 130. výročie narodenia

5. február 1888 Vřesovice (Česká republika) - 24. december 1974 Ostrava (Česká republika)

Hudobný skladateľ, pedagóg, publicista, prekladateľ. V rokoch 1931-1938 riaditeľ Obchodnej akadémie v Nitre, kde založil a viedol študentský orchester. V Nitre založil Juhoslovanskú knižnicu, prvú slovenskú edíciu juhoslovanských literatúr, v ktorej vydával preklady aj svoje literárnovedné práce. Mal bohatú prednáškovú, prekladateľskú, publikačnú a edičnú činnosť.

Literatúra:

Československý hudební slovník. - Zv. 2.: M-Ž. - Praha : Státní hudební vyd., 1965. - S. 84.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 153.

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 153.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 176.

30.

ERDĚLYI, Ignác - 190. výročie narodenia

8. február 1828 Žihárec - 15. august 1885 Čína

Misionár, publicista. Teologické štúdiá absolvoval v Ostrihome a v Ríme. Dvadsaťpäť rokov bol misionárom v Číne. Jeho dopisy z Číny uverejnili viaceré cirkevné a literárne časopisy a denníky ako sú Magyar Sion, Új Magyar Sion, Egyházi lapok a iné.

Literatúra:

Kalendár nám pripomína / /ž/. In: Katolícke noviny. - Roč. 110, č. 33 (1995), s. 10.

31.

HUDEC, Ján - 105. výročie narodenia

30. výročie úmrtia

8. február 1913 Zlaté Moravce - 17. jún 1988 Bratislava

Dramatik. Po štúdiách pracoval ako úradník, neskôr elektromontér v Bratislave. Autor mnohých rozhlasových, televíznych a divadelných hier. V historických hrách spracovával tematiku našich národných dejín, v rozhlasových hrách čerpal námety zo súčasnosti.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 493.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 168.

32.

ČÁNKY, Viliam - 85. výročie narodenia

9. február 1933 Cabaj-Čápor - 27. október 1992 Bratislava

Filmový technik. Študoval na gymnáziu v Nitre a na FAMU v Prahe. V rokoch 1954-1959 vedúci výroby v Čs. televízii, 1960-1992 v štúdiu hraných filmov Slovenského filmu v Bratislave. Pri výrobe filmov najčastejšie spolupracoval s režisérmi V. Bahnom, M. Hollým, J. Jakubiskom, J. Lihositom, P. Solanom, M. Ľapákom a i., pričom sa zúčastnil na budovaní základného fondu klasickej slovenskej kinematografie.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 99-100.

33.

PETROVIČ, Jozef - 205. výročie narodenia

175. výročie úmrtia

12. február 1813 Dolná Krupá - 13. február 1843 Turá Lúka (dnes súčasť Myjavy)

Básnik, spolupracovník J. Hollého. V rokoch 1837-1840 pôsobil ako kaplán vo Veľkom Záluží. Osobný priateľ a žiak Jána Hollého, iniciátor, poradca i spolupracovník pri vydávaní jeho súborného diela, osnovovateľ jeho životopisu. Písal príležitostné básne, venoval sa prekladateľskej činnosti.

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 26-27.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 454-455.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1077-1078.

34.

MILOV (Milo), Ján - 105. výročie narodenia

40. výročie úmrtia

13. február 1913 Veľké Janíkovce - Nitra - 9. marec 1978 Zvolen

Básnik, dramatik, prekladateľ, historik, kňaz. Základnú školu navštevoval vo Veľkých Janíkovciach, gymnáziu a bohoslovecký seminár absolvoval v Nitre. Príslušník katolíckej moderny, člen literárnej skupiny postupistov. Okrem poézie je autorom viacerých zborníkov a pamätníč, prekladov z latinčiny, nemčiny, francúzštiny a poľštiny.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 189.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 935.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maňovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 317.

Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 197-198.

35.

ŠAMKO, Jozef - 110. výročie narodenia

15. február 1908 Mojmirovce - 23. november 1980 Bratislava

Hudobný pedagóg, muzikológ, redaktor, organizátor hudobného života, autor monografií o J. Cikkerovi a M. Schneiderovi-Trnavskom. Bol učiteľom, školským inšpektorom, osvetovým pracovníkom, vedúcim redaktorom i profesorom. V rokoch 1927-1932 učiteľ ľudovej školy v Mojmirovciach. V rokoch 1927-1937 založil a viedol spevácke krúžky v Poľnom Kesove,

Mojmírovciach, Nitre, Šuranoch, v Devínskej Novej Vsi, v Bratislave. V rokoch 1961-1969 riaditeľ Slovenského hudobného fondu.

Literatúra:

Československý hudební slovník. - Zv. 2.: M-Ž. - Praha : Státní hudební vyd., 1965. - S. 676-677.

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 408.

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 349.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 430.

36.

MANKOVECKÝ, Peter - 50. výročie narodenia
5. výročie úmrtia

16. február 1968 Zlaté Moravce - 2. máj 2013 Bratislava

Herec, režisér, dramaturg, hudobný skladateľ, pedagóg. Vyrastal v Zlatých Moravciach. Od svojich 20 rokov žil v Bratislave a vyštudoval herectvo na Vysokej škole múzických umení. Tri sezóny pôsobil v Divadle SNP v Martine, od roku 1995 pôsobil ako umelec v slobodnom povolaní. Bol tiež doktorandom, pedagógom hereckej tvorby a neskôr vedúcim katedry herectva na Divadelnej fakulte Vysokej školy múzických umení v Bratislave.

Literatúra:

Slovenská vlastiveda : Nitrianska župa. 4 / Drahoslav Machala. - 1. vyd. - Martin : Matica slovenská, 2012. - S. 252. - ISBN 978-80-8128-058-0.

Mankovecký je bývalý Zlatomoravčan / Silvia Struhárová. In: Nitrianske noviny. - Roč. 13, č. 16 (2004), s. 7.

Muzikantská vnímavosť : hovoríme s hercom a režisérom Petrom Mankoveckým / Iveta Bognárová. In: Pravda. - Roč. 8, č. 243 (21. 10. 1998), s. 17.

Rozlúčili sa s Petrom Mankoveckým / (TASR/ČE). - Fotogr. 1. In: Nitrianske noviny. - Roč. 22, č. 19 (2013), s. 11.

37.

HORNÁ, Anastázia - 140. výročie narodenia

19. február 1878 Šalgočka - 11. február 1954 Rumanová

Ľudová maliarka. Autorka ornamentov pri výzdobe domov v Rumanovej. Maľovala prstom namáčaným do mokrej surovej hlíny.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Tábovecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 89-90.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 381.

38.

DUDEŠEK, Jan - 30. výročie úmrtia

11. máj 1926 Vráble - 19. február 1988 Gottwaldov (Česká republika)

Animátor, režisér, kostýmový výtvarník, pedagóg. Bol absolventom Baťovej školy práce a UMPRUM v Zlíne. Pracoval ako animátor a výtvarník v ateliéry Hermíny Týrlovej, potom samostatne ako režisér a autor bábkových filmov, v rokoch 1961-1972 ako pedagóg na umeleckopriemyselnej škole v Uhorskom Hradišti.

Literatúra:

Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 - 1998. - 2.: D-G. - Ostrava : Výtvarné centrum Chagall, 1998. - S. 123.

39.

HOLZSCHUCH, František - 205. výročie narodenia

20. február 1813 Banská Štiavnica - 17. január 1871 Veľké Chyndice

Hudobný skladateľ, kňaz. Pôsobil ako kaplán v Štiavnických Baniach a v Banskej Štiavnici, od roku 1843 farár vo Vysokej, neskôr vo Veľkých Chyndiciach. V chudobnej obci Dekýš, ktorý je filiálkou Vysokej, s pomocou farníkov postavil kostol. Venoval sa hudobnej kompozícii a bol autorom viacerých chrámových skladieb.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 505.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 372.

40.

MORVAY, Gyula - 20. výročie úmrtia

2. október 1905 Tvrdošovce - 21. február 1998 Pécs (Maďarsko)

Básnik, pedagóg. Ako učiteľ pôsobil v roku 1929 v Tešedíkove, potom v Rimavskej Sobote. Od roku 1940 žil v Maďarsku. Bol členom hnutia Šarló. Vydal tri básnické zbierky a spracoval dejiny obce Tvrdošovce.

Literatúra:

A cseh/szlovákiai magyar irodalom lexikona 1918-2004 / Főszerkesztő Fónod Zoltán. - 2. opr., rozš. vyd. - Bratislava : Madách-Posonium, 2004. - S. 292.

A szlovákiai magyarok néprajza / Liszka József. - Budapest : Osiris Kiadó ; Dunaszerdahely : Lilium Aurum, 2002. - S. 438.

Dejiny maďarskej literatúry v Československu / A Csehszlovákiai magyar irodalom története (1918 - 1945) / Fónod Zoltán. - Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, 1992. - S. 88.

41.

KOREC, Rudolf - 15. výročie úmrtia

13. február 1921 Klíž - 23. február 2003 Trenčín, poch. v Zlatých Moravciach

Lekár, zakladateľ experimentálnej diabetológie. V rokoch 1932-1940 študoval na Gymnáziu Janka Kráľa v Zlatých Moravciach. Bol zakladateľom a čestným predsedom Slovenskej diabetologickej spoločnosti a členom významných odborných komisií. Vedecky sa orientoval na oblasť experimentálnej patológie a fyziológie.

Literatúra:

Konferencia s medzinárodnou účasťou : Prvá vedecká konferencia na počesť MUDr. Rudolfa Korca, DrSc. / A.

Mondočková. In: Tekovské noviny. - Roč. 14, č. 7 (7. 4. 2004), s. 3.

Posledná rozlúčka s prof. R. Korcom. In: Požitavské noviny. - Roč. 8, č. 5 (2003), s. 4.

Pripomíname si / -r-. In: Tekovské noviny. - Roč. 15, č. 4 (2005), s. 4.

42.

LEVÝŇ, Alexander - 30. výročie úmrtia

1914 - - 23. február 1988 Nitra

Pedagóg, hudobný skladateľ-amatér. Popri svojej pedagogickej práci sa venoval hudobnej tvorbe. Komponoval a upravoval piesne. Vytvoril celý rad skladieb, ktoré interpretovali najmä žiacke súbory.

Literatúra:

Hudobný večer z diel A. Levýňa / R. Čermáň. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 11, č. 2 (1987), s. 31.

Skladateľ amatér. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. VIII, č. 2 (1984), s. 18.

Zomrel A. Levýň / /rč/. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 12, č. 4 (1988), s. 46.

43.

FRAKNÓI, Viliam - 170. výročie narodenia

27. február 1843 Urmín (Mojmírovce) - 20. november 1924 Budapešť (Maďarsko)

Historik, cirkevný hodnostár, člen Uhorskej akadémie vied. Študoval na gymnáziu v Nitre. Venoval sa problematike uhorských dejín 15. - 18. storočia, najmä cirkevných a diplomatických. Vydal vyše 60 historických prác, článkami prispieval do odborných i náboženských časopisov.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 624.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 358-359.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 114.

44.

LAPÁR, Zdenko - 35. výročie úmrtia

10. jún 1914 Bánovce nad Bebravou - 28. február 1983 Bratislava

Osvetový pracovník, pedagóg, účastník protifašistického odboja. V rokoch 1935-1944 pôsobil ako učiteľ v Šali, Trnenci nad Váhom, Alžbetinom Dvore, Zohore, Rači a v Bernolákove, potom okresný, neskôr krajský osvetový inšpektor Povereníctva kultúry, Povereníctva informácií a osvetu, 1957-1977 Osvetového ústavu, riaditeľ Doškoľovacieho strediska v Bratislave. Publikoval v Osvetovej práci, Osvete, Kultúrnej tvorbe.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv.3.: K-L. - Martin: Matica slovenská, 1989. - S. 358.

MAREC

45.

ERDÉLYI, Július Ladislav - 150. výročie úmrtia

2. marec 1868 Žihárec - 16. august 1947 Zalavár (Maďarsko)

Historik, vysokoškolský profesor, príslušník benediktínskej rehole. R. 1905 člen korešpondent Uhorskej akadémie vied. Zaoberal sa dejinami benediktínskej rehole, sociálnymi, kultúrnymi a cirkevnými dejinami stredovekého Uhorska. Od roku 1898 redaktor a spoluautor 12-zv. Dejín benediktínskej rehole a jej kláštorov v Uhorsku, autor 5-zv. histórie pannonhalského opátstva, vydal prehľadné dejiny Uhorska, prispieval do náboženských a odborných časopisov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 20.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 302.

46.

ANTALÍK, Jozef - 120. výročie narodenia

3. marec 1898 Cabaj - 1989 ?

Ludový umelec, gajdoš, výrobca gájd. V rokoch 1899-1976 žil vo Veľkom Záluží. Bol vynikajúci gajdoš, tanečník a interpret gajdošských piesní a tancov z okolia Nitry. Hral na štvorhlasných gajdách, ktoré si sám vyrobil. Počas svojho života vyrobil okolo 30 týchto hudobných nástrojov

Literatúra:

Veľké Zálužie : obec s históriou : monografia dejín obce / Peter Keresteš ; [Peter Vince ; fotografie Ján Huňady, Peter Rafaj, Róbert Žilík]. - 1. vyd. - Nitra : Enars, [2012], s. 284. - ISBN 978-80-970612-2-7.

47.

**RÉVAI, Anton - 300. výročie narodenia
235. výročie úmrtia**

6. marec 1718 Turčianska Štiavnička - 26. december 1783 Močenok, poch. v Nitre

Cirkevný hodnostár. Od roku 1780 nitriansky biskup. Funkciu nitrianskeho župana, ktorú od 14. storočia zastávali nitrianski biskupi neprijal. Bol milovníkom umenia. V Nitre založil školu - morálku.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1151-1152.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 73.

48.

**HAŠA, Jozef - 130. výročie narodenia
50. výročie úmrtia**

9. marec 1888 Skalica - 27. máj 1968 Pezinok

Pedagóg, verejný činiteľ, účastník protifašistického odboja. Od roku 1919 profesor, 1937-1955 riaditeľ gymnázia v Nitre. Ako spoluzakladateľ Strany slovenskej obrody zastával viaceré verejné funkcie. V rokoch 1946-1968 bol predsedom a podpredsedom Miestneho národného výboru v Nitre, poslancom Slovenskej národnej rady a Krajského národného výboru.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 292.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 57-58.

49.

BOLEČEK, Michal - 35. výročie úmrtia

23. október 1897 Zemianske Sady - 9. marec 1983 Solčany, poch. v Dvorníkoch pri Hlohovci

Kňaz, pedagóg, redaktor, publicista, prekladateľ. V rokoch 1925-1936 pôsobil ako špirituál malého seminára, katechéta a väzenský duchovný, 1932-1940 riaditeľ Rímsko-katolíckeho ženského učiteľského ústavu v Nitre, 1940-1950 farár na farnosti Nitra - Dolné mesto. Zaslúžil sa o postavenie Chrámu sv. Cyrila a Metoda v Nitre - Mlynárčiach, o zreštaurovanie kostolov vo farnosti Nitra - Dolné mesto. V Nitre založil, redigoval a vydával časopis Úsvit, Naša nedeľa, Svornosť. Vydal informačnú brožúru Karita v Nitre (1944) a iné.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 493.
Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 129-130.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 20-21.

50.

**HUSÁR, Matej - 240. výročie narodenia
175. výročie úmrtia**

1778 Chrásťany - Malé Chrásťany - 10. marec 1843 Oradea (Rumunsko)

Vodohospodár, zememerač, geodet a kartograf. Popredný predstaviteľ uhorskej geodézie v 1. polovici 19. stor. Autor návrhu triangulácie Dunaja 1824 - 1826. Mnohé jeho mapy zostali v rukopise.

Literatúra:

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 6.: His-Im. - Bratislava : Encyklopedický ústav SAV, 2010. - S. 330.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1978. - S. 441.

51.

SZONDI, Leopold - 125. výročie narodenia

11. marec 1893 Nitra - 27. január 1986 Zürich (Švajčiarsko)

Lekár, významný vedec v odbore psychológie a psychiatrie. Študoval a pôsobil v Budapešti a v Zürichu, kde z jeho iniciatívy v roku 1958 vzniklo medzinárodné vedecké centrum pre analýzu osudu a v roku 1969 nadačný ústav "Szondiho inštitút". Popri Freudovi, Jungovi a Adlerovi patrí k zakladateľom modernej psychiatrie.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 142.
K stému výročiu narodenia Leopolda Szondiho / Štefan Knotek, Daniela Kolibová. In: Nitra. - Roč. 17, č. 9 (1993), s. 44.

52.

MIKLÓSY, Zoltán - 135. výročie narodenia

12. marec 1883 Golianovo - 18. február 1962 Budapešť (Maďarsko)

Historik, archivár. Študoval na gymnáziu v Nitre. V roku 1913 mestský archivár v Banskej Štiavnici, od 1918 pracovník Krajiniského archívu v Budapešti.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 174-175.

53.

RAJČÁNI, Ján - 285. výročie úmrtia

23. jún 1671 Nitra - 12. marec 1733 Trnava

Univerzitný profesor, teológ, spisovateľ, filozof. Od roku 1688 príslušník jezuitskej rehole. Organizátor všestrannej podpory obyvateľstvu Sedmohradska počas hladomoru, mecén. V Kluži dal

postaviť trojičný stĺp a zaslúžil sa o vybudovanie kostola Sv. Trojice. Autor teologicko-filozofických prác venovaných hl. katolíckej vierouke a polemike s protestantskými učeniami.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1140-1141.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 25.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 118-119.

54.

TATARKA, Dominik - 105. výročie narodenia

14. marec 1913 Plevník - Drienové - 10. máj 1989 Bratislava

Spisovateľ, redaktor, prekladateľ. Študoval na gymnáziách v Nitre a v Trenčíne. Jeden z najvýznamnejších predstaviteľov slovenskej literatúry a kultúry 20. storočia. Jeho prvotinou boli prózy Cesty a Záchvevy duše, ktoré vyšli v stredoškolskom časopise Svojeť. V roku 1942 vyšlo jeho prvé knižné dielo s názvom V úzkosti hľadania. Prekladal z francúzštiny.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník.- Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 31-33.

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 2.: P-Ž.- Bratislava : Obzor, 1984. - S. 185-187.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 463-464.

Realie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 246-247.

55.

TAGÁNYI, Karol - 160. výročie narodenia

19. marec 1858 Nitra - 9. september 1924 Budapešť (Maďarsko)

Archivár a historik. Študoval na gymnáziu v Nitre. Autor diela o dejinách pôdneho spoločenstva v Uhorsku a zbierky dokumentov o minulosti lesníctva. Napísal viacero prác z oblasti hospodárskych dejín a sprievodcov po uhorských archívoch. Od 1897 člen Maďarskej akadémie vied.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 6.: T-Ž. - Bratislava : Veda, 1982. - S. 22-23.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 15-16.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 179-180.

56.

VRABLEC, Jozef - 15. výročie úmrtia

4. marec 1914 Závod - 19. marec 2003 Nitra, poch. v Závode

Teológ, univerzitný profesor, náboženský spisovateľ, homiletik, cirkevný hodnostár. Študoval a pôsobil v Nitre ako kaplán, 1945-1948 riaditeľ meštianskej školy, 1948-1952 profesor Obchodnej akadémie a biskupského seminára v Nitre. Od roku 1959 profesor, neskôr dekan Cyrilometodskej bohosloveckej fakulty UK, 1973 generálny vikár a kanonik nitrianskej kapituly, 1979 veľprepošť, 1990 pápežský prelát. V rokoch 1943-1945 pôsobil ako kaplán a riaditeľ meštianskej školy v Močenku. Autor viacerých monografických diel a článkov publikovaných v časopisoch.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1480-1482.

Realie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 259-260.

57.

ONDREJKOVIČ, Ján - 205. výročie narodenia

20. marec 1813 Kláštor pod Znievom - 16. september 1895 Ostrihom (Maďarsko)

Náboženský spisovateľ. Študoval v Nitre, ako kaplán pôsobil v Zlatých Moravciach a Opatovciach nad Žitavou. R. 1880 člen hrnskobeňadického hodnoverného miesta a sudca stolice arcibiskupských predialistov vo Vrábľoch. Písal homiletickú literatúru.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1013.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q.- Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 334.

58.

KOVÁČOVÁ, Margita - 25. výročie úmrtia

17. jún 1901 Nižná - 22. marec 1993 Trnava, poch. v Pate

Spisovateľka pre deti a mládež, prozaička, učiteľka. Pôsobila ako úradníčka v Nitre. Svoje prózy uverejňovala v časopisoch, spolupracovala s detským časopisom Priateľ dietok. Z príspevkov, publikovaných v rokoch 1919-1920 v časopise J. Bodnára Knižnica školákov, vydala roku 1923 realisticko-fantastické rozprávky pre mládež i dospelých Drobné poviedky.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / Ondrej Sliacky ... [et al.]. - Bratislava : Mladé letá, 1978. - S. 148.

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Tábovecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 128-129.

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor : Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 173-174.

59.

**MALOVEC, Jozef - 85. výročie narodenia
20. výročie úmrtia**

24. marec 1933 Hurbanovo - 7. október 1998 Bratislava

Hudobný skladateľ. Stredoškolské štúdiá absolvoval v Nitre. Kompozíciu študoval na Vysokej škole múzických umení v Bratislave a na AMU v Prahe. Pôsobil ako redaktor a dramaturg v Čs. rozhlase v Bratislave. Patril k významným osobnostiam slovenskej Novej hudby, komponoval elektroakustickú hudbu, vytvoril symfónie, filmovú a scénickú hudbu, hudbu k poézii.

Literatúra:

Československý hudební slovník. - Zv. 2.: M-Ž. - Praha : Státní hudební vydavatelství, 1965. - S. 37.

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 29.

60.

TYRŠEL, Ľudovít - 145. výročie narodenia

25. marec 1873 Skalica - 17. október 1925 Nitra

Kníhtlačiar, redaktor, verejný činiteľ. Od roku 1920 bol majiteľom kníhtlačiarne v Nitre. Bol zodpovedným redaktorom, majiteľom a vydavateľom týždenníka Nitrianske noviny, autor pravopisnej príručky slovenčiny. Bol verejne činný, aktívne pracoval vo viacerých slovenských kultúrnych

a živnostenských spolkoch. Bol členom kuratória Štátnej obchodnej školy v Nitre, zástupcom obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 161.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 155-156.

61.

ĎATEE (Gyattel), Anton - 285. výročie narodenia

25. marec 1733 Bánovce nad Bebravou - 8. marec 1806 Nitra

Cirkevný hodnostár, mecén. Študoval a pôsobil v Nitre od roku 1770 ako kanonik nitrianskej kapituly, 1771-1781 riaditeľ kňazského seminára a predseda konzistória, 1782 generálny vikár, od 1803 veľprepošť sídelnej kapituly. Podporoval bernolákovské hnutie a bol spoluzakladateľom a vedúcou osobnosťou nitrianskeho pobočného stánku Slovenského učeného tovaríšstva. V roku 1781 založil v Nitre národnú školu.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 209.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 280.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 448.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 35-36.

62.

FOLTÁN, Ľubomír - 70. výročie narodenia

26. marec 1948 Partizánske - 10. december 2014 Nitra

Novinár, redaktor, publicista. Profesionálnu dráhu novinára začal ako redaktor okresných novín Nitriansky hlas, neskôr pôsobil ako šéfredaktor podnikového časopisu Plastikár a potom ako redaktor - spravodajca Tlačovej agentúry SR v Nitre. Popri novinárskej práci sa nepretržite venoval literárnej tvorbe. Svoje poviedky, fejtóny a príbehy publikoval v denníkoch Sme a Pravda, v Literárnom týždenníku, v rakúskej literárnej revue Klub, na internete, v Almanachu Nitra, v zborníkoch literárnych súťaží, regionálnych týždenníkoch a podobne.

Literatúra:

Dverami fantázie možno odísť z tohto sveta, vraví Ľubo Foltán / Jana Černáková. - Fotogr. 1. In: My Nitrianske noviny. - Roč. 23, č. 18 (2014), s. 10.

Ľubomír Foltán zabodoval poviedkou o bezdomovcovi / -str-. In: Nitrianske noviny. - Roč. 13, č. 17 (2004), s. 6.

Novinár Ľubomír Foltán napísal knižku vnučke Markétke / Ľudmila Synaková.. In: Nitra. - Roč. XXXV, č. 2 (2010), s. 27-28.

Zomrel Ľubomír Foltán / (ČE). - Fotogr. 1. In: My Nitrianske noviny. - Roč. 23, č. 50-51 (2014), s. 12.

63.

BORGUĽA, Michal - 20. výročie úmrtia

16. január 1902 Poľný Berinčok (Mezőberény, Maďarsko) - 27. marec 1998 Nitra-Horné Krškany

Národno-politický pracovník, historik, ľudový spisovateľ. Od roku 1958 žil v Nitre - Horných Krškanoch. Venoval sa matičnému hnutiu a publikačnej činnosti o dejinách Slovákov na Dolnej zemi. S Ladislavom Švihranom vydal dokumenty z čabianskej oblasti Tu sa usadíme (1979) a dielo

Rozprávanie z Dolnej zeme (1988). V spolupráci s B. Urbancom vytvoril rozhlasové hudobno-literárne pásmo Dolná zem spieva a rozhlasovú dramtizáciu Posolstvo potomkov.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 21-22.

Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 114.

64.

SŤTÓ, Štefan - 125. výročie úmrtia

29. apríl 1825 Vráble - 28. marec 1893 Hokovce

Kňaz, ľudovýchovní pracovník, publicista. Študoval na gymnáziu v Nitre, filozofiu a teológiu v Trnave. Pôbil ako kaplán v Senici, Hodruši-Hámroch a v Štiavnických Baniach. Od roku 1857 administrátor farnosti v Krnišove, od 1864 farár v Prenčove, od 1877 v Hokovciach. Prispieval do prvého a druhého ročníka Katolíckych novín rôznymi úvahami (1846-1850).

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1290-1291.

Vráble / Jozef Trubíni. - Vráble : Mesto Vráble, 1994. - S. 62.

65.

KLUCH, Jozef - 270. výročie narodenia

30. marec 1748 Kláštor pod Znievom - 31. december 1826 Močenok, poch. v Nitre

Cirkevný hodnostár. Trnavský, od roku 1808 nitriansky biskup, mecén chudobných. Podporoval bernolákovcov, venoval sa rozvoju školstva a obnove cirkevných stavieb. Inicioval vydanie slovenského prekladu Biblie.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 682.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 113.

História a súčasnosť obce Močenok / [Igor Hochel (konceptia, štylistika textu, editorstvo)]. - Močenok : Obecný úrad Močenok, 2003. - S. 49-50.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 77-78.

66.

HERMAN, František - 95. výročie narodenia

30. marec 1923 Gačov (obec Neverice) - 3. september 2011 Prílepy (súčasť Zlatých Moraviec)

Výtvarník, básnik, herec, scenárista, športovec, organizátor kultúrneho života. Študoval na piaristickom gymnáziu a na Vysokéj teologickej fakulte v Nitre. Od roku 1957 pracoval v podniku Calex v Zlatých Moravciach, kde bol dlhoročným členom výtvarného krúžku pri ZKO Calex. Počas svojej aktívnej športovej činnosti získal 45 medailí v hode oštepom a štyrikrát prekonal slovenský rekord. Dlhé roky hrával divadlo, písal poéziu a tiež scenáre pre malé javiskové formy.

Literatúra:

Mozaika miestnej kultúry 2013 : občasník Krajského osvetového strediska v Nitre pri príležitosti 60. výročia inštitucionalizácie osvetovej práce na Slovensku. - 1. vyd. - Nitra : Krajské osvetové stredisko, 2013. - [39] s. - ISBN 978-80-216-0088-1.

Jubilejná členská výstava - Výtvarný krúžok pri ZKO Calex Zlaté Moravce / Spracoval Ivan Meňhart. - Nitra : Ponitrianske osvetové stredisko, 1996. - [20] s. - ISBN 80-216-0025-X

APRÍL

67.

HLAVATÝ, Jozef - 120. výročie narodenia

1. apríl 1898 Šaľa - 6. máj 1966 Šaľa

Hudobný pedagóg a kritik, kňaz, organizátor skautingu. V Nitre študoval teológiu a bol vysvätený za kňaza. Pôsobil v Bratislave ako profesor náboženstva, hudby, gregoriánskeho chorálu a estetiky, v rokoch 1950-1960 farár v Horných Orešanoch, od 1961 žil na dôchodku v Šali. Prispieval do tlače, autor spevníka, organizátor Slovenského katolíckeho skautingu, redaktor časopisu Skaut.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 486.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 336.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 200-201.

Šaľa medzi dvoma vojnami / Karol Šmida. - Šaľa : ALLBA, 2000. - S. 105-107.

68.

NEHÉZ, Imrich - 285. výročie narodenia 235. výročie úmrtia

3. apríl 1733 Dyčka (Dicske) - 22. jún 1783 Nitra

Cirkevný hodnostár. Pôsobil v Nitre na biskupskom dvore ako ceremoniál, od roku 1764 farár v Skačanoch, 1766 v Nitre, 1772 kanonik, potom katedrálny archidiakon v Nitre. Napísal prácu „Reč na chválu Svätého Jozefa Kalazanského, zakladateľa zbožných škôl“, ktorá bola prednesená v Nitre roku 1769 pri príležitosti jeho zápisu medzi svätých a v roku 1772 tlačou vyšla v Trnave.

Literatúra:

Dyčka / Alexander Reško. - Vráble : Mesto Vráble, 2007. - S. 88.

69.

SARTÓRIUS, Štefan Ladislav - 325. výročie narodenia 265. výročie úmrtia

1693 Nitra - 3. apríl 1753

Kňaz, ľudovovýchovný pracovník. Pôsobil ako kaplán v Nitre, roku 1730 mestský farár, 1741 kanonik. Dosiahol hodnosť trenčianskeho hlavného opáta. Bol výborným kazateľom a mecénom. Počas moru v Nitre (1738) navštevoval chorých, utešoval, povzbudzoval a pomáhal aj materiálne.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1198.

70.

VONTORČÍK, Jozef - 5. výročie úmrtia

13. január 1937 Orávka - 3. apríl 2013 Nitra

Poľnohospodársky inžinier, pedagóg. Študoval na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Krátko pracoval ako zooteknik na JRD v Orávke a Lozorne, od roku 1965 pôsobil ako odborný pracovník, v rokoch 1967-2004 riaditeľ Slovenského poľnohospodárskeho múzea v Nitre a Nitrianskej poľnej železnice. Od roku 1990 pôsobil ako externý pedagóg na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre. Autor mnohých publikácií, odborných článkov, expozícií a výstav.

Literatúra:

Riaditeľ Slovenského poľnohospodárskeho múzea Ing. Jozef Vontorčík, CSc., sa dožíva 65 rokov / Jozef Rekoš. In: Agriculture (Poľnohospodárstvo). - Roč. 48, č. 6 (2002), s. 329-330.

Zo 60 rokov života 30 rokov vo funkcii riaditeľa : náš jubilant Ing. Jozef Vontorčík / O.S. - Fotogr. 1. In: Nitra. - Roč. XXI, č. 2 (1997), s. 10-12.

Zomrel bývalý riaditeľ SPM Jozef Vontorčík / (HRI). In: My Nitrianske noviny. - Roč. 22, č. 14 (2013), s. 9.

71.

CSARADA, Ján - 95. výročie úmrtia

16. máj 1850 Nitra - 4. apríl 1923 Budapešť (Maďarsko)

Právnik, pedagóg. Študoval na gymnáziu v Nitre. Od roku 1881 prednášal na univerzite v Budapešti. Venoval sa najmä medzinárodnému právu a právnej filozofii. Autor monografií, učebníc, prispieval do domácich i zahraničných odborných časopisov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 381-382.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 168.

72.

BRTÁŇ, Rudolf - 20. výročie úmrtia

9. október 1907 Hybe - 4. apríl 1998 Bratislava

Básnik, esejista, literárny vedec, prekladateľ, učiteľ. Účastník Slovenského národného povstania. Pôsobil ako profesor v Zlatých Moravciach. Od roku 1963 bol vedeckým pracovníkom Literárnovedného ústavu SAV v Bratislave. Autor viacerých štúdií a knižných prác z dejín slovenskej literatúry.

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 73-75.

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 100.

73.

VAŠKO, Alexander - 40. výročie úmrtia

24. február 1901 Budapešť (Maďarsko) - 5. apríl 1978 Sarnia (Kanada)

Spisovateľ, prozaik, dôstojník slovenskej armády. V Nitre študoval na gymnáziu a pôsobil ako dôstojník v delostreleckom pluku. Od roku 1934 pôsobil ako učiteľ v Kostol'anoch pod Tribečom (Gýmešské Kostol'any) a vo Voderadoch. Od roku 1968 žil v Kanade. Najproduktívnejší autor slovenskej sci-fi. Okrem detektívno-dobrodružných próz pre dospelého čitateľa vydal viacero dobrodružných románov pre mládež.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Mat'ovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 496.

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 368-369.
Realie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 255-256.

74.

GRIESBACH, Štefan - 20. výročie úmrtia

30. apríl 1915 Vinodol - 5. apríl 1998 Nitra

Lekár - urológ. Od roku 1948 pôsobil v nemocnici v Nitre, v rokoch 1963-1981 prednosta urologického oddelenia. Pod jeho vedením sa nitrianske urologické oddelenie vypracovalo na jedno z popredných našich zdravotníckych pracovísk. V roku 1972 mu švédске ministerstvo zdravotníctva udelilo plaketu Alfréda Nobela, v roku 1996 Mesto Nitra čestné občianstvo.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 50-51.
Medzinárodne uznávaný urológ / O.S. - Fotogr. 1. In: Nitra. - Roč. XXI, č. 3 (1997), s. 27-29.
Odišiel lekár a vzácny človek / -r-. - Fotogr. 1. In: Nitra. - Roč. XXII, č. 5 (1998), s. 20.

75.

FRIMMEL - TRAISENAU, František - 130. výročie narodenia

6. apríl 1888 Viedeň (Rakúsko) - 19. november 1957 Olomouc, poch. v Lednici (Česká republika)

Genetik, agrobiológ, šľachtiteľ, vysokoškolský profesor. V rokoch 1951-1954 riaditeľ Výskumného ústavu tabakového priemyslu v Bábě, potom pracovník Výskumného ústavu zeleninárskeho v Olomouci. Autor práce o dynamickej tabakometrii, vyše 70 vedeckých a vyše 60 popularizačných článkov. Člen ČSAZ v Prahe, Nemeckej akadémie prírodovedcov Leopoldina v Halle.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 665.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 130.

76.

FRANCISCI, Ľudovít - 85. výročie úmrtia

25. september 1862 Podhorany-Sokolníky - 6. apríl 1933 Nitra

Politik, cirkevný hodnostár, spisovateľ, pedagóg. Študoval a pôsobil v Nitre ako kaplán a učiteľ náboženstva na dievčenskej strednej škole, profesor hebrejčiny a gréčtiny na bohosloveckom učilišti v Nitre. Od roku 1911 nitriansky kanonik, rektor seminára, správca diecéznej knižnice, 1915 titulárny prepošt. Autor cestopisu z pobytu v Palestíne, prispieval do náboženských a miestnych novín, 1906-1933 vydával a redigoval noviny Nyitramegyei Szemle.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 627.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 116.

Slovník katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 359.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 41-42.

77.

ŠČASNÝ (Scsaszy), Jozef - 205. výročie narodenia

10. apríl 1813 Borský Peter (súčasť Borského Mikuláša) - 1. december 1889 Bratislava

Národný pracovník, bernolákovec, mecén. Študoval a pôsobil v Nitre, v rokoch 1847-1850 farár v Dražovciach, 1850-1868 v Močenku, kde dal v roku 1852 vybudovať Kalváriu. Priateľ Ľudovíta Štúra, člen Tatrína, Spolku miernosti, Hanuljakovho spolku milovníkov reči a literatúry slovenskej, zakladajúci člen Matice českej (1846) a Matice slovenskej (1863).

Literatúra:

História a súčasnosť obce Močenok / [Igor Hochel (konceptia, štylistika textu, editorstvo)]. - Močenok : Obecný úrad Močenok, 2003. - S. 50-52.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1313-1314.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 436.

Významné osobnosti Nítry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 143.

78.

BARTAKOVIČ (Bartakovics), Jozef - 255. výročie úmrtia

19. marec 1722 Podhorany-Sokolníky - 15. apríl 1763 Košice

Veršovník, dramatik, univerzitný profesor, jezuita. Študoval na gymnáziu v Nitre, na univerzite v Košiciach a v Grazi. Pôsobil ako učiteľ rétoriky a poetiky na jezuitských školách. Autor veršovanej rozpravy o baniach na zlato a striebro a hier pre mládež, písaných na biblické námety.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 243.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A - D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 151.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 62.

79.

KOLLMAN, Dávid - 80. výročie úmrtia

1859 Galanta - 16. apríl 1938 Šaľa

Tlačiar. Majiteľ šalianskej tlačiarne v rokoch 1911-1938, kde vydával drobnú tlač, plagáty, letáky, pozvánky, oznámenia, výročné správy, spevníky atď. v čiernobiely aj farebnom vydaní. V rokoch 1913-1914 v tlačiarňi tlačili aj týždenník Vágsellye és járása (Šaľa a jej okres).

Literatúra:

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 112, 203.

Tlačiarne na Slovensku 1477 - 1996 / Vojtech Breza. - Bratislava : Univerzitná knižnica, 1997. - S. 116.

Vitajte v mesta Šaľa / Text : Július Morávek. - Šaľa : Focesa, 2008. - S. 35.

80.

DOLINSKÝ, Jozef - 95. výročie narodenia

18. apríl 1923 Nitra - 22. júl 1987 Bratislava

Poľnohospodársky odborník, včelár, vysokoškolský učiteľ. Študoval a pôsobil na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, v rokoch 1953-1956 odborný asistent na Katedre mechanizácie VŠP,

1960-1978 vedúci Katedry základov priemyselnej výroby na Pedagogickej fakulte v Nitre. Autor monografických prác a vysokoškolských učebných textov, odborných a metodických článkov.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 297-298.

81.

BELICA, Jozef - 170. výročie narodenia

19. apríl 1848 Dolné Orešany - 17. február 1890 Budapešť (Maďarsko)

Historik školstva, učiteľ. Navštevoval arcibiskupské gymnázium v Trnave a učiteľský ústav v Ostrihome. Pôsobil ako učiteľ v Ostrihome, v Šali, od 1869 v Budapešti. Autor učebníc, príručiek, literatúry pre mládež a štatistických prehľadov školstva, spolupracovník maďarských encyklopédií.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 311.

82.

VRBA, Karol - 30. výročie úmrtia

4. november 1932 Nové Mesto nad Váhom - 19. apríl 1988 Bratislava, poch. v Nitre

Hydinársky odborník. V rokoch 1952-1957 študoval na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Pracoval na Jednotnom roľníckom družstve Dolné Krškany a Veľký Cetín a na Štátnom majetku Nitra-Čermáň. Zakladateľ a v rokoch 1971-1986 riaditeľ podniku Branko v Nitre. Článkami prispieval do odborných časopisov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 324-325.

Odišiel inž. Karol Vrba. - Fotogr. 1. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 12, č. 6 (1988), s. 19.

83.

**KUNST, Teodor - 120. výročie narodenia
55. výročie úmrtia**

20. apríl 1898 Lefantovce - Horné Lefantovce - 28. august 1963 Bratislava

Prozaik, spisovateľ pre deti a mládež, učiteľ. Študoval na učiteľskom ústave v Nitre. V rokoch 1939-1950 pôsobil ako učiteľ v Zlatých Moravciach, 1951-1952 pracovník hospodárskeho odboru Krajského národného výboru v Nitre. Autor poviedok, próz a rozprávkových hier pre detské ohotnicke súbory a pre bábkové divadlo.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 270.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 175.

84.

**SLAVKOVSKÝ, Benedikt - 335. výročie narodenia
270. výročie úmrtia**

20. apríl 1683 Banská Bystrica - 11. september 1748 Krupina

Básnik, dramatik, hudobný skladateľ, pedagóg. Bol profesorom na gymnáziu v Nitre a od roku 1727 aj jeho riaditeľom. Predstaviteľ piaristickej barokovej literatúry, autor veršovaných drám, ku ktorým skladal aj hudbu a latinských oslavných básní.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 289-290.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1247-1248.

85.

HODÁL, Juraj - 130. výročie narodenia
55. výročie úmrtia

21. apríl 1888 Nedašovce - 8. máj 1963 Bratislava, poch. v Nedašovciach

Literárny historik, stredoškolský profesor. V rokoch 1900-1908 študoval na gymnáziu v Nitre, teológiu v Nitre a v Budapešti a na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Pôsobil ako kaplán na rôznych miestach, v rokoch 1922-1926 bol tajomníkom Spolku sv. Vojtecha, od roku 1926 pôsobil ako stredoškolský profesor v Bratislave. Zaoberal sa slovenskými, osobitne cirkevnými dejinami veľkomoravského a povelkomoravského obdobia. Funkcionár Slovenskej ligy, zakladajúci člen a člen výboru Slovenskej historickej spoločnosti. Autor monografických prác, článkov a štúdií v odborných časopisoch a denníkoch.

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 194.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 496.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 344. .

Významné osobnosti Nítry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 172.

86.

FARMADY, Martinián Juraj - 185. výročie narodenia

23. apríl 1833 Nitra - 27. august 1900 Nitra

Pedagóg, prírodovedec, rehoľný predstavený. V rokoch 1856-1870 pôsobil v Trnave na učiteľskom ústave, 1871-1875 riaditeľ katolíckeho nižšieho gymnázia, súčasne od 1872 predstavený kláštora v Nových Zámkoch, od 1876 uh. mariánskej františkánskej provincie v Bratislave, neskôr kláštora v Trnave a generálny vizitátor. Riadny člen Uhorskej kráľovskej prírodovednej spoločnosti a Viedenskej zoologickej a botanickej spoločnosti.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 503.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 324.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 58.

Významné osobnosti Nítry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 58.

87.

DERKAY, Juraj - 415. výročie narodenia
340. výročie úmrtia

24. apríl 1608 Šaľa - 23. september 1678 Trnava

Misionár, člen jezuitského rádu. Po dlhoročnej pastoračnej a misijnej činnosti v Sedmohradsku a v Turecku pôsobil ako riaditeľ jezuitského kolégia v Užhorode, 1670-1673 hlavný predstavený rehoľného domu jezuitov pri Spišskej Kapitule. Napísal viacero nábožensko-moralistických prác a venoval sa aj prekladateľskej činnosti.

Literatúra:

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 196-197.

88.

MILO, Štefan - 20. výročie úmrtia

18. apríl 1924 Nitra - Janíkovce - 24. apríl 1998 Nitra - Janíkovce

Pedagóg, publicista, regionálny historik. Študoval a pôsobil v Nitre, v rokoch 1953-1954 na jedenásťročnej strednej škole, 1954-1961 na Krajskom pedagogickom ústave, v rokoch 1961-1989 na Pedagogickej fakulte. Zaoberal sa dejinami rodných Janíkoviec, vydal zbierku ľudových piesní z nitrianskeho regiónu, najmä Janíkoviec a okolia, zborník o janíkovských futbalistoch, napísal publikáciu Janíkovský kostol jubiluje. Autor a spoluautor pedagogických knižných publikácií, autor odborných štúdií a populárnych článkov

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 579.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 98-99.

89.

KAPSZ, Viktor Karol - 155. výročie narodenia

25. apríl 1863 Nitra - 15. december 1926 Nitra

Tlačiar. Vyučil sa v tlačiarňi Anny Neugebauerovej v Nitre. V rokoch 1902-903 s Viliamom Kramárom spolumajiteľ a 1903-1909 spoluvedúci býv. Reichelesovej tlačiarne, do roku 1918 zamestnanec tlačiarne Corvin v Nitre, potom pracoval u statkára na Pustom Chotári. Tlačil knihy nitrianskych a iných autorov, drobné tlače a maďarské časopisy.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 35.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 173.

90.

UŽOVIČ, Ján - 170. výročie úmrtia

17. máj 1791 Kynek (mestská časť Nitry) - 25. apríl 1848 Ostrihom (Maďarsko)

Právnik, stoličný hodnostár. V rokoch 1825-1832 prvý podžupan, 1832 miestodržiteľský radca Nitrianskej stolice, 1836-1846 miestodržiteľ Ostrihomskej stolice, od 1837 riaditeľ právnickej akadémie v Pešti, 1841-1848 tabulárny sudca. Od roku 1825 poslanec uhorského snemu.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 194.

91.

JARÁBEK, Karol - 30. výročie úmrtia

17. január 1921 Modra - 25. apríl 1988 Nitra, poch v Hronskom Beňadiku

Vysokoškolský pedagóg. Pôsobil na základných školách v Rišňovciach, Hronskom Beňadiku, vo Veľkých Vozokanoch, na Pedagogickej škole v Zlatých Moravciach i v Leviciach. V rokoch 1961-1981 pôsobil na Pedagogickej fakulte v Nitre. Zaoberal sa otázkami pedagogickej teórie a praxe, postgraduálnemu štúdiu učiteľov a dejinám pedagogiky. Autor odborných článkov a štúdií uverejňovaných v pedagogických periodikách a spoluautor učebnice Teória vyučovania.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 364.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 67.

92.

HAŠKO, Ladislav - 240. výročie narodenia

27. apríl 1778 Nitra - 16. november 1844 Krupina

Učiteľ, veršovník. Študoval teológiu a ako profesor humanitných predmetov v rokoch 1813-1818 pôsobil v Nitre. Autor latinských príležitostných básní.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 456.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 292-293.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 171.

93.

BOŠŇÁK, Peter - 15. výročie úmrtia

3. február 1929 Segedín (Maďarsko) - 29. apríl 2003 Šaľa

Pedagóg, ochranca prírody. Pôsobil na gymnáziu v Šali ako profesor biológie, v rokoch 1976-1989 ako jeho riaditeľ. Niekoľko rokov viedol kroniku mesta Šaľa. Popri pedagogickej práci bol aj veľkým ochrancom prírody. Zaslúžil sa o záchranu šalianskeho jezuitskeho kaštieľa, založil niekoľko mestských parkov, zachránil stromy pred výrubom v Šali a venoval sa rekonštrukcii viacerých parkov v regióne.

Literatúra:

Posolstvo Petra Bošňáka / Gabriela Lacková. In: Slovo Šaľanov. - Roč. XVIII, č. 4 (2013), s. 11.

Príbeh Izabely Bošňákovej, rodenej Péterovej / Judita Szekeresová - Kováčsová. - Fotogr. 3. In: Studia Historica Nitriensia. - ISSN 1338-7219, Roč. 18, č. 1 (2014), s. 146-152.

Zachraňujú nemocničný park a ožívujú lesopark : OZ Petra Bošňáka / ivn. - Fotogr. 1. In: Slovo Šaľanov. - Roč. XVIII, č. 4 (2013), s. 11.

94.

GRESNÁRYK (Gresznárik), Ladislav - 45. výročie úmrtia

21. november 1881 Bojnice - 29. apríl 1973 Šaľa

Poľovnícky kynológ. Po stredoškolských štúdiách pracoval ako úradník Živnostenského úverného ústavu v Šali. Ako poľovník sa už pred 1. svetovou vojnou na Žitnom ostrove venoval chovu a výcviku poľovných psov. V roku 1923 založil chovnú stanicu Šaľa, v ktorej postupne choval takmer všetky plemená poľovných psov. Pravidelne publikoval v poľovníckych časopisoch, najmä v Kárpáti Vadász.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 227.

95.

**BELICOVÁ, Marína - 95. výročie narodenia
45. výročie úmrtia**

30. apríl 1923 Zlaté Moravce - 24. máj 1973 New York (USA)

Hudobníčka, speváčka, klaviristka. Už ako študentka konzervatória bola členkou speváckeho tria Včielka, vystupovala v Československom rozhlase v Bratislave, koncertovala v mnohých mestách na Slovensku i v zahraničí, najmä vo Viedni. Roku 1948 emigrovala do Buffala v USA.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 311-312.

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ludmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Táborecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 24.

MÁJ

96.

ZEMANOVIČ, Koloman - 15. výročie úmrtia

7. marec 1934 Machulince - 1. máj 2003 Topoľčianky

Výtvarník, pedagóg. Študoval na Vyššej škole umeleckého priemyslu v Bratislave a na Pedagogickej fakulte v Nitre. V rokoch 1957-1994 pôsobil ako učiteľ výtvarnej výchovy na Základnej škole v Topoľčiankach. Bol členom výtvarného krúžku pri Závodnom klube odborov Calex. Jeho práce získali mnohé ocenenia na výstavách doma i v zahraničí.

Literatúra:

Pocta učiteľovi - výtvarníkovi / Ondrej Valach. In: Požitavské noviny. - Roč. 8, č. 13 (2003), s. 3.

97.

STRUHÁR, Alojz - 50. výročie úmrtia

29. apríl 1892 Zohor - 4. máj 1968 Šaľa

Maliar, grafik, pedagóg. Študoval na učiteľskom ústave v Modre a na Vysokej škole výtvarného umenia v Budapešti. Dlhé roky učil na strednej škole, od roku 1941 pôsobil na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave, od 1962 v Šali, v rokoch 1977-1988 na Pedagogickej fakulte v Nitre. Popri pedagogickej práci sa intenzívne venoval umeleckej činnosti. Napísal učebné texty Náuka o farbách, Kreslenie stromov a Kreslenie aktu.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 372.

Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 - 2005. - 15.: St-Šam / editorka Alena Malá. - Ostrava : Výtvarné centrum Chagall, 2005. - S. 162. - ISBN 80-861714-24-8.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 208-209.

98.

KOSPER, Andrej - 230. výročie narodenia

5. máj 1788 Nitra - 5. január 1841 Trenčianske Teplice (Teplička nad Váhom)

Ľudovýchovný pracovník, šľachtiteľ, propagátor ovocinárstva a včelárstva, pedagóg. Teológiu študoval pravdepodobne v Nitre a neskôr pôsobil ako profesor teológie v biskupskom lýceu v Nitre. Bol farárom v Trenčianskej Teplej a zároveň tabulárnym sudcom Trenčianskej stolice. Zaoberal sa pestovaním a šľachtením pšenice, propagátor ovocinárstva a včelárstva. Organizoval nedeľné prednášky a večerné školenia, šíril slovenskú tlač a usporadúval divadelné predstavenia.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 727.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 190.

Významné osobnosti Nítry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 174.

99.

**MERREL, Štefan - 120. výročie narodenia
85. výročie úmrtia**

8. máj 1898 Podhorany-Sokolníky - 1. január 1933 Bratislava, poch. v Podhoranoch-Sokolníkoch

Redaktor, politický dejateľ. Stredoškolské štúdiá absolvoval v Nitre, v 1. svetovej vojne bojoval na rumunskom fronte. Aktívny činiteľ politického diania v burž. ČSSR, hl. tajomník Krajskej kresťansko-socialistickej strany, v rokoch 1922, 1930-1933 zodpovedný redaktor jej tlačového orgánu Vôľa ľudu.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 153.

100.

PARTOS, Alexander - 120. výročie narodenia

10. máj 1898 Šurany - 18. október 1937 Nitra

Lekár, vedecký pracovník. Medicínu vyštudoval v Budapešti a vo Viedni. V rokoch 1920-1923 pôsobil na viedenskej klinike, potom až do roku 1937 v nitrianskej nemocnici. Okrem lekárskej praxe sa vedecky zaoberal biológiou, chemickou terapiou, liečbou cukrovky. Napísal približne 180 odborných prác a o výsledkoch svojich výskumov prednášal na viacerých svetových lekárskech kongresoch v Berlíne, v Paríži, v Budapešti, v Ríme.

Literatúra:

Významné osobnosti Nítry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 111-112.

101.

ŠPALDON, Emil - 100. výročie narodenia

12. máj 1918 Čadca - 16. september 2015 Nitre

Agrobiológ, vysokoškolský profesor, akademik ČSAV a SAV. V rokoch 1947-1951 a 1952-1985 bol vedúcim Katedry rastlinnej výroby, v rokoch 1952-1958 dekan Agronomickej fakulty, 1958-1966 rektor Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. Vo vedecko-výskumnej činnosti sa zaslúžil o presadzovanie biologickej koncepcie rastlinnej výroby. Autor odborných publikácií a vedeckých, odborných a vedecko-popularizačných článkov. V roku 2008 ocenení Cenou mesta Nítry.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 385.

Vysoká škola poľnohospodárska v polstoročí svojho vývoja 1946 - 1996. - Nitra : Vysoká škola poľnohospodárska, 1996. - S. 21-22.

Akademik Emil Špaldon 95-ročný. - Fotogr. 1. In: Poľnohospodár. - Roč. 57, č. 17-18 (2013), s. 3.

Zomrel muž, ktorý dal SPU k rieke / Tomáš Holúbek. - In: My Nitrianske noviny. - Roč. 24, č. 38 (2015), s. 7.

102.

SCHLIESZTER (Schlister), Alojz - 195. výročie úmrtia

1746 - - 12. máj 1823 Prievidza

Hudobný skladateľ, regenschori, fráter u piaristov. V rokoch 1777-1781 žil v piaristickom kláštore v Nitre. Zastával funkciu "institutor musices", od 1780 regenschori nitrianskeho piaristického kostola. Komponoval sakrálne skladby, omše, antifóny, hymny, litánie a offertória.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 178.

103.

HLBINA, Pavol Gašparovič - 110. výročie narodenia

13. máj 1908 Veľké Kršteňany - 21. október 1977 Bobot, poch. vo Veľkých Kršteňanoch

Kňaz, básnik, prekladateľ, literárny kritik. Výrazný predstaviteľ slovenskej katolíckej moderny. V rokoch 1922-1929 študoval na gymnáziu v Nitre, v rokoch 1929-1934 teológiu v Prahe. Už počas štúdií v Nitre prispieval básňami do študentských časopisov. Významný literárny kritik a teoretik, autor mnohých časopisecky publikovaných príspevkov. Prekladal z francúzštiny.

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 193.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 487-488.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 337.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 171-172.

104.

DEÁK, Jozef - 135. výročie narodenia 65. výročie úmrtia

13. máj 1883 Paňa - 1953 Budapešť (Maďarsko)

Tlačiar, novinár. Po skončení gymnázia od 1904 redaktor týždenníka Nyitramegyei Független Hírlap a vydavateľ časopisu Nyitrai Újság, 1909-1916 majiteľ tlačiarne Hermes v Nitre, 1910-1911 redaktor a vydavateľ denníka Nyugatmagyarországi Napló. Tlačil po maďarsky drobné tlače, týždenníky Miava a Nyitra, časopis Magyar Népoktatás, niekoľko čísel divadelného časopisu Színházi Újság i týždenník Nyitramegyei Közlöny.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 219.

105.

KNAPP, Jozef Armín - 175. výročie narodenia

14. máj 1843 Nitra-Dolné Krškany - 31. marec 1899 Viedeň (Rakúsko)

Prírodovedec, botanik, múzejník. Študoval na gymnáziu v Pešti a v Nitre a na univerzite vo Viedni a Rostocku. Od roku 1890 pracovník botanického oddelenia Dvorského múzea vo Viedni. Prírodovedec - výskumník svetového mena, skúmal faunu v rozličných častiach sveta. Preskúmal aj rastlinstvo Zobora, Šindolky, Kalvárie, Krškán a širšieho okolia mesta a vydal štúdiu o flóre mesta Nitra a jej okolia (1836). Autor vedeckých publikácií, odborných štúdií a článkov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3 : K - L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 119.

Významné osobnosti Nitra / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 80.

106.

MAŤAŠOVSKÝ (Mattyášovsky), Ladislav - 375. výročie narodenia

17. máj 1643 Liptovské Matiašovce - 10. máj 1705 Viedeň (Rakúsko)

Krajinský a cirkevný hodnostár, mecén. V rokoch 1696-1705 bol nitrianskym biskupom a županom, uhorským kancelárom a vnútorným tajným radcom. V roku 1702 založil v Nitre piaristické gymnázium a kňazský seminár. Ochranca umelecko - historických pamiatok, zakladateľ spolkov sporivosti a miernosti.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 902-903.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 102-103.

107.

BARÁTH, Ján - 105. výročie narodenia

18. máj 1913 Jelšovce - 11. február 1977 Nitra

Poľnohospodársky odborník, šľachtiteľ. Študoval a pôsobil v Nitre, v rokoch 1948-1951 šľachtiteľ ŠM v Nitre-Chrenovej. Zaoberal sa pestovaním a spracovaním liečivých rastlín, šľachtením zeleniny a obilnín. Od roku 1952 člen Čs. akadémie poľnohospodárskej.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 223.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 141.

Významné osobnosti Nitra / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 17-18.

108.

HÖLLRIGL, Jozef - 65. výročie úmrtia

19. marec 1879 Nitra - 26. máj 1953 Budapešť (Maďarsko)

Pedagóg, historik umenia, zberateľ. Po absolvovaní gymnázia v Nitre študoval v ústave stredoškolských učiteľov kreslenia v Budapešti. V rokoch 1904-1919 pôsobil ako profesor kreslenia na gymnáziu v Nitre. Už počas štúdia sa venoval štúdiu umeleckých pamiatok a ich ochrane a zberateľskej činnosti. Spoluzakladateľ župného múzea v Nitre. V rokoch 1919-1937 pôsobil v Národnom múzeu, v rokoch 1937-1939 v umelecko-priemyselnom múzeu v Budapešti. Autor monografií a štúdií v odborných časopisoch.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 364.

Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 - 1999. - 3.: H. - Ostrava : Výtvarné centrum Chagall, 1999. - S. 227.

109.

KAZÍK, Rudolf - 10. výročie úmrtia

18. január 1931 Topoľčianky - 26. máj 2008 Topoľčianky

Dramaturg, dramatik. Debutoval veselohrou Chvost v Krajevom divadle v Nitre (1955), knižne pod názvom Na chvoste. Pôsobil v Slovenskej televízii v Bratislave ako dramaturg a spolupracoval so Slovenským rozhlasom. Písal poviedky, rozhlasové hry detektívneho žánru, ale aj historicko-dokumentárne relácie. Celé tvorivé obdobie prežil v Bratislave, na dôchodok sa vrátil späť do Topoľčianok.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv.1: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 562.

Za Rudolfom Kazíkom / R.K. In: Naše Topoľčianky. - Č. 3 (2008), s. 3.

110.

ESE, Tomáš - 310. výročie úmrtia

1666 Tarpa (Rumunsko) - 27. máj 1708 Nitra

Kurucký veliteľ. Popredný predstaviteľ ľudového odboja proti Habsburgovcom. Na čele povstaleckých oddielov bojoval medzi Tisou a Dunajom, 1705-1707 v Sedmohradsku, 1704-1705 a 1707-1708 na území Slovenska, 1707 veliteľ brigády. V roku 1708 bol povýšený do šľachtického stavu. Zahynul pri bojovom stretnutí dvoch kuruckých oddielov.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 450.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 26.

111.

FORIŠ, Anton - 220. výročie úmrtia

1745 Neverice - 28. máj 1798 Trstín

Náboženský spisovateľ, katolícky kňaz. Ako kaplán pôsobil v Bzovíku i v Gajaroch, ako farár v Plaveckom Petre, od 1778 v Trstíne. Príslušník generácie bernolákovcov, 1793-1798 člen Slovenského učeného tovaríšstva. Okrem niekoľkých kázni zanechal rozsiahle náboženské dielo v troch zväzkoch.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 619.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 353.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 112.

112.

OROS, Ján - 95. výročie narodenia

30. máj 1923 Podlužany - 28. júl 1995 Nitra

Riadiaci pracovník. Zaslúžil sa o vybudovanie dvoch najväčších priemyselných závodov v Nitre – Plasty Nitra a strojárskoho závodu Elitex, od roku 1985 Elektrotechnické strojárne.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 110.

113.

**MARSINA, Alojz - 130. výročie narodenia
60. výročie úmrtia**

30. máj 1888 Žilina - 17. február 1958 Rajec, poch. v Žiline

Kňaz, publicista. V rokoch 1903-1907 študoval na gymnáziu, 1907-1911 na bohosloveckom seminári v Nitre. Úvahy, krátke prózy s nábožensko - výchovným zameraním a články o kultúrnych a sociálnych aktualitách uverejňoval najmä v cirkevných časopisoch a periodikách. Angažoval sa v odborových robotníckych organizáciách, v katolíckom hnutí a v mládežníckych spolkoch.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 883.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 85.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 176.

114.

BARTAKOVIČ, Vojtech - 145. výročie úmrtia

9. apríl 1792 Lefantovce-Horné Lefantovce - 30. máj 1873 Eger (Maďarsko), poch. v Dolných Lefantovciach

Náboženský spisovateľ, cirkevný hodnostár. Pôsobil ako kaplán v Šali, 1844-1850 rožňavský biskup, od 1850 arcibiskup v Jágri (Eger). Podporoval šírenie bernolákovskej slovenčiny. Autor náboženských prác, hlavne kázní. Skutočný tajný radca, nositeľ veľkokríža Radu sv. Štefana.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 243-244.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 62-63.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A - D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 151-152.

115.

CHLEBO, Ján - 95. výročie narodenia

31. máj 1923 Kokava nad Rimavicou - 31. máj 1996 Nitra

Fotograf, kultúrny pracovník, spolupracovník nitrianskych periodík. Pôsobil v Krajevom divadle v Nitre, bol tajomníkom v Československej spoločnosti pre šírenie politických a vedeckých poznatkov, správcom Osvetovej besedy na MsNV pri odbore školstva a kultúry v Nitre, pracovníkom Parku kultúry a oddychu a učiteľom fotografie v Ľudovej škole umenia v Nitre. Autor množstva fotografií uverejnených v nitrianskych periodikách i v ústrednej tlači.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 172.

JÚN

116.

FAZEKAS, Imre - 20. výročie úmrtia

19. december 1919 Ladice - 1. jún 1998 Komárno

Herec, zaslúžilý umelec. V rokoch 1954-1984 člen súboru Maďarského oblastného divadla v Komárne.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L - Bratislava : Veda, 1989. - S. 354-355.

Ki kicsoda Kassától-Prágáig? - Szekszárd : Babits, 1993. - S. 101-102.

117.

GAÁL, Tibor - 105. výročie narodenia

5. jún 1913 Žitavce - 4. júl 2001 Vráble, poch. v Žitavciach

Pedagóg, výtvarník. Ľudovú školu vychodil v obci Martinová, meštianku vo Vrábľoch. V rokoch 1928-1929 absolvoval učebný kurz v Bratislave, študoval na Pedagogickej škole v Leviciach a na Slovenskej univerzite v Bratislave. Pôsobil ako učiteľ a riaditeľ na Základnej deväťročnej škole v Žitavciach. Bol dirigentom miestnej dychovky, režisérom ochotníckeho divadla, osvetárom, kronikárom, hrával na organe, klavíri a husliach. Maľoval najmä okolie Žitavy, ale aj prírodu celého Slovenska.

Literatúra:

Jeho obrazy znázorňujú miesta na Požitaví / Eva Dóriová. - Fotogr. 3. In: Naše Vráble. - Roč. VIII, č. 4 (2011), s. 1.

Lúčime sa s p. Tiborom Gaálom. - Fotogr. 1. In: Vrábeľský dvojtyždenník. - Roč. 3, júl (2001), s. 5.

118.

JOHANIDES, Ján - 10. výročie úmrtia

18. august 1934 Dolný Kubín - 5. jún 2008 Šaľa

Prozaik, esejista. Popredný predstaviteľ modernej slovenskej prózy. Debutoval v roku 1963 zbierkou piatich noviel Súkromie. Písal tiež publicistiku pre tlač, rozhlas i televíziu, rozhlasové hry, televízne i filmové scenáre. Nejaký čas žil v Martine, Trnovci nad Váhom a od roku 1972 v Šali. Čestný občan mesta Šaľa in memoriam.

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 272.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maňovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 201-202. .

Ján Johanides od nás odišiel navždy... / A. Jónasová. In: Galantský a Šalienský žurnál. - Roč. 12, č. 6 (2008), s. 9.

119.

**KRAMÁR, František - 90. výročie narodenia
45. výročie úmrtia**

9. jún 1928 Vieska nad Žitavou - 1. máj 1973 Bratislava

Redaktor. V rokoch 1934-1940 navštevoval ľudovú školu vo Vieske nad Žitavou, 1940-1948 študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach a na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. V rokoch 1953-1955 propagačný pracovník, referent pre prácu s filmom, 1955 redaktor Filmových noviniek, potom tlačový redaktor Slovenskej požičovne filmov v Bratislave. Prispieval do časopisov Kino, Film a divadlo, Film a doba a Výtvarníctvo, fotografia, film.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 238.

120.

FILO, Elemír - 35. výročie úmrtia

26. marec 1919 Veselé - 11. jún 1983 Bratislava, poch. v Nitre

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ. Študoval na gymnáziu a bohosloveckom seminári v Nitre. R. 1954 ceremoniár, 1956-1970 tajomník Biskupského úradu v Nitre, 1970 generálny riaditeľ Ústrednej charity na Slovensku a správca Kostola sv. Ladislava v Bratislave, 1977 nitriansky kanonik, 1980 riaditeľ Spolku svätého Vojtecha v Trnave. Sprevádzal nitrianskeho biskupa E. Nécseyho na zasadnutiach Druhého vatikánskeho koncilu a vydal knihu o koncilových rokovaniach. Prispieval do cirkevných časopisov, venoval sa aj filozoficko-estetickým problémom, recenzoval diela nemeckých mysliteľov.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 576.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 341-342.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 88.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 170.

121.

HAVETTA, Eliáš (Elo) - 80. výročie narodenia

13. jún 1938 Veľké Vozokany-Nové Vozokany - 3. február 1975 Bratislava, poch. v N. Vozokanoch

Filmový a televízny režisér, scenárista, fotograf, grafik. V rokoch 1969-1970 režisér štátneho filmu na Kolibe, 1973-1975 režisér Československej televízie, od 1968 Slovenského filmu v Bratislave. Režijne účinkoval aj v redakcii televízneho vysielania pre deti a mládež, natočil napr. reláciu Lastovička, Matelko. Popri režijnej tvorbe, ktorá mala výrazne autorský charakter, uverejňoval aj umelecké fotografie v časopisoch.

Literatúra:

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 5.: Galb-Hir. - Bratislava : Encyklopedický ústav SAV a Veda, 2007. - S. 542.

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 447.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 299.

122.

ZEMANOVIČ, Štefan - 15. výročie úmrtia

18. august 1947 Obyce - 13. jún 2003 Modra, poch. v Bratislave

Akademický maliar. V rokoch 1962-1966 študoval na Strednej škole umeleckého priemyslu, 1967-1973 na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. Popri maľbe sa venoval i sochárstvu. Tvoril plastické diela v kove, keramike, kameni a dreve.

Literatúra:

Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 - 2010. - 21.: W-Ž. - Ostrava : Výtvarné centrum Chagall, 2010. - S. 233. - ISBN 978-80-86171-35-7

Malý slovník slovenských výtvarných umelcov. - 2. diel : L-Ž. - Bratislava : Slovenský fond výtvarných umení, 1988. - S. 536-537.

Spomienka na akademického sochára Štefana Zemanoviča / Katarína Miškolciová. - Fotogr. 1. In. Obyčkový občasník. - Roč. XVII, č. 1 (2016), s. 3.

123.

JESENSKÝ, Jozef - 155. výročie úmrtia

15. september 1782 Beladice - 13. jún 1863 Zlatno

Priekopník slovenského ovocinárstva, zakladateľ ovocných sadov pod Tríbečskými horami v Zlatňanskej kotline. V roku 1826 tu dal vysadiť vyše 20 tisíc ovocných stromčekov, predovšetkým čerešní, višni, jabloní, orechov a gaštanov. Založil veľkú gaštanicu a orešnicu na Roskošiach a Dvanástej tablí, čerešňový sad v Čerešňovej, na Pasienkoch a Klčovine. Úrodu ovocia vyvážal aj do Bratislavy, Viedne i Pešti. Časť ovocia spracovával na mieste. Mal vlastnú konzerváreň na výrobu lekvárov, sušiareň i pálenicu.

Literatúra:

Priekopník slovenského ovocinárstva / Štefan Doskoč. In: Slovenské národné noviny. - Roč. 10, č. 27 (1999), s. 8.
V šľapajách Jozefa Jesenského. In: Tekovské noviny. - Roč. 2, č. 15 (1992), s. 7 a 8.

124.

TÓTH, Viliam - 120. výročie úmrtia

28. máj 1832 Seceani (Rumunsko) - 14. jún 1898 Ivanka pri Nitre

Advokát, politik. V rokoch 1860-1863 hlavný notár Nitrianskej župy. Majiteľ kúrie v Ivanke pri Nitre. Od 1861 poslanec uhorského parlamentu za Nitriansku župu. Tlačou vydal niekoľko parlamentných prejavov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 112.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra: Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 180.

125.

**HOZLPEK, Ignác František - 310. výročie narodenia
260. výročie úmrtia**

16. jún 1708 Skalica - 12. august 1758 Nitra

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ. V roku 1741 tajomník a ceremoniár nitrianskeho biskupa Imricha Esterháziho, 1746 titulárny, 1748 nitriansky kanonik, 1758 titulárny prepošt. Autor niekoľkých náboženských a vieroučných článkov, úvah a kázní. Autor slovenskej pohrebnej kázne o nitrianskom podžupanovi Štefanovi Huňadym, ktorú predniesol vo farskom kostole sv. Ladislava v Urmíne (Mojmírovciach) roku 1744.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 523.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 399.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 62.

126.

**ŠEMBERA (Schembera), Jozef - 230. výročie narodenia
160. výročie úmrtia**

17. jún 1788 Heřmanice (Česká republika) - 23. apríl 1858 Nitra

Stredoškolský pedagóg, tlačový cenzor. V rokoch 1821-1832 profesor teológie na piaristickom gymnáziu, 1846-1847 riaditeľ rehoľného domu piaristov, konzultor provincie piaristov v Nitre. V roku 1852 vicerektor, 1853-1857 rektor v Nitre. Bol poverený úlohou cenzora kníh.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1316.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 443.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 179.

127.

NĚCSEY, Eduard - 50. výročie úmrtia

9. február 1892 Oslany - 19. jún 1968 Nitra

Cirkevný hodnostár. Študoval a od roku 1921 pôsobil v Nitre ako špirituál veľkého seminára, od 1922 profesor teológie na bohosloveckom seminári, tajomník a riaditeľ biskupskej kancelárie, 1931 kanonik, 1940 pápežský prelát, 1941 generálny vikár, 1943 titulárny biskup, 1949 apoštolský administrátor nitrianskej diecézy, 1968 titulárny arcibiskup. Bol ústredným riaditeľom misijných spolkov na Slovensku. Patril k účastníkom 2. vatikánskeho koncilu a podieľal sa na príprave koncilových dekrétov. Autor štúdií s duchovnou tematikou.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 980-982.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 265.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 104-105.

128.

CHREN, Stanislav - 20. výročie úmrtia

21. máj 1935 Melek - 21. jún 1998 Bratislava

Divadelný, kultúrny a matičný pracovník, úradník. Od roku 1956 pôsobil v Martine, od roku 1978 tajomník Zväzu divadelných ochotníkov na Slovensku, od 1990 tajomník Miestneho odboru Matice slovenskej. Zakladateľ divadelnej prehliadky Bábkarsky Martin.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 517.
Ochotníci smútia : Stanislav Chren (21.5.1935 - 21. 6. 1998) / Marián Mikola. In: Javisko. - Roč. 30, č. 7-8 (1998), s. 58.

129.

VAGNER, Jozef - 185. výročie narodenia

23. jún 1833 Mojmírovce (Urmín) - 6. november 1910 Nitra

Cirkevný hodnostár, historik. Študoval na gymnáziu a na kňazskom seminári v Nitre. Pôsobil ako kaplán v Močenku a v Nitre, pracoval v diecéznej kancelárii, farár v Oponiciach, 1871 čestný kanonik, 1872 správca farnosti Nitra - Dolné mesto, 1875 nitriansky sídelný kanonik, 1879 titulárny prepoš, 1901 pápežský prelát. V roku 1879 sa stal prvým správcom diecéznej knižnice v Nitre. Prispieval do časopisov, vydal viaceré knižné publikácie a jeho dve práce zostali v rukopise.

Literatúra:

Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 251.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 157-158.

130.

BÁBI, Tibor - 40. výročie úmrtia

30. október 1925 Báb - 23. jún 1978 Bratislava

Básnik, spisovateľ, prekladateľ, redaktor. Od roku 1951 pôsobil ako redaktor časopisov v Bratislave. Člen skupiny maďarských básnikov v ČSR, kt. vstúpila do literatúry po skončení druhej svetovej vojny. Písal aj prózu, umeleckú reportáž, autor literárnokritických a literárnohistorických článkov. Prekladal do maďarčiny najmä českú a slovenskú poéziu. V rokoch 1961-1964 tajomník maďarskej sekcie Zväzu slovenských spisovateľov. .

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 128.

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 1.: A-Belk. - Bratislava : Encyklopedický ústav SAV a Veda, 1999. - S. 518.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 88-89.

131.

ZÁHOREC, Emil - 85. výročie narodenia

29. jún 1933 Argenteuil (Francúzsko) - 28. október 2001 Zlaté Moravce

Fotograf, publicista. V roku 1960 založil v Zlatých Moravciach fotografický krúžok a stal sa jeho prvým vedúcim. Venoval sa najmä krajinárskej fotografii, zameriaval sa na rozsiahlejšie fotografické cykly, ktoré prezentoval na samostatných výstavách v Zlatých Moravciach a Nitre.

Literatúra:

Opustili naše rady. In: Fototip. - Roč. 9, č. 3 (2002), s. 7.

K nedožitej sedemdesiatke / (r). In: Požitavské noviny. - Roč. 8, č. 13 (2003), s. 7.

132.

TRUHLÍKOVÁ, Viola - 45. výročie úmrtia

17. február 1921 Leopoldov - Mestečko - 29. jún 1973 Bratislava

Spisovateľka pre deti a mládež, redaktorka. V rokoch 1936-1938 študovala na Odbornej škole pre ženské povolania v Nitre. Členka tvorivej skupiny okolo časopisu Rozvoj.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Tábovecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 252.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 131.

JÚL

133.

DEVÍNSKY, Fraňo - 120. výročie narodenia

9. júl 1898 Bratislava - 28. september 1946 Bratislava

Operný spevák, divadelný organizátor, sólista opery Slovenského národného divadla v Bratislave, zakladateľ a v rokoch 1939-1945 riaditeľ Slovenského ľudového divadla v Nitre. Iniciátor rozvoja slovenského divadelníctva ľud. typu (najmä na slov. vidieku), predovšetkým v organizačnej, ale i v umeleckej sfére.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 245.

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 238.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 468.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 32.

134.

JURÍK, František - 95. výročie narodenia

10. júl 1923 Obyce - 11. júl 2006 Bratislava

Akademický maliar, výtvarný pedagóg. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach, v rokoch 1946-1950 na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave, 1956-1963 na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Pôsobil ako akademický maliar a profesor v Bratislave. Často písal aj básne, ktoré neskôr uverejňoval v katalógoch pri výstavách svojich obrazov.

Literatúra:

Malý slovník slovenských výtvarných umelcov. - 1. diel : A-K. - Bratislava : Slovenský fond výtvarných umení, 1988. - S. 222.

Život a dielo akademického maliara Františka Juríka / Hilar Jurík. In: Obyčejný občasník. - Roč. X, č. 1 (2008), s. 8.

135.

POLÓNYOVÁ - ŽALUDOVÁ, Ružena - 110. výročie narodenia

11. júl 1908 Příbram (Česká republika) - 11. jún 1966 Nitra

Hudobná pedagogička. Hudobné vzdelanie získala vo svojom rodisku, neskôr študovala hru na klavíri, organe a husliach na Štátnom konzervatóriu v Prahe. V roku 1945 sa usadila natrvalo v Nitre. Vyučovala na učiteľskom ústave, v rokoch 1959-1966 pôsobila ako odborná asistentka Katedry hudobnej výchovy na Pedagogickom inštitúte v Nitre. Autorka viacerých odborných štúdií, spoluautorka učebníc a metodických príručiek hudobnej výchovy pre základné školy a skript pre pedagogické inštitúty.

Literatúra:

Československý hudební slovník. - Zv. 2.: M-Ž. - Praha : Státní hudební vydavatelství, 1965. - S. 343.

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Tábořská. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 196.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 511.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 114.

136.

**SOLÁR, Štefan - 105. výročie narodenia
50. výročie úmrtia**

14. júl 1913 Vráble - 12. jún 1968 Komárno

Učiteľ, zberateľ ľudových piesní. Študoval a po absolvovaní učiteľského ústavu sa stal učiteľom meštianskej školy vo Vrábľoch. Zbieral ľudové piesne, zapisoval históriu, zvyky a tradície mesta a okolia. Pripravil rukopis Stručné dejiny Vrábeľ od dôb najstarších do roku 1938. Po roku 1938 pôsobil na gymnáziu v Šuranoch, od 1948 na strednej škole v Komárne.

Literatúra:

Vráble / Jozef Trubíni. - Vráble : Mesto Vráble, 1994. - S. 105.

137.

DUDEK, Ján - 160. výročie narodenia

22. júl 1858 Zlaté Moravce - 19. apríl 1916 Budapešť (Maďarsko)

Náboženský spisovateľ, univerzitný profesor. Študoval v Leviciach a v Nitre, teológiu v Budapešti. Pôsobil ako kaplán v Bánovciach nad Bebravou, učiteľ v kňazskom seminári, 1900 riaditeľ dievčenskej školy v Nitre, od 1906 profesor teológie v Budapešti. Autor knižných prác teologického charakteru, prispieval štúdiami a článkami do cirkevných a miestnych časopisov, redigoval Nyitramegyei Szemle, od 1906 Religió.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 271.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 517.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 169.

Zlaté Moravce / Zost. Marián Bátora a Michal Zaťko. - Zlaté Moravce : Mestský úrad Zlaté Moravce, 1998. - S. 249-250.

138.

PALUCKÝ (Palugyay), Imrich - 160. výročie úmrtia

31. október 1780 Palúdzka (súčasť Liptovského Mikuláša) - 23. júl 1858 Nitra

Cirkevný hodnostár. Od roku 1838 biskup v Nitre, 1849 skutočný vnútorný tajný radca. Ako známy mecén a podporovateľ chudobných v Nitre vybudoval "Ústav pre výchovu dievčat", "Inštitúciu pre podporu chudobných a prestárlych", „Malý cirkevný seminár“, v Močenku kaštieľ. Bol tiež literárne činný a svoje úvahy a novely uverejňoval v slovenských časopisoch a v ľudových publikáciách.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1042.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 389.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 110-111.

Skvosty Močenka / Gabriela Borzová ; Peter Buday, Michal Lašut; [preklad Jana Káčerová]. - 1. vyd. - Martin : Fomi, 2013. - S. 59. - ISBN 978-80-970226-8-6.

139.

CHRENÓCI - NAGY, Jozef - 200. výročie narodenia

25. júl 1818 Nitra - 11. február 1892 Nitra

Prírodovedec, lekár. Študoval na gymnáziu v Nitre, medicínu v Pešti a vo Viedni. Úradný župný, od 1848 hlavný lekár Nitrianskej župy. Zakladateľ a prvý predseda Lekársko-lekárnického spolku Nitrianskej župy, člen Uhorskej prírodovednej a geologickej spoločnosti. V rokoch 1856-1858 spolu s nitrianskym lekárnikom Adolfom F. Langom založil a redigoval jeden z prvých prírodovedeckých časopisov v Uhorsku Priateľ prírody Uhorska. Autor prác o zdravotnom stave obyvateľstva, liečení epidemických chorôb ako i príručiek z humánnej a veterinárnej medicíny.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 475-476.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 65-66.

140.

KALINA, Jozef - 110. výročie narodenia

28. júl 1908 Branovo - 20. apríl 1995 Nitra

Keramikár, reštaurátor. Od roku 1970 žil a pôsobil v Nitre. Vo svojom ateliéri reštauroval umelecké pamiatky a venoval sa keramikárskej tvorbe. Pracoval aj ako modelár v leteckej továrni. V 80. a 90. rokoch 20. stor. sa začal venovať vlastnej maliarskej a sochárskej tvorbe. Pričinil sa o záchranu predrománskeho kostolíka sv. Juraja z 11. storočia v Kostol'anoch pod Tribečom a zachránil mnohé sakrálné pamiatky v Nitre.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 70-71.

141.

KORBELL, Tibor - 35. výročie úmrtia

17. jún 1935 Tekovské Nemce - 28. júl 1983 Bratislava

Redaktor, publicista. Pôsobil ako kultúrny referent v Jednote - ĽSD v Leviciach, redaktor Našej univerzity, Roháča, od 1975 pracovník redakcie zábavy Čs. rozhlasu v Bratislave. Tvorca humoresiek, rozhlasových pásiem, televíznych seriálov. Od roku 1962 člen Zväzu slovenských novinárov.

Literatúra:

Tekovské Nemce : monografická historicko - národopisná publikácia o obci / Zost. Vincent Janček, Angela Havranová. -

Tekovské Nemce : Obecný úrad, 2008. - S. 251-252.

Tekovské Nemce : pozoruhodnosti / Alexander Reško. - Komárno : Vydavateľstvo KT, 2005. - S. 15-16.

142.

VALENT, Štefan - 110. výročie narodenia

29. júl 1908 Nitra - 10. december 2007 Nitra

Výtvarný teoretik, právnik, športovec. Zakladateľ a v rokoch 1965-1979 riaditeľ Krajskej galérie v Nitre. Popri právnickom povolani sa venoval športu a výtvarnému umeniu. Hokej hral v Skiklube Bratislava a AC Nitra. Jeho meno je zlatými písmenami zapísané v Hokejovej sieni slávy - ako zakladateľ a šíriteľ niekdajšieho bandy hokeja (ľadového hokeja). V období medzi svetovými vojnami bol aj najlepším tenistom v Nitre. Čestný občan mesta Nitry, v roku 2003 prevzal vyznamenanie Spravodlivý medzi národmi.

Literatúra:

Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 252-253.

Spomienky na Štefana Valenta (1908-2007) / Marta Hučková. - Nitra : Nitrianska galéria, 2009. - 57 s.

143.

INFNER, Štefan - 30. výročie úmrtia

15. jún 1919 Vráble - 30. júl 1988 Vráble

Robotník, generálmajor. Študoval na Gymnázium v Zlatých Moravciach, pracoval ako tlačiarenský robotník a kníhviazač vo Vrábľoch. Pôsobil v ilegálnom protifašistickom hnutí. Príslušník 1. čs. samostatného poľného práporu v Buzuluku, osvetový dôstojník 1. čs. armádneho zboru v ZSSR. Od roku 1956 pracovník vojenskej prokuratúry, od 1968 vyšší vojenský prokurátor, 1975 generálmajor.

Literatúra:

Dejiny Slovenského národného povstania 1944 : Encyklopédia odboja. - Zv. 5. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 196.

Nitra a okolie v protifašistickom odboji / [Jozef Turic ... [et al.]]. - Nitra : Polygrafia Dominant, 2003. - S. 46.

AUGUST

144.

TOPOĽČIANSKY - Turkobijec, Ján - 420. výročie úmrtia

1565 Topoľčianky - 1. august 1598, poch. v Topoľčiankach

Zemepán, lúpežný rytier, tekovský župan, turkobijca. Významne sa podieľal na obrane krajiny proti Turkom. Stál na čele vlastných bojovníkov pri Nových Zámkoch, pri Komárne a v mnohých ďalších bitkách. Starú topoľčiansku pevnosť zbúral a postavil novú s ústredným nádvorím, starú tehelníčku rozšíril a vybavil novými pecami, dal postaviť kasárne, ubikácie pre dôstojníkov a hontiansky potok previedol od terajšieho poľovnickeho zámočku asi o 200 m na východ tak, ako tečie dnes.

Literatúra:

Zabudnutí hrdinovia protitureckých bojov / Miroslav Eliáš. - 1. vyd. - [S.l.] : Miroslav Eliáš, vlastným nákladom, 2013. - S. 95-96,136. - ISBN 978-80-971365-9-8.

145.

RUTKAI, Štefan - 215. výročie narodenia

3. august 1803 Sľažany - 3. september 1869 Sľažany

Župný hodnostár, statkár. V revolučnej armáde 1848-1849 dosiahol hodnosť pplk. a bojoval i v obliehanom Komárne až do jeho kapitulácie. Hospodáril na majetku v Sľažanoch.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 153.

146.

KUBOLKA, Aurel - 5. výročie úmrtia

14. február 1946 Slovenská Ľupča - 3. august 2013 Šaľa

Propagátor skautingu, chemik. Od roku 1972 žil a pôsobil v Šali. Pracoval v podniku Duslo, a.s. Šaľa, potom na Strednom odbornom učilišti chemickom. Bol dlhoročným vedúcim Slovenského skautingu, sedemnásť rokov pripravoval a realizoval skautské tábory, uskutočňoval a mal záštitu nad šírením Betlehemskeho svetla, organizoval poznávacie expedície do zahraničia. Písal reportáže a články, uskutočňoval výstavy o činnosti skautingu či z expedícií.

Literatúra:

Spomienka na Ing. Aurela Kubolku. - Fotogr. 1. In: Slovo Šaľanov. - ISSN 1336-4073, Roč. XVIII, č. 9 (2013), s. 22.

147.

KOZUMPLÍK, Július - 40. výročie úmrtia

20. marec 1920 Nitra - 3. august 1978 Bratislava

Elektrotechnický inžinier, vynálezca. Študoval na gymnáziu v Nitre, na Elektrotechnickej fakulte ČVUT v Prahe a na SVŠT v Bratislave. V roku 1950 bol spoluzakladateľom Výskumného ústavu káblov a izolantov v Bratislave. Vo svojej činnosti sa zamerával na výskum a vývoj lakovaných

vodičov, oznamovacích vodičov a káblov. Predložil niekoľko vynálezov, z ktorých mu šesť patentovali.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 222.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 84.

148.

EGRI, Anton - 135. výročie úmrtia

28. marec 1802 Buková - 3. august 1883 Nitra-Horné Krškany

Ovocinár, hostinský. Majiteľ hostinca v Jablonici, dozorca ovocnej škôlky Aponiovcov. Autor ovocinárskej publikácie o základoch škôlkarstva, štepenia, výsadby, tvarovania, oberania, uskladnenia a sušenia ovocia.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 418.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 8.

149.

**BARTO, Miroslav - 60. výročie narodenia
40. výročie úmrtia**

4. august 1958 Nitra - 22. apríl 1978 Bratislava

Športovec, futbalista. Člen a hráč futbalového oddielu Plastika Nitra, od 1976 Slovan CHJZD Bratislava. Reprezentant dorasteneckých a juniorských reprezentačných družstiev ČSSR.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 249.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 155.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 167.

150.

**DOŠEK, Ján - 110. výročie narodenia
40. výročie úmrtia**

5. august 1908 Smolinské - 27. marec 1978 Nitra

Básnik, učiteľ, úradník. V rokoch 1955-1971 pracovník Slovenskej knihy v Nitre. Svoje básne publikoval v Slov. smeroch, Eláne, Kultúrnom živote, Pravde a Hlase Nitrianskeho kraja.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 497.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 169.

151.

RIŠŇOVSKÝ, Ján - 145. výročie narodenia

6. august 1873 Nitra - 8. február 1954 Pohranice, poch. v Nitre

Kníhtlačiar. Tlačiarstvo sa vyučil u F. Neugebauera v Nitre, typograf u Š. Huszára v Nitre. V rokoch 1906-1918 spolumajiteľ, 1918-1919 majiteľ, v rokoch 1919-1943 zamestnanec tlačiarne Corvin v Nitre. Tlačil noviny, časopisy, knihy regionálnych autorov a pod.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 95.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 119-120.

152.

BEZÁK, Štefan - 180. výročie narodenia

6. august 1838 Chynorany - 11. október 1920 Trnava, poch. v Malženiciach

Básnik, kultúrny a spolkový pracovník. Študoval na gymnáziu v Nitre, filozofiu v Trnave, teológiu v Ostrihome. Ako kňaz pôsobil v Šali, Budmericiach, v Bukovej i v Malženiciach, v rokoch 1917-1920 správca Kostola sv. Jozefa v Trnave. Od roku 1901 podpredseda, 1906-1918 predseda Spolku sv. Vojtecha v Trnave, člen Matice slovenskej a Muzeálnej slovenskej spoločnosti. Prispieval do katolíckych novín a časopisov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin: Matica slovenská, 1986. - S. 242.

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 405.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 107-108.

153.

**STRNISKO, Július - 60. výročie narodenia
10. výročie úmrtia**

6. august 1958 Nitra - 20. september 2008 Nitra

Zápasník, športový inštruktor. Bol členom zápasníckeho oddielu TJ AC Nitra. Po skončení aktívnej športovej činnosti sa venoval mládeži ako asistent trénera. Viacnásobný majster Slovenska a ČSSR, na majstrovstvách Európy v rokoch 1982 a 1983 získal bronz a na olympijských hrách v roku 1980 v Moskve bronz.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 6.: T-Ž. - Bratislava : Veda, 1982. - S. 756.

154.

SCHRONK, Alojz - 135. výročie narodenia

8. august 1883 Plavecký Mikuláš - 21. marec 1966 Nitra

Hudobník, učiteľ, organista, osvetový pracovník. Pôsobil ako učiteľ na ľudových školách v Jelšovciach, 1908-1926 vo Vrábľoch. Zakladateľ a dirigent vrábeľskej dychovky, autor drobných skladieb.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 222.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 239.

Vráble / Jozef Trubíni. - Vráble : Mesto Vráble, 1994. - S. 104.

155.

TÓTHOVÁ - KAŇOVÁ, Teodora - 75. výročie narodenia

5. výročie úmrtia

10. august 1943 Palúdzka, súčasť Liptovského Mikuláša - 10. marec 2013 Nitra

Poetka, pedagogička. Študovala a pôsobila v Nitre. Ako učiteľka pôsobila v Špeciálnej škole internátnej v Poľnom Kesove, potom do roku 2010 v Špeciálnej škole internátnej na Čermáni v Nitre. Autorka siedmich básnických zbierok. Základnou témou jej básnických zbierok je láska ako najvyšší hodnotový stupeň.

Literatúra:

Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 165-166.

Opustila nás nitrianska poetka Teodora Kaňová / Jana Černáková. In: My Nitrianske noviny. - Roč. 22, č. 11 (2013), s. 8.

156.

BERCHTOLDT, František - 225. výročie úmrtia

24. jún 1730 Trnava - 14. august 1793 Svätý Kríž nad Hronom (dnes Žiar nad Hronom)

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ, biskup. V rokoch 1754-1758 dekan-farár vo Vrábľoch, 1759 ostrihomský kanonik, 1760 tekovský archidiakon, od 1761 prvý riaditeľ Pázmánea, od 1776 prvý biskup a súčasne oblastný riaditeľ škôl novozriadenej banskobystrickej diecézy. Autor dobových náboženských prác.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 98-99.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 231.

Vrábľa / Jozef Trubín. - Vrábľa : Mesto Vrábľa, 1994. - S. 62.

157.

PODHORNÝ, Július - 105. výročie narodenia 10. výročie úmrtia

15. august 1913 Močenok - 2008 Zlaté Moravce ?

Stredoškolský profesor, zbormajster, hudobník, dirigent. Študoval na gymnáziu v Nitre. Od roku 1939 pôsobil na Gymnázium Janka Kráľa v Zlatých Moravciach. Založil a do roku 1983 viedol spevácky zbor Schola Cantorum, viedol krúžok peknej slovenčiny, samovzdelávací krúžok a bol režisérom

divadelných hier, ktoré nacvičil so študentmi gymnázia.

Literatúra:

Spomienka na vzácného človeka - profesora a dirigenta Júliusa Podhorného / Elena Ivanová. In: Tekovské noviny. - Roč. XVIII, č. 23-24 (2008), s. 7.

Močenský rodák profesor Július Podhorný / Jarolím Koprda, Anna Mondočková. In: Močenok. - Roč. XV, č. 12 (2008), s. 11.

158.

MAJER (Mayer), Štefan Ján - 205. výročie narodenia 125. výročie úmrtia

16. august 1813 Močenok - 21. november 1893 Ostrihom (Maďarsko)

Cirkevný hodnostár, odborný spisovateľ, prekladateľ, pedagóg. Študoval a dlhé roky pôsobil v Ostrihome, v rokoch 1869-1874 opát kláštora sv. Benedikta, 1857-1866 správca farnosti v Strekove,

roku 1880 titulárny biskup, 1884 námestník vikára, prepošt poľa svätøjurského a vrchný dekan biskupstva, 1889 veľprepošt kapituly, 1891-1893 zastupujúci metropolita. Vyznamenaní rytierskym križom Leopoldovho rádu. V mladosti činný ako grafik, neskôr sa zaoberal teóriou výtvarného umenia. Písal ľudovýchovné spisy a divadelné hry, autor cestopisných denníkov, recenzií, homílií, životopisov, historických a miestopisných štúdií.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 863-864.

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 529.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 28.

História a súčasnosť obce Močenok / [Igor Hochel (konceptia, štylistika textu, editorstvo)]. - Močenok : Obecný úrad Močenok, 2003. - S. 52-53.

159.

PORUBSKÝ, Štefan - 250. výročie narodenia

16. august 1768 Pezinok - 11. september 1811 Vinodol

Kazateľ, bernolákovec. Ako kaplán pôsobil v Ludaniciach, roku 1792 v Zlatých Moravciach, potom v Šúrovciach, vo Veľkých Levároch, Veľkých Kostol'anoch, v Trnave, roku 1808 v Mani a od 1810 vo Vinodole. Bol dobrý bernolákovský kazateľ. Venoval sa včelárstvu. Ako prejav uznania dostal roku 1787 do daru Papánkovu Historiu z r. 1780.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1109-1110.

160.

SOKOLOVEC (Szokoloczy, Szokoló), Ján Václav - 250. výročie úmrtia

19. október 1692 Beckov - 16. august 1768 Svätý Jur pri Bratislave

Náboženský spisovateľ, učiteľ. V Nitre pôsobil ako učiteľ, v rokoch 1726-1729 riaditeľ gymnázia, neskôr učiteľ teológie a cirkevného práva na rehoľnom učilišti. Zaslúžil sa o postavenie piaristického kostola v Nitre a rozvoj piaristických gymnázií v Uhorsku.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1259-1260.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 312.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 178.

161.

**SOUCHES, Louis Rattuit - 410. výročie narodenia
335. výročie úmrtia**

16. august 1608 La Rochelle (Francúzsko) - 6. september 1683 Brno (Česká republika)

Generál, poľný maršál. V službách rakúskeho cisára Leopolda I. bol vymenovaný za hlavného veliteľa cisárskych vojsk v Hornom Uhorsku. Zabránil rozširovaniu tureckej moci na území Slovenska. V roku 1664 oslobodil od Turkov mesto a hrad Nitru i mesto Levice.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 5.: R-Š. - Bratislava : Veda, 1981. - S. 547.

Zabudnutí hrdinovia protitureckých bojov / Miroslav Eliáš. - 1. vyd. - [S.l.] : Miroslav Eliáš, vlastným nákladom, 2013. - S. 174-177, 182, 226. - ISBN 978-80-971365-9-8.

162.

TÓTH, František - 285. výročie narodenia

17. august 1733 Nitra - 24. september 1796 Rakúsko

Inžinier, cestopisec. Autor prvého projektu Suezského prieplavu. Ideový tvorca návrhu na vybudovanie Suezského prieplavu.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 180.

163.

BUCHINGER, Emanuel - 65. výročie úmrtia

15. máj 1875 Nitra - 18. august 1953 Budapešť (Maďarsko)

Politik, kníhviazač. Základnú a meštiansku školu vychodil v Nitre, za kníhviazača sa vyučil v Budapešti, kde aj pracoval. V rokoch 1905-1918 tajomník Sociálno demokratickej strany Uhorska, 1919-1920 a 1930-1944 Maďarskej sociálno-demokratickej strany, 1920-1929 žil v emigrácii vo Viedni. Vedúci predstaviteľ strany, ktorý zastupoval i na medzinárodných fórach a v II.internacionále. V rokoch 1931-1939 a 1953 poslanec maďarského parlamentu. Publicisticky činný, vydával samostatné publikácie, písal články do časopisov.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 604-605.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 341-342.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 168.

164.

JANICS, Kálmán - 15. výročie úmrtia

29. december 1912 Kráľová nad Váhom - 20. august 2003 Kráľová nad Váhom

Lekár, spisovateľ, publicista, verejný činiteľ. Medicínu študoval na Univerzite Komenského v Bratislave. Pôsobil ako lekár v Komárne, Trenčíne a v Jelšave. Po napísaní knihy A hontalanság évei musel zanechať zamestnanie lekára. V roku 1978 sa presťahoval do rodnej obce. Pracoval ako skladník v Hydrostave, neskôr ako lekár v Hydrostave a v Dusle Šaľa. Po rehabilitácii v roku 1989 pokračoval v publikačnej činnosti. Zakladateľ Maďarskej kresťanskodemokratickej strany, člen parlamentu.

Literatúra:

A cseh/szlovákiai magyar irodalom lexikona 1918-2004 / Főszerkesztő Fónod Zoltán. - 2. opr., rozš. vyd. - Bratislava : Madách-Posonium, 2004. - S. 175.

Vzácné stretnutia : MUDr. Kálmán Janics (1912-2003) / Š. Chrappa. In: Slovo Šaľanov. - ISSN 1336-4073, Roč. XV, č. 1 (2010), s. 24.

165.

KŮHNOVÁ, Katina - 75. výročie narodenia

22. august 1943 Turčiansky sv. Martin - 12. november 2014 Nitra

Speváčka, hudobná pedagogička, dirigentka. Študovala na Pedagogickej fakulte v Nitre. Pôsobila ako hudobná pedagogička na Základnej umeleckej škole Jozefa Rosinského v Nitre. Od roku 1979 bola 16 rokov sólistkou dychového orchestra Nitranka, ktorý pôsobil pri Parku kultúry a oddychu v Nitre.

Takmer 20 rokov spolupracovala so Zborom pre občianske záležitosti mestského úradu v Nitre, spievala pri občianskych obradoch a slávnostných príležitostiach. Bola presbyterkou Cirkevného zboru ECAV v Nitre, od roku 1997 dirigentkou Nitrianskeho evanjelického spevokolu. V roku 2013 ocenená Cenou primátora mesta Nitra za významný prínos v oblasti kultúry.

Literatúra:

Cena primátora pre dirigentku Katinu Kühnovú / (jň). - Fotogr. 1. In: Nitrianske echo. - Roč. 8, č. 45 (2013), s. 4.

Navždy nás opustila Katina Kühnová / (JE). In: My Nitrianske noviny. - ISSN 1335-8375, Roč. 23, č. 45 (2014), s. 15.

166.

FIELES, Henrich - 105. výročie narodenia

22. august 1913 Košice - 5. január 2000 Nitra

Výtvarník, vysokoškolský pedagóg. Od roku 1960 pôsobil ako odborný asistent na Katedre výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty v Nitre, kde vyučoval technické a praktické disciplíny. Popri krajinomalbe sa venoval i portrétnej tvorbe. Patril k najvýznamnejším výtvarným dokumentaristom kultúrno-historických pamiatok Nitra.

Literatúra:

K výstavbe a výtvarnému životu Nitra po roku 1945 / Zdena Dvořáková, Pavol Horvát. In: Kapitoly z dejín Nitra. - Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1963. - S. 62.

30 rokov Katedry výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty v Nitre : výstava diel členov Katedry výtvarnej výchovy PdF Nitra / komisár výstavy a autorka katalógu: Eva Kapsová. - Nitra : Galéria Františka Studeného ; Pedagogická fakulta, 1989. - S. 8, 66-67.

Dielo a spomienky zostávajú / Anton Pažitný. In: Nitra. - Roč. 24, č. 3 (2000), s. 22-23.

167.

BEDNÁRIK, Jozef - 5. výročie úmrtia

17. september 1947 Zeleneč - 22. august 2013 Bratislava

Herec, režisér, zaslúžilý umelec. Po štúdiu herectva v rokoch 1971-1981 herec, do roku 1992 režisér Divadla Andreja Bagara v Nitre. Ako herec na doskách nitrianskeho divadla účinkoval takmer v štyroch desiatkach inscenácií a ako režisér vytvoril desiatky významných inscenácií.

Literatúra:

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 1.: A-Belk. - Bratislava : Encyklopedický ústav SAV a Veda, 1999. - S. 676-677.

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 97-98.

Do umeleckého neba odišiel divadelný mág Jozef Bednárík / Jana Černáková, TASR. - Fotogr. 2. In: My Nitrianske oviny. - Roč. 22, č. 34 (2013), s. 9.

168.

MARKOVIČ, Karol - 40. výročie úmrtia

10. január 1912 Michal nad Žitavou - 23. august 1978 Šurany

Kňaz, historik, pedagóg, redaktor, publicista. Pôsobil ako kaplán vo Vrábľoch a súčasne pôsobil ako profesor náboženstva na gymnáziu v Šuranoch. V rokoch 1968-1970 bol šéfredaktorom Katolíckych novín. Venoval sa najmä cirkevným dejinám, spracoval najstaršie dejiny zoborského kláštora, napísal štúdiu k Nitrianskemu evanjeliáru z 11. storočia.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 78.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 879-880.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 176.

169.

BRESTOVSKÝ, Juraj - 55. výročie narodenia

28. august 1963 Nitra - 21. august 2016 Nitra

Športovec, bedmintonista, športový funkcionár. Získal vyše štyridsať titulov majstra SR v bedmintoni a piate miesto na európskom šampionáte. Ako funkcionár zastrešoval v roku 1995 v Nitre majstrovstvá Európy.

Literatúra:

Bedmintonový veterán si užíva každý nový deň / Martin Kilian. - In: My Nitrianske noviny. - Roč. 24, č. 50-51 (2015), s. 41.

Jubilant Brestovský a jeho najväčšia výhra / Števo Korman. In: My Nitrianske noviny. - Roč. 22, č. 34 (2013), s. 33.

Zomrel Juraj Brestovský / Števo Korman. In: My Nitrianske noviny. - Roč. 25, č. 34 (2016), s. 28.

170.

**UHRÍN, Jozef - 105. výročie narodenia
35. výročie úmrtia**

25. august 1913 Dolné Krškany (dnes súčasť Nitry) - 29. august 1983 Bratislava, poch. D. Krškanoch

Teológ, redaktor, náboženský publicista, vysokoškolský profesor. Študoval na gymnáziu v Nitre a v Banskej Bystrici, teológiu v Banskej Bystrici. V rokoch 1968-1970 bol správcom farnosti v Lapáši pri Nitre, 1973 čestný banskobystrický kanonik. V rokoch 1976-1983 šéfredaktor Duchovného pastiera, dejateľ hnutia Pacem in terris. Autor monografických prác, úvah a teologických štúdií.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 169.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1423.

171.

**VARGA, Augustín - 105. výročie narodenia
50. výročie úmrtia**

31. august 1913 Dolné Rykynčice - 30. november 1968 Nitra

Pedagóg. V rokoch 1954-1957 riaditeľ Krajského ústavu pre ďalšie vzdelávanie učiteľov v Nitre, 1959-1964 vedúci Katedry pedagogiky na Pedagogickom inštitúte, od 1964 na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. V roku 1959 spoluzriaďovateľ Pedagogického inštitútu v Nitre. Autor i spoluautor monografických prác.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 234.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 180.

172.

AMBRÓZY - MIGAZZI, Štefan - 85. výročie úmrtia

5. marec 1869 Nice (Francúzsko) - 31. august 1933 Tana, poch. v Jeli (Maďarsko)

Veľkostatkár, dendrológ a botanik. Študoval na viedenskom Tereziáne, na univerzitách vo Viedni, v Louvaine, Budapešti. Hospodáril na veľkostatku v Tesárskech Mlyňanoch, kde v roku 1892 založil a do roku 1914 budoval park cudzokrajných stále zelených rastlín (dnes Arborétum Mlyňany - Ústav dendrológie SAV), zakladateľ a spoluzakladateľ ďalších botanických záhrad a parkov v Maďarsku, Rumunsku a v Čechách.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska.- Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 66.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 55.

Vieska nad Žitavou : 1406 - 2006 / Jarolím Koprda. - [1. vyd.]. - Vieska nad Žitavou : Obecný úrad, 2006. - S. 97-101. - ISBN 80-969-548-9-X.

SEPTEMBER

173.

ŠEVELLA, Ladislav - 65. výročie narodenia
15. výročie úmrtia

2. september 1953 Nitra - 20. marec 2003 Nitra

Sochár. V rokoch 1972-1976 študoval na Katedre výtvarnej výchovy na Pedagogickej fakulte v Nitre. Pôsobil ako odborný pracovník v nitrianskej galérii, ako grafik v podniku Plastika Nitra, učiteľ na Základnej umeleckej škole, napokon pracovník Divadla A. Bagara v Nitre. Venoval sa sochárskej tvorbe, voľnej a úžitkovej grafike.

Literatúra:

Malý slovník slovenských výtvarných umelcov. - 2. diel : L-Ž. - Bratislava : Slovenský fond výtvarných umení, 1988. - S. 458.

174.

LATKÓCI, Imrich - 170. výročie narodenia
110. výročie úmrtia

4. september 1848 Nitra - 23. október 1908 Lassnitzhöhe (Rakúsko)

Verejný činiteľ, právnik. Študoval na gymnáziu v Nitre, právo v Pešti a v Bratislave. V rokoch 1870-1894 pôsobil ako advokát v Nitre, od 1884 poslanec uhorského snemu za nitriansky volebný okres. V roku 1906 skutočný tajný radca.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 361.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 175.

175.

STEER, Martin František - 220. výročie narodenia

6. september 1798 Trnava - 5. máj 1879 Nitra

Lekár, univerzitný profesor, podnikateľ. Štúdium medicíny skončil v roku 1824 vo Viedni, od 1848 pôsobil ako praktický lekár v Nitre. Zaoberal sa infektológiou, najmä vo vzťahu k cholere. V Nitre sa popri lekárskej praxi venoval aj chovu hodvábnika.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 343.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 137-138.

176.

NOVOTNÝ, Ján - 80. výročie úmrtia

3. august 1862 Komjatice - 9. september 1938 Trnava, poch. v Tesárskych Mlyňanoch

Farár. V rokoch 1908-1931 pôsobil v Tesárskych Mlyňanoch. V roku 1919 okresný dekan a neskôr cirkevný inšpektor nad štátnym reálnym gymnáziom v Zlatých Moravciach. Roku 1931 trnavský sídelný kanonik.

Literatúra:

Vieska nad Žitavou : 1406 - 2006 / [Jarolím Koprda ; autori fotografií Ivan Berta, Miroslav Solčiansky]. - 1. vyd. - Vieska nad Žitavou : Obecný úrad, 2006. - S. 82. - ISBN 80-969-548-9-X.

Z dejín farnosti Tesárske Mlyňany / Milan Hromník. - Vráble : Gold tlač, 1996. - S. 61-62.

177.

TURČIANSKY (Thuróczy), Viliam - 175. výročie narodenia

11. september 1843 Nitra - Dolné Krškany - 8. jún 1921 Ivanka pri Nitre, poch. v Dolných Krškanoch

Verejný činiteľ, právnik. V rokoch 1867-1869 podnotár a advokát, od 1869 hl. slúžny Nitrianskej župy, neskôr sudca, predseda súdu a súdnej stolice, v rokoch 1904-1906 hlavný župan Nitrianskej župy. Po 1918 hospodáril na rodinnom veľkostatku v Ivanke.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 59.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 180.

178.

ĎURČEK, Ján - 205. výročie narodenia 135. výročie úmrtia

12. september 1813 Orechové (pri Trenčíne) - 26. október 1883 Nitra

Kňaz, národovec. Študoval v Nitre a od roku 1838 pôsobil ako študijný prefekt a vicerektor seminára, od roku 1841 profesor morálnej a pastorálnej teológie. Od roku 1860 sídelný kanonik Nitrianskej kapituly a zároveň rektor seminára, 1864 titulárny opát.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 282.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 37.

179.

DEDEK - CRESCENS, Ľudovít - 85. výročie úmrtia

19. jún 1862 Nitra - 12. september 1933 Ostrihom (Maďarsko)

Historik, cirkevný hodnostár. Študoval na gymnáziu v Nitre, po teologických štúdiách v Budapešti sa venoval cirkevnej histórii. Zameriaval sa na dejiny reholí pôsobiacich na území Uhorska. Spracoval dejiny Nitrianskej stolice, prispieval do rôznych náboženských a historických časopisov.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 221.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 329-330.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A - D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 455.

180.

PULLMANN, Ján - 100. výročie úmrtia

10. máj 1841 Trenčín - 12. september 1918 Čápor, dnes Cabaj-Čápor

Kňaz, cirkevný pedagóg, funkcionár Spolku sv. Vojtecha. Študoval v Nitre na gymnáziu, teológiu na univerzite v Budapešti. V roku 1865 vysvätený za kňaza v Nitre, od roku 1866 prefekt nitrianskeho seminára a profesor bohosloveckého učilišťa. Od roku 1879 farár v Čápore, od 1908 čestný nitriansky kanonik.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 116-117.

181.

DIDI, Ľudovít - 5. výročie úmrtia

16. január 1931 Púchov - 15. september 2013 Vráble

Pedagogický pracovník, spisovateľ, prvý slovenský tvorca autentického rómskeho románu. Vyštudoval Vysokú školu pedagogickú v Nitre. Pôsobil ako učiteľ, v rokoch 1966-1974 vedúci vychovávateľ Osobitnej školy vo Vrábľoch, 1990-1998 riaditeľ Detského domu v Koliňanoch pri Nitre. Autor románov Príbehy svätené vetrom, Cigánkina veštba, Čierny Róm a biela láska. Vo Vrábľoch bol predsedom mestskej organizácie Zväzu Cigánov, v roku 1971 tu založil prvý cigánsky súbor v kraji "ROMO". V roku 2014 mu bola udelená Cena mesta Vráble In memoriam za literárnu tvorbu, celoživotný občiansky postoj a dôstojnú reprezentáciu mesta Vráble.

Literatúra:

Čierny Róm a biela láska / Eva Dóriová. - Fotogr. 1. In: Naše Vráble. - Roč. IX, č. 17 (2012), s. 5.

Didi napísal druhú knihu, tretiu má v hlave / Eva Dóriová. In: Naše Vráble. - Roč. VI, č. 10 (2009), s. 1.

Román nie je o jedle a pití, ale o bolesti malého chlapca / Eva Dóriová. In: Naše Vráble. - Roč. 2, č. 12 (2005), s. 3.

Výnimočný Ľudovít Didi / Eva Dóriová. - Fotogr. 2. In: Naše Vráble. - Roč. XI, č. 7 (2014), s. 1.

182.

PÉTERFFY, Andráš - 325. výročie úmrtia

? Šaľa - 15. september 1693 Trnava

Cirkevný hodnostár. Pochádzal zo šalianskej zemianskej rodiny. Študoval v generálnom ústave pre výchovu kňazov. V roku 1666 bratislavský kanonik a farár v Štvrtku na Ostrove, 1668 člen ostrihomskej kapituly, 1674 tekovský dekan, 1676 opát v Szekszárde a gemerský dekan, 1679 prepoš, 1691 veľprepoš, ostrihonský biskup a člen kráľovskej tabule.

Literatúra:

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.]; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 208.

Slovenská vlastiveda : Nitrianska župa. 4 / Drahoslav Machala. - 1. vyd. - Martin : Matica slovenská, 2012. - S. 15. - ISBN 978-80-8128-058-0.

183.

VALACH, Michal - 50. výročie úmrtia

17. november 1891 Psiare (Hronský Beňadik) - 17. september 1968 Čaradice

Kňaz. Od roku 1934 pôsobil v Tekovských Nemciach, od 1958 na dôchodku v Čaradiciach. Zaslúžil sa o prestavbu a rozšírenie kostola, postavení nového oltára, výstavbe budovy Potravinového družstva, postavení novej školy. Za jeho pôsobenia bol postavený nový kostol v Čaradiciach.

Literatúra:

Tekovské Nemce : monografická historicko - národopisná publikácia o obci / Zost. Vincent Janček, Angela Havranová. - Tekovské Nemce : Obecný úrad, 2008. - S. 251.

Nevidzany : mozaika histórie 1113 - 2013 : monografia dejín obce od praveku až po súčasnosť / Jozef Bátora ; s príspevkami Vojtecha Bónu a Jozefa Kováča. - [1. vyd.]. - Nitra : [s.n.], 2013. - S. 170. - ISBN 978-80-969450-6-1.

184.

MAJOR, Štefan - 55. výročie úmrtia

13. december 1887 Vráble - 19. september 1963 Bratislava

Učiteľ, politik, diplomat, publicista. Ako učiteľ pôsobil na viacerých miestach južného Slovenska. Pôsobil na dedinských školách v Nevidzanoch, v roku 1920-1923 Malých Chyndiciach a v Branči. Spoluorganizátor štrajku vo Vrábľoch a okolí v decembri 1920. V rokoch 1945-1951 riaditeľ tlačiarne Pravda, 1951-1957 československý veľvyslanec v Maďarsku. Funkcionár najvyšších stranických orgánov a spoločenských organizácií.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 529.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 35-36.

Štefan Major / Jozef Kiss. - Bratislava : Pravda, 1979. - 189 s.

185.

SOPÓCI, Ján - 120. výročie narodenia

23. september 1898 Sila - 1945 Dachau (Nemecko)

Robotník, protifašistický odbojár. Účastník prvej svetovej vojny. Od 1. augusta 1925 pôsobil ako zriadenec na Mestskom dome v Nitre, neskôr bol vykonávateľom (exekútorom) až do 18. októbra 1944, keď ho priamo v práci zaistilo gestapo. Spolu s Vojtechom Vlasákom organizoval až do zaistenia pomoc politickým a rasovo prenasledovaným utečencom.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 135.

Ulica, po ktorej kráčaš: Sopóciho ulica / Pavol Takáč. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 3, č. 5 (1979), s. 18-19.

186.

WEIL, Shraga - 100. výročie narodenia

24. september 1918 Nitra - 20. február 2009 Haogen (Izrael)

Významný izraelský umelec, maliar, grafik, sochár, ilustrátor. V Nitre prežil svoje detstvo a mladosť. Študoval na Umeleckej priemyselnej škole v Prahe odbor sochárstvo. Po druhej svetovej vojne sa vysťahoval do Izraela (1947) a usídlil sa v kibuci Haogen. Jadrom jeho tvorby sú grafické práce, vytvoril aj mnoho knižných ilustrácií a monumentálnych projektov. V priestoroch synagógy v Nitre je inštalovaná stála výstava jeho grafických listov. Čestný občan mesta Nitry.

Literatúra:

Synagóga v Nitre / [text Juraj Novák]. - [1. vyd.]. - Nitra : Mesto Nitra, 2009. - [14] s. - ISBN 978-80-970152-7-5.

Shraga Weil sa vždy hrdo hlásil k svojmu rodnému mestu / Ludmila Synaková. In: Nitra. - Roč. 35, č. 10 (2010), s. 2-3.

Zomrel nitriansky rodák Shraga Weil / (RE). In: My Nitrianske noviny. - Roč. 18, č. 8 (2009), s. 7.

187.

GALGÁNEK, Teodor - 95. výročie narodenia
30. výročie úmrtia

28. september 1923 Nitra - 3. apríl 1988 Nitra

Športový dejateľ a funkcionár, pôvodným povoláním dôstojník ČSLA. Dlhoročný funkcionár AC Nitra a Plastiky Nitra, najmä v oblasti futbalu, ale i hokeja a zápasenia. Autor knihy "70 rokov futbalu v Nitre" a príspevkov do športových, najmä futbalových bulletinov.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 170.

Odišiel priateľ. In: Nitriansky hlas. - Roč. 29, č. 16 (19.4.1988), s. 8.

188.

BÁRTFAY, Július - 130. výročie narodenia

28. september 1888 Nitra - 25. august 1979 Bratislava

Akademický sochár. Zakladateľská osobnosť slovenského sochárstva v medzivojnovom a povojnovom období. Navštevoval ľudovú školu v Nitre a v Székesfehérvári, 1902-1905 sa vyučil v dielni umeleckého stolára Antona Kőkoviho v Nitre. V rokoch 1920-1930 absolvoval výtvarné štúdiá v Paríži a v Ríme. Okrem študijných pobytov v zahraničí trvalo žil a tvoril v Nitre, kde sú inštalované viaceré jeho diela.

Literatúra:

Július Bártfay 1888 - 1979 : lyrik, ktorý prebásňoval skutočnosť / Marta Hučková. - Nitra : Nitrianska galéria, 2008. - 36 s.

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 1.: A-Belk. - Bratislava : Encyklopedický ústav SAV a Veda, 1999. - S. 631.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 153-154.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 18.

189.

MARKO, Mikuláš - 55. výročie narodenia
15. výročie úmrtia

29. september 1963 Nitra - 22. marec 2003 Nitra, poch. v Novej Vsi nad Žitavou

Fotograf. Profesionálny fotograf z Vrábľa, ktorý sa podieľal na vydaní troch publikácií o meste Vrábľa: Vrábľa - kultúrne a historické pamiatky (1993), Vrábľa (1994) a Vrábľa na prelome tisícročí (2001). Vyfotografoval niekoľko tisícok záberov mesta Vrábľa a ako prvý fotograf fotil Vrábľa a Novú Ves nad Žitavou z vtáčej perspektívy. Vydal viacero pohľadníc mesta Vrábľa.

Literatúra:

Zachytil život nad oblakmi aj pod zemou / Eva Dóriová. - Fotogr. 2. In: Naše Vráble. - Roč. XI, č. 5 (2014), s. 1.

190.

BABIAK, Tomáš - 35. výročie úmrtia

11. marec 1949 Nitra - 29. september 1983 Starý Smokovec - Vyšné Hágy

Športovec, oštepár, tréner. V rokoch 1982-1983 člen oddielu Stavbár Nitra. V roku 1967 získal v hode oštepom dorastenecký a v roku 1970 juniorský čs. rekord, 1972-1982 reprezentant ČSSR na medzinárodných podujatiach (spolu 22-krát), 1976 vytvoril osobný rekord v Budapešti hodom 84,72 m, v rokoch 1979 a 1981 majster ČSSR. Popri aktívnej pretekárskej činnosti sa venoval trénovaniu dorastencov. Roku 1980 Majster športu.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 128-129.

191.

SAMASSA, Jozef - 190. výročie narodenia

30. september 1828 Zlaté Moravce - 20. august 1912 Eger (Maďarsko)

Pedagóg, cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ. Študoval na gymnáziu v Nitre, Leviciach, v Ostrihome, teológiu študoval vo Viedni. Pôsobil na gymnáziu v Trnave, na seminári v Pešti a v Ostrihome, od 1861 na univerzite v Pešti. V roku 1869 odborný radca ministerstva kultu a výučby, titulárny opát, ostrihomský kanonik, spišský biskup, egerský arcibiskup a skutočný tajný radca, 1888 pápežský prelát, 1905 kardinál. V rokoch 1869-1871 poslanec uhorského snemu za mesto Zlaté Moravce. V roku 1892 vyznamenaný veľkokrížom Radu sv. Štefana.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1195-1196.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 173-174.

OKTÓBER

192.

CSÓSZ, Michal Imrich - 180. výročie narodenia

1. október 1838 Kecskemét (Maďarsko) - 31. máj 1916 Zrenjanin (Srbsko a Čierna Hora)

Stredoškolský profesor, historik školstva, piarista. Od roku 1864 profesor, v rokoch 1870-1886 riaditeľ gymnázia v Nitre. Autor okolo 80 knižných publikácií a niekoľko desiatok prekladov. Významné sú jeho práce o dejinách piaristického školstva na Slovensku a v Nitre a životopisy piaristov pôsobiacich na slovenskom území.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 185-186.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 385.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 168.

193.

NĚČEI (Nécsey), Valentín - 145. výročie úmrtia

11. február 1809 Oslany - 2. október 1873 Nitra

Kňaz, národný dejateľ. Filozofické štúdiá absolvoval na seminári v Nitre, teologické na univerzite v Pešti. Od roku 1860 sídelný kanonik v Nitre. Svoju pastoračnú aktivitu zameril na mládež, organizoval nábožensko-kultúrne programy, zúčastňoval sa na mnohých národných aktivitách.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 105-106.

194.

**LONGAUEROVÁ, Marta - 130. výročie narodenia
60. výročie úmrtia**

3. október 1888 Bobrovec - 22. október 1958 Ivanka pri Nitre

Spisovateľka, dramatička, úradníčka. Pôsobila ako poštová úradníčka v Liptovskej Osade, v Liptovskom Mikuláši, v rokoch 1919-1920 žila v Bratislave - Vajnorochoch, od 1920 v Ivanke pri Nitre. Autorka románu Soňa (1925), divadelných hier, prispievala do Slov. novín (1919), do časopisov Slovenka a Priateľ dieťaťa.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ludmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Tábovecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 150.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 423.

195.

CSIBA, László - 110. výročie narodenia

8. október 1908 Palárikovo - 3. november 1975 Komárno

Hudobný skladateľ, úradník. Študoval na gymnáziu v Nových Zámkoch. Pracoval ako úradník vo Svodíne a Nedede, po roku 1945 pracovník župnej knižnice v Komárne. Ľudový básnik, autor textov piesní, kt. sám spieval v sprievode huslí.

Literatúra:

A cseh/szlovákiai magyar irodalom lexikona 1918-2004 / Főszerkesztő Fónod Zoltán. - 2. opr., rozš. vyd. - Bratislava : Madách-Posonium, 2004. - S. 76.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 383.

196.

DAVIDEK - Dežó, Adolf - 130. výročie úmrtia

1852 Frýdlant nad Ostravicí (Česká republika) - 9. október 1888 Nitra

Bibliotekár, pedagóg. Študoval v Nitre a od roku 1878 pôsobil v nitrianskom seminári, prednášal filozofiu, viedol katedru cirkevného práva a cirkevných dejín, bol duchovným moderátorom bohoslovcov a ich špirituálom. Od roku 1885 bibliotekár v Diecéznej knižnici v Nitre.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 31.

197.

PROHÁZKA (Prohászka), Otakar - 160. výročie narodenia

10. október 1858 Nitra - 2. apríl 1927 Budapešť (Maďarsko)

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ, verejný činiteľ. Študoval na bohosloveckom seminári v Ostrihome, teológiu a filozofiu v Ríme. Od roku 1884 profesor teológie v Ostrihome, od 1904 v Budapešti, 1905 biskup v Stoličnom Belehrade. Člen Maďarskej akadémie vied a ďalších akademických inštitúcií a literárnych spoločností. V rokoch 1920-1922 poslanec maďarského parlamentu.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1124-1125.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 545.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 116.

198.

URBANOVSKÝ, Ján - 205. výročie úmrtia

12. apríl 1761 Maršová-Urbanová (dnes Maršová-Rašov) - 10. október 1813 Zbehy

Kňaz, bernolákovec. Teológiu študoval v generálnom seminári v Bratislave. Pôsobil v Balážskych Ďarmotách, Budíne, v Hornom Trhovišti, od roku 1807 špirituál Seminára sv. Štefana v Trnave a profesor na arcibiskupskom lýceu v Trnave, od 26.6.1811 farár a dekan v Zbehoch. Bol podporovateľom bernolákovcov a bernolákovským kazateľom.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1428.

199.

GROSSMANN, Izrael - 130. výročie narodenia

11. október 1888 Radvanka (Rusko) - 1942 Nemecko

Kníhtlačiar. V rokoch 1916-1941 spolumajiteľ tlačiarne Hermes v Nitre, 1942 deportovaný do koncentračného tábora, kde zahynul.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 233.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 171.

200.

BARTOSIEWICZ, Dominik - 15. výročie úmrtia

21. apríl 1912 Hlohovec - 11. október 2003 Beckov, poch. v Nitrianskych Hrnčiarovciach

Kňaz, vysokoškolský pedagóg, trpiteľ za vieru, sudca cirkevného súdu, pápežský prelát. Študoval a v rokoch 1938-1953 pôsobil v Nitre, od roku 1964 správca farnosti v Nitrianskych Hrnčiarovciach, zároveň vysokoškolský pedagóg na Teologickom inštitúte pri kňazskom seminári v Nitre, od roku 1990 člen Slovenskej liturgickej komisie. Autor viacerých teologických článkov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 65.

201.

CHOMKOVIČ, Gregor - 50. výročie úmrtia

19. apríl 1891 Przegonina (Poľsko) - 11. október 1968 Trenčín

Zootechnik, vysokoškolský profesor, člen korešpondent SAV, poľnohospodársky odborník. V rokoch 1952-1968 profesor na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, 1956-1958 jej rektor. Vo vedeckovýskumnej činnosti sa zaoberal hydinárstvom, výživou a kŕmením ošípaných a hovädzieho dobytká. Napísal vyše 300 vedeckých prác z odboru biológie a typológie hospodárskych zvierat, autor učebných textov a odborných článkov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 468.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 64.

202.

SABÓ (Szabó), Alojz - 200. výročie narodenia

14. október 1818 Neded - 13. marec 1904 Budapešť (Maďarsko)

Veterinárny lekár, univerzitný profesor. Od roku 1846 adjunkt honvédskeho práporu v Jászkunságu a školiteľ vojenských podkúvačov koní a felčiarov v Pešti, potom vyslanec lekárskeho zboru na školení lekárov a zverolekárov v Soprone, od 1851 univerzitný profesor v Pešti, 1876-1901 riaditeľ a učiteľ verejnej školy a výchovného ústavu v Pešti. Napísal dielo o besnote, od 1856 vydával časopis Magyar Néplap a založil časopis Századunk. Vyznamenaný krížom Františka Jozefa a titulom kráľovský radca.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 164.

203.

**ADAMOVSÁ (Mítická), Liliana - 80. výročie narodenia
40. výročie úmrtia**

14. október 1938 Žilina - 9. november 1978 Nitra

Múzejníčka, poľnohospodárska odborníčka. V rokoch 1955-1960 študovala na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Ako učiteľka pôsobila na Poľnohospodárskej majstrovskej škole vo Vrábľoch a na Strednej poľnohospodárskej technickej škole v Beladiciach, v rokoch 1961-1973 odborná pracovníčka Slovenského poľnohospodárskeho múzea v Nitre. Venovala sa štúdiu pôvodu, vývoja i úrovne šľachtenia a pestovania rozličných odrôd pšenice na Slovensku, histórie meteorologických pozorovaní v Gemerskej župe do r. 1881 a i. Výsledky vedeckej práce publikovala v odborných periodikách Agrikultúra a Sborník poľnohospodárskeho múzea v Nitre.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Táborecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 12.

204.

DUBAY, Dezider Anton - 25. výročie úmrtia

21. december 1902 Žikava - 16. október 1993 Rohožník

Knihovník, bibliograf, jazykovedec a editor, pedagóg, katolícky kňaz. V rokoch 1914-1922 študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach a v Bratislave, 1926-1931 na UK v Bratislave, na Karlovej univerzite v Prahe a vo Viedni. Pôbil ako profesor na františkánskom gymnáziu v Malackách, v rokoch 1940-1951 bibliograf Knižnice Slovenskej univerzity v Bratislave, od roku 1952 pôbil ako

kňaz. Organizoval založenie slovenskej národnej bibliografie a tvoril bibliografické diela registrujúcej i retrospektívnej bibliografie.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 339-340.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 262-263.

Reprezentačný biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 65.

205.

JENIS, Július - 80. výročie narodenia

18. október 1938 Nitra - 14. júl 2006 Nitra

Bábkoherec. Od roku 1960 člen Bábkového divadla v Nitre. Od počiatku svojho pôsobenia na javisku bol predstaviteľom drsných a tvrdých, zväčša záporných typov, neskôr sa predstavil aj v komediálnych až klaunovských postavách.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 540.

Odišiel Július Jenis / - sd' -. In: My Nitrianske noviny. - Roč. 15, č. 29 (2006), s. 7.

206.

ŠÍMA, Anton - 110. výročie narodenia

19. október 1908 Mojmírovce - 29. marec 1976 Bratislava

Geograf, pedagóg. Pôsobil na základných a na cvičných učiteľských ústavoch, od roku 1946 na Vysokéj škole obchodnej v Bratislave. V rokoch 1953-1954 hlavný redaktor Geografického časopisu. Bol radcom pri geografickom ústave na VŠHV v Bratislave. Autor vedeckých prác, učebníc a učebných textov pre stredné a vysoké školy.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 351.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 449.

207.

LÖGER, Gustáv - 120. výročie úmrtia

1827 Sobotište (dnes okres Senica) - 19. október 1898 Nitra

Fotograf, etnograf, kultúrny pracovník, podnikateľ. V Nitre fotografoval už od 60. rokov 19. storočia. Venoval sa portrétom i krajinkám. Vydal 28 kolorovaných fotografií ľudových krojov Nitrianskej župy, ktoré boli publikované v župnej monografii v roku 1899. K ďalším jeho aktivitám patrilo divadelníctvo. Lögerova činoherná a operetná spoločnosť vystupovala v Piešťanoch od roku 1869 pravidelne každý rok počas letnej kúpeľnej sezóny a pokračovala v predstaveniach v Nitre v hostinci U zlatého jeleňa (okolo rokov 1873-1874).

Literatúra:

Medzi významných Nitranov patrila aj Gustáv Löger / Robert Bača. In: Nitra. - Roč. 32, č. 10 (2007), s. 37.

208.

KUSENDA, Ján - 15. výročie úmrtia

16. september 1924 Bošáca - 19. október 2003 Zvolen, poch. v Nitre - Mlynárčiach

Herec. Od roku 1950 účinkoval v martinskom divadle a od roku 1956 člen Divadla Andreja Bagara v Nitre. Vytvoril vyše stodvadsať postáv. Pôsobil aj v televízii a vo filme.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 650.
Zomrel herec Ján Kusenda. In: Nitra. - Roč. 28, č. 11 (2003), s. 26.

209.

ŠPÁNIK (Spányik), Michal Glycér - 235. výročie narodenia

20. október 1783 Neverice - 28. november 1850 Pešť (Maďarsko)

Kňaz, stredoškolský profesor, historik. Gymnaziálne štúdiá absolvoval v Nitre, filozofické a teologické štúdiá absolvoval vo Vacove a v Nitre. Pôsobil na gymnáziách v Podolínci, Debrecíne, Pešti a vo Vacove, v rokoch 1829-1832 riaditeľ gymnázia v Segedíne, potom predstavený rehoľného domu, asistent rehoľnej kapituly a asesor školského odboru miestodržiteľskej rady. Je autorom učebnice Compendium historiae regni Hungariae 1-2 (Príručka dejín Uhorského kráľovstva, Budapešť 1816-1840), diela Historia pragmatica regni Hungariae (Pragmatické dejiny Uhorského kráľovstva, Budapešť 1820) a Doctrina educationis (Pedagogická veda, Budapešť 1835).

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1342-1343.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 5. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 492.

210.

BOTKA, Teodor - 25. výročie úmrtia

26. november 1905 Viktring (Rakúsko) - 20. október 1993 Bratislava, poch. v Malých Vozokanoch

Hudobný skladateľ, maliar. Bol vnukom historika Teodora Botku. Mladosť a detstvo prežil striedavo na Slovensku v kaštieli svojho otca v Malých Vozokanoch a v Rakúsku u svojej matky. V Malých Vozokanoch žil až do roku 1945. Počas pôsobenia na Slovensku sa venoval portrétnej tvorbe. Po vojne odišiel k príbuzným do rakúskeho Klagenfurtu, kde pôsobil ako profesionálny hudobný skladateľ a maliar. Ku koncu života sa vrátil na Slovensko. Ovládal osem jazykov.

Literatúra:

Slovenská vlastiveda : Nitrianska župa. 4 / Drahoslav Machala. - 1. vyd. - Martin : Matica slovenská, 2012. - S. 231-232. - ISBN 978-80-8128-058-0.

211.

SZITÁS, Daniel - 40. výročie úmrtia

28. december 1910 Nitra - 20. október 1978 Bzince pod Javorinou, poch. v Svätoplukove

Kňaz, redemptorista. Študoval na gymnáziu a vo Veľkom seminári v Nitre. Pôsobil ako kaplán v Novákoch, ako administrátor farnosti v Lehote pod Vtáčnikom. V roku 1945 vstúpil do noviciátu redemptoristov. Pôsobil v Bratislave v kaplnke sv. Cyrila a Metoda, zastával úrad prokurátora viceprovincie, bol kaplánom na Starých Horách. Po zrušení kláštorov, od roku 1960 pracoval na družstve vo Svätoplukove a v Pozemných stavbách v Nitre, od roku 1967 ako kaplán v Krakovanoch, 1971 farár v Bzinciach pod Javorinou.

Literatúra:

História obce Svätoplukovo : historický Šalgov / Peter Keresteš. - Nitra : Enars, 2010. - S. 239.

212.

**CARRILLO, P. Alfonz - 465. výročie narodenia
400. výročie úmrtia**

1553 Alcalá de Henares (Španielsko) - 22. október 1618 Rím (Taliansko)

Jezuita, učiteľ, diplomat, provinciál. Od 7. septembra 1599 pôsobil v Šali ako rektor jezuitského kolégia, 1600-1608 rakúsky provinciál. V roku 1608 sa vrátil do Španielska, 1611 vedúci rehoľného domu v Toledu, od roku 1616 španielsky asistent Collegium Romanum v Ríme.

Literatúra:

Slovník autorov slovenských a so slovenskými vzťahmi za humanizmu / J. Kuzmík. - Zv. 1.: A-M. - Martin: Matica slovenská, 1976. - S. 139.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 194-195.

213.

ČAJDA, Jozef - 35. výročie úmrtia

29. marec 1919 Zlaté Moravce - 23. október 1983 Zlaté Moravce

Dostihový jazdec. Pracoval ako chovateľ a jazdec v niekoľkých žrebčinoch : 1934-1937, 1939, 1951-1960 Topoľčianky, 1938, 1943-1944 Nitra, 1968-1979 chovateľ koní a tréner na SPTS v Zlatých Moravciach. V roku 1955 pod vedením trénera E. Šulgana zvíťazil na 7-ročnom žrebcovi-plnokrvníkovi 19/51 Furioso XIV na 66. ročníku Veľkej pardubickej steeple-chase ako prvý víťaz (jazdec a kôň) zo slovenského žrebčína.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 87.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 395.

214.

HORVÁTH, Eduard - 35. výročie úmrtia

12. október 1919 Cabaj-Čápor - 23. október 1983 Bratislava

Chemik, úradník. V rokoch 1957-1963 študoval na Chemickej fakulte SVŠT v Bratislave. Pôsobil ako úradník, v rokoch 1958-1963 technik Chemických závodov J. Dimitrova, od 1963 prednášal na Chemickotechnologickej fakulte SVŠT v Bratislave. Autor vysokoškolských učebníc, odborných článkov a štúdií.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 390.

215.

GERALDINI, Koloman Kolomi - 110. výročie narodenia

24. október 1908 Terchová - 27. október 1994 Miramar (Argentína)

Publicista, prekladateľ, básnik. V rokoch 1921-1929 študoval na gymnáziu v Nitre. Svoje prvotiny publikoval v časopise nitrianskych stredoškolákov Svojeť. V roku 1945 odišiel do emigrácie, od roku 1948 natrvalo žil v Argentíne. V roku 1932 už ako študent právnickej fakulty debutoval knihou

veršov Na ceste k démonom. Výber jeho celoživotnej literárnej tvorby vyšiel pod názvom Démonov návrat (1991). Prekladal zo slovinčiny.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia/ Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 115.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 170.

Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 138.

216.

ZÁTURECKÝ, Peter - 100. výročie narodenia

25. október 1918 Rimavská Sobota - 1. august 1982 Zlaté Moravce

Právnik, organizátor športového jazdenia. V rokoch 1936-1941 študoval na Právnickej fakulte v Brne a Bratislave, 1970 absolvoval postgraduálne štúdium právnického smeru. V rokoch 1942-1982 pracoval ako sudca, neskôr ako predseda Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky a na rôznych pracoviskách na Slovensku. Po roku 1945 spoluzakladateľ civilného športového jazdectva v Bratislave i na Slovensku. Viedol výbor Jazdeckého zväzu Slovenského ústredného výboru Československého zväzu telesnej výchovy, zastával funkciu ústredného rozhodcu a bol poverený vedením rozhodcovskej komisie. Autor pravidiel jazdeckého športu.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 415.

217.

KLÚČOVSKÝ, Štefan - 35. výročie úmrtia

31. december 1887 Nové Mesto nad Váhom - 31. október 1983 Nitra, poch. v Bratislave

Právnik, verejný činiteľ, nestor nitrianskych vinohradníkov a ovocinárov. Od roku 1920 pôsobil v Nitre. Bol posledným richtárom Horskej obce Zobor, založil a dlhé roky viedol Vinohradnícky a ovocinársky spolok. Z jeho iniciatívy založili Mestský okrásľovací spolok (1928), ktorý sa zaslúžil o pretvorenie Sihote na mestský park.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 76-77.

Odišiel ovocinár / František Stupka. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 8, č. 1 (1984), s. 11, 12.

218.

KROBOT, Ján - 185. výročie úmrtia

3. september 1770 Banská Štiavnica - 31. október 1833 Nitra

Prírodovedec, univerzitný profesor. V rokoch 1790-1794 študoval teológiu v Nitre. Potom pôsobil ako biskupský tajomník a do roku 1801 profesor prírodných vied a matematiky diecezálneho seminára v Nitre. Neskôr učil v Bratislave a v rokoch 1816-1818 a 1824-1833 bol dekanom, začas i rektorom Kráľovskej univerzity v Pešti. Od roku 1825 nitriansky kanonik, 1827 titulárny opát a od 1830 kráľovský radca.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 765-766.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 273.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 86.

NOVEMBER

219.

TERLANDAI, Ján - 310. výročie narodenia

3. november 1708 Chynorany - 8. január 1770 Nitra

Náboženský spisovateľ, básnik, cirkevný hodnostár. Filozofiu a teológiu študoval v seminári v Nitre, ako chovanec Pázmanea na univerzite vo Viedni a v Trnave. Krátko pôsobil ako kaplán v Trenčíne, v rokoch 1734-1748 farár v Púchove, 1748-1753 v Ilave, roku 1749 titulárny kanonik. Roku 1753 sa stal kanonikom kapituly v Nitre, 1757 biskupský vikár a titulárny päťkostolský prepoš, 1764 biskup. Usporiadal diecéznu knižnicu v Nitre, podporoval rozvoj cirkevného školstva. Bol literárne činný, uverejňoval príležitostné oslavné reči, kázne aj satirické básne.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1378-1379.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 43.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 180.

220.

VÁCI, Ján Tadeáš - 195. výročie úmrtia

18. jún 1780 Nitra - 5. november 1823 Trenčín

Učiteľ, básnik. V rokoch 1814-1815 vyučoval v Nitre, od roku 1821 pôsobil ako profesor humanitných predmetov v Trenčíne. Literárne činný, autor príležitostnej latinskej poézie, ovládal niekoľko jazykov, bol obľúbeným kazateľom.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1433.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 195.

221.

VÁJLOK, Sándor - 105. výročie narodenia

7. november 1913 Diakovce - 31. december 1991 Budapešť (Maďarsko)

Literárny kritik, publicista. Gymnázium absolvoval v Komárne, vysokú školu v Bratislave, Prahe a v Tatabányi. Od svojich študentských čias bol členom krúžku Prohászka. Pôsobil ako učiteľ v Košiciach, neskôr v Budapešti na ministerstve kultúry, 1942-1948 na ministerstve zahraničných vecí, od 1949 úradník, potom podnikový inžinier v Országos Érc- és Ásványbányáknaál (Štátne rudné a minerálne banícke závody).

Literatúra:

A cseh/szlovákiai magyar irodalom lexikona 1918-2004 / Főszerkesztő Fónod Zoltán. - 2. opr., rozš. vyd. - Bratislava : Madách-Posonium, 2004. - S. 447-448.

222.

KRUTÝ, Rudolf - 20. výročie úmrtia

23. marec 1915 Nové Zámky - 7. november 1998 Nitra

Lekár. Študoval na gymnáziu a Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. V rokoch 1948-1985 riaditeľ Odborného liečebného ústavu tuberkulózy a respiračných chorôb Nitra-Zobor. Významná osobnosť slovenskej i európskej pneumoftizeológie. Bol riešiteľom mnohých výskumných úloh, napísal množstvo odborných prác, vrátane dvoch kníh, prednášal na odborných školeniach.

Literatúra:

Dvadsaťpäť rokov Strednej zdravotníckej školy v Nitre. - Nitra : SZŠ, 1971. - S. 21.

Doc. MUDr. Rudolf Krutý, CSc., osobnosť slovenskej pneumoftizeológie. In: Nitra. - Roč.40, č. 9 (2015), s. 10-11.

Za doc. MUDr. Rudolfom Krutým, CSc. / Dvořák, Petříček. In: Nitra. - Roč. 23, č. 1 (1999), s. 23-24.

223.

SYSEL, Štefan - 20. výročie úmrtia

16. február 1927 Močenok (Sládečkovce) - 7. november 1998 Močenok

Katolícky kňaz. Študoval na seminári v Banskej Bystrici, maturoval v Nitre. Pôsobil ako učiteľ v Jarku. Vyučil sa za elektrikára a pracoval vo výrobe, najprv v Blansku, potom v Dusle Šaľa. Koncom 60. rokov ukončil štúdium teológie na bohosloveckej fakulte v Olomouci. Pôsobil ako kaplán v Krnove na Morave, od 1993 v Charitnom dome v Močenku.

Literatúra:

História a súčasnosť obce Močenok / [Igor Hochel (konceptia, štylistika textu, editorstvo)]. - Močenok : Obecný úrad Močenok, 2003. - S. 61 - 62.

Od Gorazda ku gorazdovcom / V. Judák, I. Hanko. - Nitra : Kňazský seminár sv. Gorazda, 1994. - S. 54.

224.

PÁSZTOR, Ján - 30. výročie úmrtia

27. január 1912 Prievidza - 8. november 1988 Nitra

Cirkevný hodnostár, publicista, právnik. Teológiu študoval na Bohosloveckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. V rokoch 1934-1936 pôsobil ako kaplán v Močenku, 1954-1961 farár v Nitre-Dolnom meste a v rokoch 1955-1961 zároveň riaditeľ Biskupského úradu v Nitre, 1968-1973 generálny vikár biskupa Eduarda Nécseyho a zároveň sídelný kanonik, od roku 1973 nitriansky biskup.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1052-1054.

Významné osobnosti Nitry/ Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 112-113.

Realie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 210.

225.

DÉRI, Aladár - 75. výročie úmrtia

10. december 1887 Šaľa - 9. november 1943 Šaľa

Lekárnik. Farmáciu študoval vo Viedni a v Budapešti. Uznávaný lekárnik v Šali v roku 1925 dostal povolenie na výrobu sódovej vody, ktorú prevádzkoval v Šali na Hlavnej ulici. Bol spoluorganizátorom rôznych kultúrnych podujatí, režisérom ochotníckych divadelných predstavení, venoval sa rôznym športom - zriadil tenisový kurt pre verejnosť. Spracoval dejiny kultúrneho života v Šali v období 19. storočia.

Literatúra:

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.]; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 196.

Vitajte v mesta Šaľa / Text : Július Morávek. - Šaľa : Focesa, 2008. - S. 35.

226.

ČULÍK, Matej - 90. výročie narodenia

11. november 1928 Nevidzany - 5. júl 1987 Bratislava

Stavebný odborník. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach, na Teologickej fakulte v Nitre, 1954-1960 na Fakulte inžinierskeho staviteľstva SVŠT v Bratislave. V rokoch 1954-1963 vedúci prípravy, neskôr projektant v Agroprojekte, 1963-1987 vedecký pracovník, súčasne 1966-1984 vedúci odd. podzemných vedení vo Výskumnom ústave inžinierskych stavieb v Bratislave. Vo vedeckovýskumnej činnosti sa zamerával na moderné technológie budovania inžinierskych sietí, koordinoval a riešil štátne a rezortné výskumné úlohy. Autor a spoluautor odborných publikácií, vysokoškolských učebníc a štúdií.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 179-180.

227.

ROVAN, Karol - 110. výročie narodenia

11. november 1908 Nemčiňany - 15. december 1982 Bratislava

Pedagóg, matematik. Ako učiteľ pôsobil v Piešťanoch, Novom Meste nad Váhom, v Bratislave. Značnú pozornosť venoval príprave študentov na matematickú olympiádu. Bol spoluzakladateľom Klubu stredoškolských profesorov matematiky v Bratislave (v r. 1967), spoluautorom stredoškolských učebníc, zbierok úloh z matematiky a pôsobil aj ako prekladateľ vydavateľstva ALFA.

Literatúra:

Nemčiňany v premenách času / Miroslav Pius. - Nemčiňany : Obecný úrad, 2009. - S. 228-229.

228.

**URBANEC, Bartolomej - 100. výročie narodenia
35. výročie úmrtia**

12. november 1918 Krompachy - 2. júl 1983 Bratislava

Hudobný skladateľ, dirigent. Hudobné vzdelanie získal na Štátnom konzervatóriu v Bratislave a v Prahe. Pôsobil ako dirigent Lúčnice, SLUKU a Symfonického orchestra Čs. rozhlasu, riaditeľ Novej scény v Bratislave, tajomník Zväzu slovenských skladateľov. Venoval sa úpravám ľudových piesní, skladateľskej tvorbe pre spevácke zbory, scénickej a filmovej hudbe. Je autorom piesní, komorných skladieb, symfonickej a koncertnej hudby a opier. Od roku 1964 pôsobil v Nitre a výrazne ovplyvnil rozvoj hudobného života.

Literatúra:

Československý hudební slovník. - Zv. 2.: M-Ž. - Praha : Státní hudební vyd., 1965. - S. 817.

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 508.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 183-184.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 156-157.

229.

ROSINSKÝ, Jozef - 45. výročie úmrtia

5. december 1897 Bánovce nad Bebravou - 12. november 1973 Nitra

Hudobný skladateľ, pedagóg, regenschori, zbormajster. Hudbu študoval a krátko pôsobil ako učiteľ hudby v Taliansku. V roku 1925 sa vrátil na Slovensko a od roku 1926 sa natrvalo usadil v Nitre, kde pôsobil ako profesor hudby, zbormajster a regenschori v Nitrianskej katedrále. Jeho tvorba bola veľmi bohatá a všestranná - skomponoval spolu 269 diel svetských a 542 diel cirkevných skladieb. Svojou aktívnou činnosťou sa zaslúžil o rozvoj hudobného a kultúrneho života v Nitre. V roku 1968 ocenený Cenou mesta Nitry.

Literatúra:

Československý hudební slovník. - Zv. 2.: M-Ž. - Praha : Státní hudební vyd., 1965. - S. 434.

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 260-261.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 117.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 123-124.

230.

FRAJKA, Ondrej - 40. výročie úmrtia

7. máj 1900 Zlaté Moravce - 12. november 1978 Topoľčianky

Robotník, zakladateľ komunistickej strany v Topoľčiankach, účastník protifašistického odboja, niekoľkokrát väznený. Pracovník Ponitrianskych tehelní v Zlatých Moravciach. Vyznamenaný Radom práce v roku 1960.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: E-J. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 111.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 114.

231.

FERÉNYI, Juraj - 120. výročie narodenia

14. november 1898 Trenčianska Teplá - 15. september 1972 Nitra

Strojní inžinier-hydrumechanik, vysokoškolský profesor, pedagóg. V rokoch 1916-1924 študoval strojnú a elektrotechnickú inžinierstvo na ČVUT v Prahe. V rokoch 1951-1958 pôsobil v Nitre ako hlavný inžinier Spojených cukrovarov, 1960-1968 učiteľ základy strojárskych výroby na Gymnáziu E. Gudernu v Nitre. Venoval sa hydrumechanike a technológii výroby cukru. Autor monografií, odborných článkov a štúdií.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 541.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 77-78.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 170.

232.

GRUBY, Dávid - 120. výročie úmrtia

20. august 1810 Nitra - 14. november 1898 Paríž (Francúzsko)

Lekár, prírodovedec. Študoval medicínu v Budapešti a vo Viedni. Od roku 1841 pôsobil ako lekár v Paríži. Prednášal v mnohých európskych krajinách, venoval sa výskumu v oblasti medicíny. Objavil skupinu Trichophyton tonsurans, vyvolávajúcu kožné choroby. Osobný lekár H. Heineho, V. Huga, F. Chopina, F. Liszta i ďalších známych umelcov. Autor viacerých odborných štúdií, spoluzakladateľ a podporovateľ sociálnych ústavov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 236.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 52.

233.

DODEK, Andrej - 85. výročie úmrtia

14. február 1866 Levice - 14. november 1933 Budapešť (Maďarsko)

Kňaz. Pôsobil ako kaplán v Častej, v rokoch 1893-1898 farár v obci Dubová pri Modre, 1898-1933 v Tekovských Nemciach. V Nemciach účinkoval na poli ľudovúchovnom, propagátor a organizátor družstevných myšlienok. Výsledkom jeho práce bolo založenie Úverového družstva v roku 1905 a Potravínového družstva v roku 1917. Zaslúžil sa o rozvoj ochotníckej divadelnej činnosti. Článkami prispieval do viacerých náboženských časopisov.

Literatúra:

Tekovské Nemce : monografická historicko - národopisná publikácia o obci / Zost. Vincent Janček, Angela Havranová. -

Tekovské Nemce : Obecný úrad, 2008. - S. 251.

Z histórie Tekovských Nemiec. In: Tekovské noviny. - Roč. 13, č. 10 (2003), s. 5.

234.

ETHEY, Gyula - 140. výročie narodenia

18. november 1878 Dömös (Maďarsko) - 3. október 1957 Čachtice

Historik, statkár. Študoval na gymnáziu, právo na univerzitách v Budapešti a v Kluži. Krátko župný úradník, potom hospodáril na rodinnom statku v Sľažanoch, po 1945 žil v Čachticiach. Autor knižných publikácií z dejín okolia Nitry a Nového Mesta nad Váhom, štúdie a články publikoval v odborných časopisoch a novinách.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 460.

235.

**PATKA, Andrej - 110. výročie narodenia
15. výročie úmrtia**

19. november 1908 Nemšová - 1. október 2003 Nitra, poch. v Nemšovej

Kňaz, apoštolský protonotár, publicista. Študoval a pôsobil v Nitre, v rokoch 1934-1937 ako archivár na Biskupskom úrade, 1941-50 notár, od roku 1990 riaditeľ biskupskej kancelárie v Nitre. V rokoch 1954-1956 pôsobil ako kaplán v Sládečkovciach (dnes Močenok). V roku 1996 ocenený Cenou mesta Nitry.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1055-1056.

Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 210-211.

236.

ESTERHÁZI, Imrich - 255. výročie úmrtia

4. máj 1685 Szombathely (Maďarsko) - 19. november 1763 Nitra

Cirkevný hodnostár, verejný činiteľ, mecén, kráľovský radca. Od roku 1741 nitriansky biskup a župan. V nitrianskej diecéze pokračoval v rekatolizačnom úsilí svojich predchodcov. Dal vybudovať kostol v Žiranoch a v Močenku, pred vchodom do biskupského hradu v Nitre dal postaviť prvú umeleckú sochu Nepoškvrneného počatia Panny Márie a opraviť poškodenú klenbu nitrianskej katedrály.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 453.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska.- Bratislava : Lúč, 2000. - S. 305.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 28.

237.

LIESKOVSKÝ, Andrej - 105. výročie narodenia

22. november 1913 Hlohovec - 18. marec 1995 Bratislava

Hudobník, hudobný skladateľ. Základnú školu a v rokoch 1928-1932 reálne gymnázium absolvoval v Nitre. Na nitrianskej hudobnej škole získal základy v hre na hudobných nástrojoch i v hudobnej teórii. Už v roku 1930 založil v Nitre svoj prvý orchester Jazz Band. Účinkoval v rôznych poloprofesionálnych a profesionálnych hudobných telesách. Od roku 1950 bol redaktorom zábavnej a tanečnej hudby Československého rozhlasu. Zložil vyše 170 tanečných piesní, väčšina vyšla na gramoflatniach a hrala sa v rozhlase.

Literatúra:

Československý hudební slovník. - Zv. 1.: A-L. - Praha : Státní hudební vydavatelství, 1963. - S. 833.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 88.

238.

LŐWY, Anton - 85. výročie úmrtia

24. december 1852 Hlohovec - 22. november 1933 Nitra

Kníhtlačiar, knihár. Od 1900 majiteľ tlačiarne v Nitre. Tlačil knihy regionálnych autorov a spolkov, merkantilné a drobné tlače, kalendáre, noviny a časopisy.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 429.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 175.

239.

SZLÁVY (Slávy), József - 200. výročie narodenia

23. november 1818 Győr (Maďarsko) - 8. august 1900 Nová Ves nad Žitavou

Politik a štátnik, banský inžinier, statkár. Študoval na Baníckej a lesníckej akadémii v Banskej Štiavnici. V roku 1865 župan Biharskej župy, 1869 štátny tajomník pre veci vnútorné, 1870-1872 minister poľnohospodárstva, priemyslu a obchodu, 1872-1874 a 1880-1882 ministerský predseda uh. vlády, zároveň i minister financií, 1873 skutočný vnútorný tajný radca, 1882 strážca uh. koruny. Začiatkom 80. rokov žil na svojom majetku v Novej Vsi nad Žitavou. Roku 1873 vyznamenaný veľkokrížom Leopoldovho radu, 1882 veľkokrížom Radu sv. Štefana.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 6.: T-Ž. - Bratislava : Veda, 1982. - S. 756.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 290.

240.

LANG (Láng), Adolf František - 155. výročie úmrtia

1795 Budapešť-Pešť (Maďarsko) - 23. november 1863 Nitra

Prírodovedec, lekárnik. V rokoch. 1832-1858 majiteľ lekárne v Nitre. Zastával viaceré funkcie v mestskom magistráte i župe. Venoval sa botanike a zoológii. V Nitre založil rozsiahlu prírodovedeckú zbierku, ktorá obsahovala 60 000 domácich i cudzozemských rastlín. Z oblasti zoológie venoval mnoho úsilia štúdiu slimákov a lastúr. Spoluzakladateľ Bratislavského lekársko-prírodovedného spolku. V roku 1848 založil, vydával a redigoval v Nitre prvý lekárnický časopis v Uhorsku, Gyógyszerészeti Hírlap, 1856-1858 spolu s nitrianskym lekárnikom dr. Chrenóci-Nad'om redigoval časopis pre prírodné vedy, medicínu a veterinárstvo Magyarhoni Természetbarát - Der Naturfreund von Ungarn. Člen mnohých vedeckých spoločností a spolkov doma i vo svete.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 3.: K-M. - Bratislava : Veda, 1979. - S. 312.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 348-349.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 87-88.

241.

**KUBRANSKÝ, Ladislav - 335. výročie narodenia
280. výročie úmrtia**

24. november 1683 Prievidza - 28. október 1738 Nitra

Provinciál, pedagóg, básnik. Už v čase filozofických a teologických štúdií vyučoval na piaristických školách. Najdlhšie pôsobil v Nitre, v roku 1702 vyučoval gramatiku, v rokoch 1712-1738 prefekt školy, profesor filozofie, rektor rehoľného domu, provinciálny asistent. Roku 1726 generálny komisár rehole piaristov. V rokoch 1727-1730 a od roku 1737 provinciálny predstavený Uhorskej rehoľnej provincie piaristov. V rokoch 1724, 1730, 1736 sa zúčastnil v Ríme na generálnej kapitule piaristov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 774-775.

242.

BATTHYÁNY (Bat'án), Viliam - 95. výročie úmrtia

14. marec 1870 Zalaszentgrót (Maďarsko) - 24. november 1923 Güssing (Rakúsko)

Cirkevný hodnostár, publicista. Študoval na univerzite v Innsbrucku a v Ríme, doktor kanonického práva. Pôsobil v cirkevnej správe, 1900 nitriansky kanonik, 1904 koadjútór nitrianskeho biskupa I. Bendeho s právom nástupníctva, 1906-1918 nitriansky biskup.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 265.

243.

SVOBODOVÁ, Etela - 115. výročie narodenia

25. november 1903 Banská Štiavnica - 3. august 1986 Trnava

Spisovateľka pre deti a mládež, prozaička, dramatička, pedagogička. Študovala na učiteľskom ústave v Bratislave a v Trnave. V rokoch 1954-1960 pôsobila na Strednej všeobecno vzdelávacej škole v Šali. Na dôchodku žila v Šali, od 1972 v Trnave. Zostavovateľka výberu Nedeľné besiedky pre ľudové a meštianske školy (1927), ktoré zhudobnil M. Schneider-Trnavský. Písala umelé rozprávky, ktoré uverejňovala v detských časopisoch Orlik a Priateľ dietok i v detských rubrikách periodík Kultúra a Slovenka.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Tábovecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 229.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 392-393.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 428.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 209.

244.

GRIESBACH, Augustín - 145. výročie narodenia

26. november 1873 Trnava - 8. október 1950 Vinodol

Učiteľ, ovocinár. Pôsobil vo Vinodole. Tvorca cyklu ovocinárskych prednášok o prácach v obecných škôlkach, výsadbe, štepení, chorobách, škodcoch, spracovaní a speňažovaní ovocia, ktorý usporiadal Hospodársky spolok údolia Nitry.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 228.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 171.

245.

VURUM (Warum, Wurum), Jozef - 255. výročie narodenia 180. výročie úmrtia

27. november 1763 Trnava - 2. máj 1838 Močenok, poch. v Nitre

Cirkevný hodnostár, národnokultúrny činník, historik, mecén, verejný činiteľ. Teológiu študoval v Trnave, v Nitre a vo Viedni. Pôsobil ako biskupský tajomník a profesor cirkevného práva a dejín v Nitre. V rokoch 1827-1838 nitriansky biskup. V rokoch 1792 spoluzakladateľ pobočného stánku Slovenského učeného tovaríštvu v Nitre, mecén Spolku milovníkov reči a literatúry slovenskej. Venoval sa histórii a archívnictvu.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1486-1487.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 328.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 163-164.

246.

TAKÁCS, József - 5. výročie úmrtia

7. júl 1929 Vlčany - 28. november 2013 Washington (USA), poch. vo Vlčanoch

Novinár, redaktor. V rokoch 1947-1950 žil v Maďarsku, v meste Tótkomlós. Potom pracoval v Budapešti ako robotník, neskôr novinár. V roku 1956 utiekol do Rakúska a odtiaľ do USA. V rokoch 1958-1962 študoval na historickom oddelení Oregonskej univerzity. Od roku 1964 žil vo Washingtone a pracoval ako rozhlasový redaktor v rádiu Hlas Ameriky, od 1969 zástupca maďarskej sekcie, v rokoch 1972-1988 riaditeľ, potom programový riaditeľ európskej sekcie.

Literatúra:

Meghalt Takács József / Restár János. In: Vlčiansky spravodajca=Farkasdi Hírmondó. - ISSN 1339-0562, Roč. 10, č. 3 (2013), s. 9.

DECEMBER

247.

**MAAR, Karol - 205. výročie narodenia
140. výročie úmrtia**

1. december 1813 Želiezovce - 22. február 1878 Bratislava

Náboženský spisovateľ. V rokoch 1830-1832 študoval filozofiu v Trnave, 1832-1837 teológiu vo Viedni. Od 1837 rímskokatolícky kaplán v Strede nad Váhom, Šali a v Bratislave. Od roku 1843 administrátor, 1853 farár v Kostole sv. Trojice, 1854 pápežský komorník v Bratislave. Autor príležitostných kázní.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 5.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 845.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 203.

248.

JAVOR, Pavol - 95. výročie úmrtia

3. december 1923 Hontianske Nemce - 13. apríl 2002 Nitra

Vysokoškolský pedagóg, folklorista, choreograf, etnograf, etnomuzikológ, upravovateľ ľudových piesní, režisér. V roku 1967 založil pri vtedajšej Ľudovej škole umenia v Nitre prvú detskú ľudovú hudbu, detskú cimbalovku "Nitran". Pôsobil ako umelecký vedúci vysokoškolského folklórneho súboru Ponitran pri PF v Nitre. Zbieral informácie zo všetkých oblastí ľudovej kultúry, ľudové piesne, zvyky, obyčaje, tance v regiónoch Ponitria, Tekova, Hontu, Gemera i u Slovákov žijúcich v zahraničí, najmä v rumunskom Bihore a Benáte.

Literatúra:

Žil som piesni / Gabriela Javorová. - 1. vyd. - Nitra : Dom Matice slovenskej, 2003. - 54 s.

Pavol Javor svoj život zasvätil ľudovej hudbe a ľudovej kultúre: založil viac ako desať folklórnych a hudobných súborov / - si -. - Fotogr. I. In: Nitra. - Roč. XXIV, č. 7-8 (2000), s. 34-35.

Pavlovi Javorovi udelili medailu / -ga-. In: Nitrianske noviny. - Roč. 13, č. 6 (2004), s. 5.

249.

GÁBRIŠ, Július - 105. výročie narodenia

5. december 1913 Tesárske Mlyňany - 13. november 1987 Trnava, poch. v Tesárskych Mlyňanoch

Cirkevný hodnostár, historik, pedagóg. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach, od roku 1933 v biskupskom seminári v Trnave. Teologické štúdiá dokončil na Bohosloveckej fakulte a v rokoch 1940-1944 získal doktorát prírodných vied na Slovenskej univerzite v Bratislave. V roku 1973

titulárny biskup dekoriánsky, 1978 apoštolský administrátor trnavskej arcidiecézy, biskup Trnavskej diecézy. Angažoval sa v rámci združenia Pacem in terris, od konca 70. rokov sa dostával do určitej opozície voči totalitnému štátu a výraznejšie sa zastával záujmov veriacich.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 373-375.

Reprezentačný biografický lexikón Slovenska / Augustín Maňovčík ... [et al.]. - Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 87.

250.

ČÁDY, Pavol - 40. výročie úmrtia

9. august 1911 Nitra - 5. december 1978 Bratislava

Hudobný skladateľ, textár a libretista, učiteľ. Do roku 1933 študoval na reálnom gymnáziu v Nitre. Základné hudobné vzdelanie získal u vojenského kapelníka S. Koubka v Nitre, súkromne študoval aj kompozíciu, hru na husliach a klavíri. Spoluzakladateľ modernej slovenskej tanečnej hudby, najmä neskoršieho obdobia tzv. slovenského tanga, autor textov k vlastným skladbám, ako aj na hudbu iných skladateľov, operety a rozhlasových hier.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 82.

Československý hudební slovník. - Zv. 1.: A-L. - Praha : Státní hudební vydavatelství, 1963. - S. 176.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 393.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 28-29.

251.

ŠVEC, Marián - 10. výročie úmrtia

4. september 1946 Nitra-Dolné Krškany - 7. december 2008 Prešov

Spisovateľ, publicista. Študoval na Pedagogickej fakulte v Nitre. Po ročnom pôsobení ako učiteľ pracoval v rokoch 1969-1973 v Okresnom osvetovom stredisku v Nitre, neskôr ako vedúci účelového zariadenia pre mimoškolskú a mimopracovnú činnosť študentov a zamestnancov Vysoké školy poľnohospodárskej v Nitre. Autor románov Skúška (1978), Skúsenosť (1981) a Tichá teplá vôňa zeme (1985).

Literatúra:

Historické a literárne reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2002. - S. 104-105.

Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 245.

252.

KOVÁČ, Ľudovít - 105. výročie narodenia

8. december 1913 Cífer - 7. máj 1995 Zlaté Moravce

Evanjelický kňaz, účastník Slovenského národného povstania. V rokoch 1941 a 1969-1995 námestný farár diasporálneho zboru slažiansko - zlatomoraveckého zboru. Od roku 1953 senior novoutvoreného Nitrianskeho seniorátu. Viedol intenzívny cirkevno-náboženský a kultúrny život. Zaslúžil sa o novú farskú budovu a modlitebnicu v Zlatých Moravciach. Vydal dve zbierky príležitostných básní.

Literatúra:

Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry. - Zv. 1.: A-L. - Liptovský Mikuláš : Tranoscius, 1997. - S. 141.

253.

LITOBORSKÝ, Bohumil - 60. výročie úmrtia

4. október 1882 Praha (Česká republika) - 11. december 1958 Trenčín

Český hudobník, vojenský kapelník. Pôsobil v Nitre od roku 1920 ako dirigent posádkovej hudby, v rokoch 1929-1934 riaditeľ Mestskej hudobnej školy v Nitre. Organizoval náročné symfonické koncerty pre nitriansku verejnosť.

Literatúra:

Československý hudební slovník. - Zv. 1.: A-L. - Praha : Státní hudební vydav., 1963. - S. 838.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 418.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 88-89.

254.

TURBA, Ján - 100. výročie narodenia

12. december 1918 Nitra - 30. apríl 1991 Nitra

Verejný činiteľ. Od roku 1957 podpredseda a člen Rady Mestského národného výboru, v rokoch 1963-1971 predseda Mestského národného výboru v Nitre. Zaslúžil sa o novodobú výstavbu mesta,

pričom kládol dôraz na zlepšenie životného prostredia a na skvalitnenie služieb obyvateľstvu. Za zásluhu o rozvoj mesta mu bola v roku 1969 udelená Cena mesta Nitry.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 154.

255.

LACA, Ján - 90 výročie narodenia

12. december 1928 Tajná - 3. február 2009 Nitra, poch. v Tajnej

Dramaturg. Študoval na Obchodnej škole v Nitre a na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Pôsobil na Novej scéne v Bratislave, v rokoch 1955-1991 dramaturg Divadla Andreja Bagara v Nitre. Venoval sa prekladom divadelných hier z maďarčiny, ruštiny a češtiny. Dlhoročný organizačný pracovník festivalu Májová divadelná Nitra, redaktor festivalových bulletinov.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 656.

Posledné zbohom dramaturgovi / (red). - Fotogr. 1. In: Nitra. - Roč. XXXIV, č. 3 (2009), s. 27.

256.

FRAŠTACKÝ, Štefan - 35. výročie úmrtia

6. december 1900 Beluša - 13. december 1983 Nitra

Lekár-chirurg. Od roku 1935 pôsobil v Nitre ako prednosta chirurgického a gynekologicko-pôrodnického oddelenia nitrianskej nemocnice. Zaslúžil sa o výstavbu nových objektov a budovanie nových oddelení nemocnice, inicioval nové chirurgické metódy. Ako jeden z prvých na svete uskutočnil náhrady orgánov brušnej dutiny s použitím transplantátu a zaviedol vnútornú drenáž žľazových ciest.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 643.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 42-43.

257.

PAULIČKA, Pavel - 100. výročie narodenia
40. výročie úmrtia

14. december 1918 Nadlice - 29. marec 1978 Turček, poch. v Nitre

Zootechnik, organizátor poľnohospodárskej veľkovýroby. Študoval na stredných poľnohospodárskych školách v Nitre a Martine, v rokoch 1953-1958 na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Od roku 1967 pôsobil ako riaditeľ v Plemenárskom podniku v Topoľčiankach, v rokoch 1972-1978 generálny riaditeľ Majetku stálej celoštátnej poľnohospodárskej výstavy v Nitre. Spoluautor viacerých odborných prác o šľachtení a produkcii mäsových typov ošípaných.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 407.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 113.

258.

HAVETTA, Jonáš - 90. výročie narodenia

14. december 1928 Veľké Vozokany - 24. december 2007 Veľké Vozokany

Včelár, režisér - amatér. Vo Veľkých Vozokanoch prežil celý svoj život. Ochotníckemu divadlu sa venoval od mladosti, najskôr ako herec, potom ako režisér. Každý rok nacvičil divadelnú hru. Pri výbere hier sa zameriaval na slovenských autorov a väčšinou to boli hry z dedinského prostredia. Včelárstvu sa venoval od mladosti až do konca života. Venoval sa začínajúcim včelárom, radil im a pomáhal.

Literatúra:

Slovenská vlastiveda : Nitrianska župa. 4 / Drahoslav Machala. - 1. vyd. - Martin : Matica slovenská, 2012. - S. 229. - ISBN 978-80-8128-058-0.

Odišiel režisér a včelár. In: Požitavie-Širočina. - Roč. IV, č. 1 (2008), s. 29.

259.

SCOLARI, Ignác - 210. výročie narodenia

15. december 1808 Banská Bystrica - 4. marec 1887 Tesárske Mlyňany (Tesáre)

Katolícky kňaz. Od roku 1868 pôsobil v Tesárskych Mlyňanoch. Patril medzi prvých členov Matice slovenskej.

Literatúra:

Tesárske Mlyňany od doby kamennej do dvadsiateho storočia / Ladislav Solčiansky. - [Tesárske Mlyňany], 2009. - S. 86-87.

Vieska nad Žitavou : 1406 - 2006 / [Jarolím Koprda ; autori fotografií Ivan Berta, Miroslav Solčiansky]. - 1. vyd. - Vieska nad Žitavou : Obecný úrad, 2006. - S. 82. - ISBN 80-969-548-9-X.

Z dejín farnosti Tesárske Mlyňany / Milan Hromník. - Vrāble : Gold tlač, 1996. - S. 61.

260.

DUŠINSKÝ, Leopold - 185. výročie narodenia

88

15. december 1833 Letohrad (Česká republika) - 12. júl 1911 Nitra

Hudobný skladateľ, pedagóg. Študoval hru na organe u K. Fr. Pitscha v Prahe. Učiteľ a organista v Bánovciach nad Bebravou, od 1863 regenschori a zbormajster biskupskej katedrály v Nitre a súkromne vyučoval hru na klavíri a na husliach. Autor početných sakrálnych skladieb a upravovateľ viacerých ľudových piesní najmä z okolia Nitry. Zaslúžil sa o rozvoj hudobného života v Nitre.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 399.

Československý hudební slovník osob a institucí. - Zv. 1.: A-L. - Praha : Státní hudební vyd., 1963. - S. 275.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1968. - S. 532.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 35.

261.

KOSOVÍČ, Karol - 215. výročie narodenia

16. december 1803 Ivanka pri Nitre - 19. jún 1841 Ivanka pri Nitre

Právnik. Študoval na gymnáziu v Nitre a na Kráľovskej akadémii v Bratislave. V rokoch 1825- 1827 snemový pisár vyslancov Nitrianskej stolice, 1827-1837 podnotár Nitrianskej stolice.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 189.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 174.

262.

RYBÁNY, Oliver - 170. výročie narodenia

21. december 1848 Trnava - 25. september 1929 Tešedíkovo

Prekladateľ, kňaz. Študoval na gymnáziu v Trnave, teológiu na seminári v Ostrihome. Pôsobil ako kaplán v Nedede, od 1907 v Tešedíkove. Prekladal z francúzskej a nemeckej literatúry do maďarčiny romány a novely, ktoré uverejňoval v časopisoch.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 159.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1186.

263.

KOVÁČ, Ján - 100. výročie narodenia

21. december 1918 Nová Ves nad Žitavou - 3. apríl 1977 Bojnice, poch. v Novej Vsi nad Žitavou

Historik, múzejník. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach a na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave odbor dejepis a slovenčinu. Pôsobil ako stredoškolský profesor vo Zvolene, v rokoch 1944-1946 profesor gymnázia v Nitre, potom v Košiciach. V roku 1952 prešiel pracovať na úsek múzejníctva. Bol riaditeľom Krajského múzea v Banskej Bystrici, od roku 1961 pracovník Vlastivedného múzea v Bojniciach. Autor štúdií a článkov z dejín Prievidze a Handlovej, zostavil monografiu o Bojniciach, zredigoval zborník Horná Nitra a pod.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 206.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 174.

264.

KALIX, Eugen - 120. výročie narodenia

22. december 1898 Nitra - 7. september 1950 Maracaibo (Venezuela)

Hudobný pedagóg a skladateľ, klavírny virtuóz. Brat Vojtecha K. Pochádzal z hudobne podnetného prostredia. Svoj talent rozvíjal najprv v súkromnej škole v Nitre, potom v Budapešti a Prahe. Vynikajúci klavírny umelec, koncertoval po celej Európe. Po vojne sa presťahoval do Venezuely.

Literatúra:

Československý hudební slovník. - Zv. 1.: A-L. - Praha : Státní hudební vyd., 1963. - S. 637.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 26.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 71-72.

265.

KMEŤKO, Karol - 70. výročie úmrtia

12. december 1875 Dolné Držkovce-Veľké Držkovce - 22. december 1948 Nitra

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ, národovec. Študoval na gymnáziu v Nitre, teológiu v Budapešti. Od roku 1921 nitriansky biskup, od 1944 titulárny arcibiskup. V rokoch 1918-1922 poslanec NZ, v roku 1918 signatár Deklarácie slovenského národa. Venoval sa budovaniu cirkevného školstva a rozvoju misionárskej práce, charite. Autor publikácií a článkov v cirkevných periodikách.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 686-687.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 117.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 78.

266.

BOŠANSKÝ, Vojtech - 105. výročie úmrtia

23. december 1913 Bánovce nad Bebravou - 22. apríl 2001 Nitra

Provinciál, trpiteľ za vieru. V roku 1925 ho prijali do Misijného domu v Močenku. Študoval v Nitre na Štátnom gymnáziu, noviciát a filozofiu absolvoval v misijnom dome v Mödlingu, teológiu v Ríme. Od 1939 pôsobil ako profesor na rehoľnom a štátnom gymnáziu v Nitre. Od 1945 rektor Misijného domu v Nitre, 1948 provinciál Spoločnosti Božieho Slova na Slovensku.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 135-136.

Opustil nás spolubrat. In: Hlasy z domova a z misií. - Roč. 47, č. 7-8 (2001), s. 31.

267.

CSETE (Čete), Štefan - 370. výročie narodenia 300. výročie úmrtia

25. december 1648 Šaľa - 18. marec 1718 Sopron (Maďarsko)

Náboženský spisovateľ, učiteľ, jezuita. V rokoch 1673-1675 profesor na rehoľných školách v Užhorode a v Trnave, 1683-1700 na jezuitskej akadémii v Kluži, Székesfehérvári i v Trnave, maďarský kazateľ v Gyóri a v rokoch 1707-1709 v Trnave, 1710-1718 zástupca rehoľného provinciála, napokon predstavený kláštora v Šoprone. Autor vyše 1 600 kázni, zväčša v rukopisoch, časť vyšla posmrtné.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 157.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 183-184.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 425.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 195-196.

268.

VAVRICA, Ján - 80. výročie úmrtia

6. apríl 1891 Nitra - 28. december 1938 Trenčín

Politický pracovník, funkcionár robotníckeho hnutia, úradník. Základnú a meštiansku školu vychodil v Nitre v rokoch 1897-1905. Pracoval ako stolársky pomocník, stolár, neskôr v Budapešti ako obchodný cestujúci, v rokoch 1923-1933 úradník Okresnej nemocenskej poisťovne v Nitre. Člen Sociálno demokratickej strany Uhorska, v roku 1918 predseda jej organizácie v Nitre. Bojoval v Červenej armáde, v roku 1919 ľudový komisár vojenstva tzv. Slovenskej republiky rád.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 245.

Významné osobnosti Nítry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 161.

269.

SCHEIMER, Emil - 95. výročie narodenia

31. december 1923 Hodruša - 4. február 2007 Zlaté Moravce, poch. v Topoľčiankach

Katolícky kňaz, kanonik. V rokoch 1954-1957 pôsobil v Banskej Štiavnici, krátko ako kaplán v Zlatých Moravciach, potom správca fary v Jedľových Kostolňanoch, vo Veľkom Záluží, 1962-2004 v Topoľčiankach. Spravoval aj filiálku Hostie a Skýcov a zastával úrad okresného dekana dekanátu Zlaté Moravce.

Literatúra:

Zomrel Emil Scheimer / Marián Tomajko. In: Tekovské noviny. - Roč. 17, č. 3 (2007), s. 5.

Životopis miestneho farára vdp. kanonika Emila Scheimera / Anna Lukáčová. In: Karmel. - Roč. 1, č. 1 (2003), s. 8.

270.

ŠAFAROVÍČ, Anton Daniel - 215. výročie úmrtia

21. júl 1741 Slopná - 31. december 1803 Nitra

Cirkevný hodnostár, historik, bernolákovec. Od roku 1765 pôsobil v Nitre ako kaplán, v roku 1787 titulárny, od 1797 skutočný nitriansky kanonik v Jarku. Člen a mecén nitrianskej pobočky Slovenského učeného tovarišstva. Autor dejín nitrianskej diecézy, napísal niekoľko latinských filozofických diel.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1302-1303.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 426.

Významné osobnosti Nítry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 179.

271.

BOLDIŠ, Jozef - 20. výročie úmrtia

25. február 1920 Nevidzany - 31. december 1998 Bratislava, poch. v Nevidzanoch

Knižničný pracovník. Dlhoročný riaditeľ Ústrednej knižnice Slovenskej akadémie vied v Bratislave, významný organizátor sústavy knižníc a vedeckotechnických informácií na Slovensku, zakladateľ moderného slovenského knihovníctva a informatiky. Autor monografií, odborných článkov a štúdií.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 86.

Za Jozefom Boldišom / Vladimír Grigar. In: Knižnice a informácie. - Roč. 31, č. 4 (1999), s. 161-164.

XX

272.

KONŠTANTÍN Preslavský - 1155. výročie narodenia

863 pravdepodobne Macedónia - 915 Preslav

Učeník vierozvestov, biskup. Na naše územie prišiel spolu s vierozvestmi Konštantínom Cyrilom a Metodom i s ďalšími šíriteľmi kresťanstva. V nitrianskej a považskej doline sa veľmi intenzívne podieľal na pastorácii ľudu a patril k vzorným učeníkom a učiteľom. Po rozpustení nitrianskeho zoborského učilišťa musel aj on opustiť Nitru a usadil sa v Preslavi.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 82-83.

273.

BOROS, Peter - 385. výročie narodenia
345. výročie úmrtia

1633 Šaľa - 1673 -

Cirkevný hodnostár, bratislavský a ostrihomský kanonik. Študoval v Trnave a v Ríme. Zborníky kolégia vyzdvihujú jeho vynikajúce študijné výsledky. Dvakrát bol zvolený za prefekta Mariánskych kongregácií. Po návrate z Ríma bol správcom fary v Drnave, od 12. apríla 1668 bratislavský kanonik a farár, od apríla 1669 ostrihomský kanonik a hlavný dekan v Gemeri.

Literatúra:

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 194.

Slovenská vlastiveda : Nitrianska župa. 4 / Drahoslav Machala. - 1. vyd. - Martin : Matica slovenská, 2012. - S. 15. - ISBN 978-80-8128-058-0.

274.

DEUTSCH, Jakub I. - 240. výročie narodenia
150. výročie úmrtia

1778 Kittsee (Rakúsko) - 1868 Šaľa-Veča

Rabín. Pôsobil v Šali-Veči.

Literatúra:

Pripomíname si... / Judita Kontárová. In: Slovo Šaľanov. - Roč. 8, č. 1 (2003), s. 34.

275.

MERCADER, Kamil - 155. výročie narodenia

1863 Nitra - 1906 Philadelphia (USA), poch. 7. 10. 1906 v Nitre

Strojní inžinier, vynálezca. Študoval na gymnáziu v Nitre, hlavný inžinier americkej oceliarskej spoločnosti Carnegie-Steel. V Nitre mal manufaktúru na výrobu mydla a sviečok.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 176

Inžinier oceľového kráľa / Ladislav Martinček. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 8, č. 2 (1984), s. 24-25.

276.

MARKHOT, Július (Gyula) - 100. výročie úmrtia

1857 Veľké Janíkovce - 1918 Ivanka pri Nitre

Verejný činiteľ, úradník. V roku 1906 nitriansky župan. Založil župný výbor na ochranu ústavy. V rokoch 1905-1906 prestaval ivanský kaštieľ na reprezentačné rodové sídlo.

Literatúra:

Markhotovci patrili k Ivanke pri Nitre / -bej-. In: Nitrianske noviny. - Roč. 12, č. 50-51 (2003/2004), s. 22.

277.

FARKAŠ, Jozef - 170. výročie úmrtia

koniec 18. stor. Vlková - 1848 Budapešť (Maďarsko)

Rytec, maliar. Pôsobil v Pešti a v Bratislave. Zhotovoval pečate, venoval sa oceľo- a medirytectvu. Okrem grafík a ilustrácií ku knihám vyryl tri grafiky : Nitra kedysi, Nitra dnes (podľa kresby Jozefa Wiesnera) a roku 1835 erb nitrianskeho biskupa do knihy Episcopatus Nitriensis eiusque praesulum Memoria ... (Bratislava 1835). Grafika Pohľad na Bratislavský hrad (podľa Miletzovej kresby) je v knihe Vilma Almanach (Budapest 1835).

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 501.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 170.

278.

HORVÁTH - AJTICS, Dezider - 85. výročie úmrtia

1874 - 1933 poch. Šaľa-Veča

Statkár, poslanec uhorského snemu.

Literatúra:

Vítajte v meste Šaľa / Text : Július Morávek. - Šaľa : Focesa, 2008. - S. 33.

II. UDALOSTI

279.

1078 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Selice**; - 940. výročie

Literatúra: Súpis pamiatok na Slovensku. 3. - Bratislava : Obzor, 1969. - S. 88-89.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku. 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 18.

280.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Čeľadice**; - 905. výročie

Literatúra: Čeľadice : 1113 - 1993 / [Sprac. Anton Šimanský ... [etc.]]. - Nitra : Regionálne kultúrne stredisko, 1993. - 34 s. - ISBN 80-219-0004-7.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 284.

281.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Dlhá nad Váhom** (Vághosszúfalu); - 905. výročie

Literatúra: Encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-D. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 527.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku. 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 320.

282.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Dolné Lefantovce**; - 905. výročie

Literatúra: Lefantovce 1113 - 1998 : k 885. výročiu prvej písomnej zmienky o obci / [zostavovateľ Anton Bódi]. - Lefantovce : Obecný úrad, 1998. - 170 s. - ISBN 80-967969-5-X
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 336-337.

283.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Dolné Štitáre**; - 905. výročie

Literatúra: Štitáre : v zrkadle 900-ročnej histórie / Beáta Pintérová ; Hilda Kramáreková, Alena Dubcová, Eva Gajdošová Spevárová. - [1. vyd.]. - Štitáre : Obecný úrad, 2013. - 221 s. - ISBN 978-80-971417-9-0.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 339.

284.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Dražovce** (r. 1975 pričlenená k Nitre); - 905. výročie

Literatúra: Dražovce : minulosť a prítomnosť: (1113-1996) / Anton Rajec. - Nitra : EKO, 1996. - 101 s. -

ISBN 80-967357-2-1.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 353.

285.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Hájske**; - 905. výročie

Literatúra: 900. výročie prvej písomnej zmienky o obci Hájske : 1113-2013. - [1. vyd.]. - [Hájske: obec Hájske, 2014]. - [66] s.

Hájske: 1113-2003 / Ľudovít Čutrik. - 1. vyd. - Hájske: Obecný úrad, 2003. - 146 s.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 399.

286.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obciach **Hetmėň a Veča** (dnes súčasť mesta Šaľa); - 905. výročie

Literatúra: Šaľa : kapitoly z histórie mesta / Karol Šmida. - [1. vyd.]. - Šaľa : Mestský úrad, 1993. - S. 232-233.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 117-118.

287.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Horná Kráľová**; - 905. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 430.

Zo života našich predkov / kolektív autorov. - [1. vyd.]. - Močenok : Mikroregión Via Romanum, 2013. - 48 s. - ISBN 978-80-971596-3-4.

288.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Horné Lefantovce**; - 905. výročie

Literatúra: Horné Lefantovce : deväťstoročné : 1113 - 2013 : k 900. výročiu prvej písomnej zmienky o obci ; [zostavil Anton Bódi ; fotografie Schwarz Juraj...[et.al.]]. - [1. vyd.]. - Horné Lefantovce : Obecný úrad, [2013]. - 44 s. - ISBN 978-80-971379-4-6.

20 rokov samosprávy v nitrianskom regióne. - 1. vyd. - Nitra : [Agrokomplex], 2010. - S. 32-33.

289.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Janíkovce** (Veľké Janíkovce od roku 1975 súčasť Nitry); - 905. výročie

Literatúra: Janíkovce : 900 rokov / Ján Tomasta. - 1. vyd. - Nitra : Garmond, 2012. - 247 s. - ISBN 978-89148-87-5

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 243-244.

290.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Jarok**; - 905. výročie

Literatúra: Jarok : 1113 - 1993 / Pavol Takáč. - Jarok : Obecný úrad, 1993. - 25 s.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 511.

291.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Jelenec**; - 905. výročie

Literatúra: Obec Jelenec - 885 rokov = Gimes község - 885 éve : 1113 - 1998. - [Jelenec : Obecný úrad, 1998]. - 20 s.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 518-519.

292.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Kolíňany**; - 905. výročie

Literatúra: Kolon : egy falu a Zoboralján ú János Sándor. - 2. bővített kiadás. - Dunaszerdahely : Lilium Aurum Könyvkiadó, 2004. - 168 o. - ISBN 80-8062-227-2.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 43-44.

20 rokov samosprávy v nitrianskom regióne. - 1. vyd. - Nitra : [Agrokomplex], 2010. - S. 48-49.

293.

1113 - prvá písomná zmienka o obci **Kostoľany pod Trábečom**; - 905. výročie

Literatúra: Kostoľany pod Trábečom : monografia obce / Peter Baxa ; Peter Baxa a kolektív. - 1. vyd. - Kostoľany pod Trábečom : Obecný úrad, 2013. - 253 s. - ISBN 978-80-971437-4-9.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 85.

294.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Kráľová nad Váhom**; - 905. výročie

Literatúra: Encyklopédia Slovenska. Zv. 3.: - Bratislava : Veda, 1979. - S. 220.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 89.

295.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Lúčnica nad Žitavou** (obec vznikla v roku 1960

zlúčením obcí Martinová (1437) a Vajka nad Žitavou (1113)); - 905. výročie

Literatúra: Lúčnica nad Žitavou : 1113 - 1993 / napísali : Jozef Trubíni, Severín Zrubec, Juraj Chrenko. - Lúčnica nad Žitavou : Miestny odbor Matice slovenskej; Obecný úrad, 1993. - 86 s.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 202-203.

296.

1113 - pochádza najstaršia písomná zmienka o obci **Lužianky**; - 905. výročie

Literatúra: Lužianky : dejiny obce : [Šarlušky : Kajsja] / Peter Keresteš. - 1. vyd. - Nitra : Enars, [2013]. - 286 s. - ISBN 978-80-970612-3-4.

Lužianky: 1113-1998: pri príležitosti 885. výročia prvej písomnej zmienky / [pripravil a zostavil Milan Cabánek]. - Lužianky : Obecný úrad, 1998. - 85 s.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 207-208.

297.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Malý Cetín**; - 905. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 303.

20 rokov samosprávy v nitrianskom regióne. - 1. vyd. - Nitra : [Agrokomplex], 2010. - S. 62-63.

298.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Močenok** (Sládečkovce); - 905. výročie

Literatúra: História a súčasnosť obce Močenok / [Igor Hochel ...[et al.]]. - Močenok : Obecný úrad, 2003. - 113 s.

Skvosty Močenka / Gabriela Borzová ; Peter Buday, Michal Lašut; [preklad Jana Káčerová]. - 1. vyd. - Martin : Fomí, 2013. - 158 s. - ISBN 978-80-970226-8-6.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 41-42.

299.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Nevidzany**; - 905. výročie

Literatúra: Nevidzany : mozaika histórie 1113 - 2013 : monografia dejín obce od praveku až po súčasnosť / Jozef Bátora ; s príspevkami Vojtecha Bónu a Jozefa Kováča. - [1. vyd.]. - Nitra : [s.n.], 2013. - 231 s. - ISBN 978-80-969450-6-1.

Nevidzany 1113 - 1993 : publikácia k 880. výročiu obce / [Sprac. Jozef Bátora, Ján Strieška]. - Nitra : Regionálne kultúrne stredisko, 1993. - 63 s.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 294-295.

300.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Nitrianske Hrnčiarovce**; - 905. výročie

Literatúra: Nitrianske Hrnčiarovce : obec pod Zoborom / [Alexander Reško, Rudolf Finta]. - Komárno : Komárňanské tlačiarne a vydavateľstvo, 1998. - 16 s.
Nitrianske Hrnčiarovce : 1113 - 2013. - [1. vyd.]. - Nitrianske Hrnčiarovce : Obecný úrad, [2013]. - 20 s.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 304.

301.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Podhorany**; - 905. výročie

Literatúra: Etnografia obcí : Podhorany a Bádice / [Ivan Tóth]. - [1. vyd.]. - Podhorany : Obecný úrad, 2013. - 99 s.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku. 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 403.

302.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Poľný Kesov**; - 905. výročie

Literatúra: História samostatnej obce Poľný Kesov / Pavol Takáč. - Nitra : [Kníhtlačiareň ANDREJA], 1944. - 42 s.

Poľný Kesov 1113 - 1993 / [Napísal : Štefan Ivančík]. - Poľný Kesov : Obecný úrad, 1993. - 49 s.
Z histórie obce Poľný Kesov a jej občanov : [900 rokov Zoborskej listiny] / [Jozef Gál]. - [1. vyd.]. - Poľný Kesov : Obecný úrad, 2013. - 30 s.

303.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Trnovec nad Váhom**; - 905. výročie

Literatúra: Trnovec nad Váhom 900 rokov = Tornóc 900 éve / Veronika Nováková ; Veronika Nováková a kol. - 1. vyd. - [S.l.] : Obec Trnovec nad Váhom, 2013. - 335 s. - ISBN 978-80-971505-4-9.
Šaľa : kapitoly z histórie mesta / Karol Šmida. - [1. vyd.]. - Šaľa : Mestský úrad, 1993. - S. 136.

304.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Veľký Lapáš**; - 905. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 133-134.
20 rokov samosprávy v nitrianskom regióne. - 1. vyd. - Nitra : [Agrokomplex], 2010. - S. 100-101.

305.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Vinodol**; - 905. výročie

Literatúra: Osemstoosemdesiate výročie obce Vinodol / [Vypracoval Stanislav Melišek a kol.]. - Vinodol : Obecný úrad, 1993. - 29 s.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 269.

306.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Vlčany**; - 905. výročie

Literatúra: Farkasd : látnivalók. - [1. vyd.]. - Komárno : Komáromi Nyomda és Kiadó, 1996. - 16 s. - ISBN 80-88804-41-8.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku. 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 274.

307.

1113 - pochádza najstaršia písomná zmienka o **Zlatých Moravciach**; - 905. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 4354-355.
Zlaté Moravce a okolie / Štefan Rakovský a kol. - Bratislava : Západoslovenské vydavateľstvo Slávin, 1969. - 184 s.

Zlaté Moravce / zostavili : Marián Batora a Michal Zaťko. - Zlaté Moravce : Mestský úrad, 1998. - 373 s. - ISBN 80-967890-9-0.

308.

1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Žirany**; - 905. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 392.

Žirany - Zsére 1113 - 2008 / [Alexander Fehér ... [et al.]]. - 1. vyd. - Žirany : Obec Žirany, 2008. - 104 s. , 102 s. - ISBN 978-80-969867-8-1

309.

1228 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Dolné Obdokovce**; - 790. výročie

Literatúra: Dolné Obdokovce : podzoborské tradície. - 1. vyd. - [Komárno] : Komárňanské tlačiarne a vydavateľstvo s.r.o., 1998. - 16 s. - ISBN 80-8056-093-5

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 337-338.

310.

1248 - kráľom Belom IV. mestu **Nitra** boli udelené výsady slobodného kráľovského mesta; - 770. výročie

Literatúra: Dejiny Nitry : od najstarších čias po súčasnosť / zostavili Gabriel Fusek a Marián R. Zemene. - Nitra : Mesto Nitra, 1998. - 396 s. - ISBN 80-967814-9-9.

Nitra / zostavil Juraj Fojtík. - Bratislava : Obzor, 1977. - 299 s.

311.

1248 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Čechynce** (Nitrany); - 770. výročie

Literatúra: Monografia obce Čechynce = Csehi község monográfiája / Alexander Fehér ; Vendelín Száraz. - 1. vyd. - Nitra : Obec Čechynce, 2012. - 281 s.

20 rokov samosprávy v nitrianskom regióne. - 1. vyd. - Nitra : [Agrokomplex], 2010. - S. 18-19.

312.

1293 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Topoľčianky**; - 725. výročie

Literatúra: Topoľčianky / Štefan Čepček. - Bratislava : Tatran, 1983. - 166 s.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 168-169.

313.

1303 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Lehota**; - 715. výročie

Literatúra: Lehota : sprievodca našou obcou ; [fotografie Slávka Zaujecová]. - 1. vyd. - Lehota : Obecný úrad, [2013]. - 19 s. - ISBN 978-80-969450-5-4.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 139.

314.

1323 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Lovce**; - 695. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 189.

315.

1358 - pochádza prvá písomná zmienka o obci **Ludovítová**; - 660. výročie

Literatúra: Ludovítová 1358 - 1998 : bulletin k 640. výročiu obce / [Sprac. Janka Cigáňová]. - Nitra : PKC - Ponitrianske osvetové stredisko, 1998. - 14 s.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 292-293.

316.

1873 - bola založená Prvá šalianska sporiteľňa, najstaršia peňažná inštitúcia v **Šali**; - 145. výročie

Literatúra: Vitajte v meste = Welcome to our town / [text : Július Morávek] ; foto : Igor Boháč, Igor Takáč ; obálka a graf.

úprava: Lukáš Boháč. - Šaľa : Focesa, [2008]. - S. 13.

317.

1878 - 26 mája bolo otvorené Župné múzeum v **Nitre**; - 140. výročie

Literatúra: Nitrianske múzeum 80-ročné / Ludovít Šajgalík. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 2, č. 4 (1978), s. 25.

318.

1883 - bolo postavené prvé divadlo v **Nitre** s kapacitou 360 miest. Budova stála na mieste terajšej hlavnej pošty a bola zničená počas druhej svetovej vojny; - 135. výročie

Literatúra: Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M.Ž. - Bratislava: Veda, 1990. - S. 58, 601.

319.

1888 - vznikla obec **Výčapy-Opatovce** zlúčením obcí Výčapy a Opatovce (Výčapy-1239, Opatovce-1389); - 130. výročie

Literatúra: Výčapy Opatovce / Sprac. kol. autorov. - Komárno : Vydavateľstvo KT, 1999. - 55 s.

Výčapy Opatovce : pozoruhodnosti / [Alexander Reško, Ernest Hupka]. - Komárno : Komárňanské tlačiarne KT, 1999. - 16 s.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 292-293.

320.

1913 - 22. júla bolo v **Zlatých Moravciach** zriadené prvé gymnázium (od roku 1972 Gymnázium Janka Kráľa); - 105. výročie

Literatúra: Gymnázium Janka Kráľa v Zlatých Moravciach / T. Holúbek. In: Nitrianske noviny. - Roč. 15, č. 9 (2006), s. 22.

Z histórie gymnázia / Jozef Drgoňa. In: Požitavské noviny. - Roč. 8, č. 16 (2003), s. 9.

321.

1923 - 23. júna bola zriadená Mestská verejná knižnica v **Nitre**, dnes Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre; - 95. výročie

Literatúra: História Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre v rokoch 2007 - 2013 ; [zodpovedný redaktor Monika

Lobodášová; spracovala Tatiana Némethová]. - 1. vyd. - Nitra : Krajská knižnica Karola Kmeťka, 2013. - 61 s. - ISBN 978-80-85143-60-7.

322.

1938 - vznikla obec **Štefanovičová** zlúčením osád Dolný a Horný Taráň (Horný a Dolný Taráň - 1269 prvá písomná zmienka); - 80. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 136.

20 rokov samosprávy v nitrianskom regióne. - 1. vyd. - Nitra : [Agrokomplex], 2010. - S. 88-89.

323.

1943 - bola založená v **Zlatých Moravciach** Mestská hudobná škola, dnes Základná umelecká škola; - 75. výročie

Literatúra: Základná umelecká škola v Zlatých Moravciach : 1943-2003 / [zostavil: Gejza Hlavatý]. - Zlaté Moravce : Základná umelecká škola, 2003. - 37 s.

324.

1948 - 26. júna bolo zriadené prvé ftizeologické pracovisko v **Nitre** v kaštieli v Lefantovciach, dnes Špecializovaná nemocnica sv. Svorada na Zobore; - 70. výročie

Literatúra: Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, n.o. : 1948-2008. - Nitra : Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, 2008. - 95 s + 54 s. príl

325.

1953 - bol založený Archeologický ústav SAV, vedecké pracovisko SAV pre prehistorickú, protohist. a historickú archeológiu so sídlom v **Nitre**. Pracoviská má v Košiciach a Bratislave;
- 65. výročie

Literatúra: Encyclopaedia Beliana. - Zv. 1.: A-Belk. - Bratislava : SAV a Veda, 1999. - S. 355.

326.

1953 - vznikol v **Nitre** Okresný dom osvetu, dnes Krajské osvetové stredisko v Nitre; - 65. výročie

Literatúra: Mozaika miestnej kultúry 2013 : občasník Krajského osvetového strediska v Nitre pri príležitosti 60. výročia inštitucionalizácie osvetovej práce na Slovensku. - 1. vyd. - Nitra : Krajské osvetové stredisko, 2013. - [39] s. - ISBN 978-80-216-0088-1.

327.

1953 - sa začala písať v **Nitre** história vzniku Centra voľného času Domino v Nitre; - 65. výročie

Literatúra: Abrahámoviny Domina / Synaková Ľudmila. - Fotogr. 2. In: Nitra. - Roč. 28, č. 10 (2003), s. 30-32.
Domino má už šesťdesiat rokov / (sy). - Fotogr. 2. In: Nitra. - Roč. XXXVIII, č. 5 (2013), s. 6.

328.

1958 - založili Duslo, chemickú spoločnosť so sídlom v **Šali**; - 60. výročie

Literatúra: Encyclopaedia Beliana : Slovenská všeobecná encyklopédia. - Zv. 3.: Č-Eg. - Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2003. - S. 618.
15 ročné Duslo : 1958-1973 / [Ján Somora a kolektív]. - 1. vyd. - Bratislava : Obzor, 1973. - 104 s.
Roky s Duslom v Šali : história : chronológia : súčasnosť. - 1. vyd. - [S.l. : s.n.], 1983. - 184 s.

329.

1958 - bola založená Zubria zvernica v **Topoľčiankach**; - 60. výročie

Literatúra: 90 rokov Štátnych lesov v Topoľčiankach / Jozef Šabo. - 1. vyd. - Banská Bystrica ; Topoľčianky : Lesy, Odštepny závod, 2011. - S. 60-71 - ISBN 978-80-970784-9-2.

330.

1968 - 1. júna vzniklo v **Šali** Centrum voľného času (Dom detí) ; - 50. výročie

Literatúra: Pokrstili knihu, nové CD a "oživil" aj maskotov / Lea Tóthová. - Fotogr. 5. In: Slovo Šaľanov. - Roč. XVIII, č. 9 (2013), s. 15.

331.

1973 - sa konal prvý medzinárodný poľnohospodársky a potravinársky veľtrh Agrokomplex v **Nitre** (Národné výstaviisko agrokomplex, š.p. v Nitre); - 45. výročie

Literatúra: Kultúrno-historický kalendár 1998 / Zost. Katarína Michalovičová. - Bratislava : Národné osvetové centrum, 1997. - S. 287.

Obnovený amfiteáter na Agrokomplexe ponúka nové možnosti kultúrneho vyžitia / (SY). - Fotogr. In: Nitra - ISSN 1336-4685, Roč. XXXXI, č. 9 (2017), s. 8.

MDT: 015(437.622):929
Názov: Kalendár výročí osobností a udalostí okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce na rok 2018
Podnázov: Súpis jubilujúcich osobností a udalostí okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce
Zostavovateľ: Viola Bieliková
Zodp. redaktor: Mgr. Monika Lobodášová, riaditeľka Krajskej knižnice K. Kmeťka v Nitre
Miesto vydania: Nitra
Rok vydania: 2017
Vydavateľ: Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre
Náklad: 30 kusov

ISBN 978-80-85143-70-6
EAN 9788085143706